

پاپا بۆلۈم

~
~
~
~

رېسمايى مەردو نەپىسىد
ئالتۇنپەكاسى سەرگەردى
سەرگە وتوو
مەزكەئى فەتھىگ و
راھىياسى كەردىنى

جادوى سەرگەرداىهەتى

چۆن دەبىتە سەرگەردەپەكى كارا؟

لەعەرەپپىهەو:
عەبدوللا جەبار

نوسىنى:
دكتور ئىبراھىم فەقى

238

posts

19.2k

followers

7

following

Promote

Edit Profile

پەڕەى فەرمى ڪٽىبى PDF

لێره

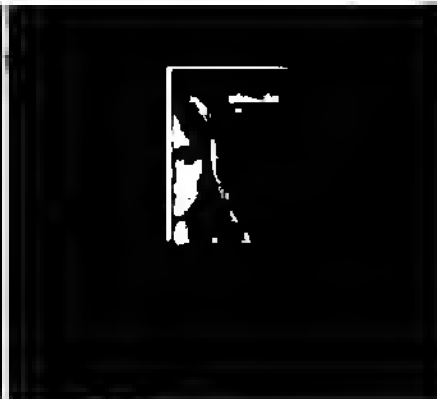
باشترین و بەسودترین و بر خۆتەرترین ڪٽیبهكان

بە خۆڕاى و بە شێوهى PDF داگره

Ganjyna

لینكى ڪٽیبهكان ٲەم لینكه بکەرەوه بۆ داگرتنى ڪٽیبهكان

drive.google.com/folderview?id=1gk8e3nSJGJLu36xeLUjwdbjgTSVslbo_

جادوی سحر کردایهتی

چون ده بیته سه ر کرده یه کی کارا؟

لەبلاوکراوەکانی خانەى چاپ و پەخشى رێنما
زنجیره (٢٠٩)

ناسنامەى کتیب

ناوی کتیب: جادووی سەرکردایەتى

بابەت: دەروونزانى

نوسینى: د. ئیبراهیم فەقى

وەرگیرانى: بەبۆنلأ جەبار (مەشخەل کەولۆسى)

قاىپ: ژيان لەتيف شەمسەدىن

دیزاین و بەرگ: قواد کەولۆسى

شوینى چاپ: چاپەمەنى گەنج

سالى چاپ: ٢٠٠٩ سلیمانى

نۆرهى چاپ: چاپى يەكەم

تیراژ: ١٠٠٠ دانە

ناونیشان: سلیمانى — بازاری سلیمانى — بەرامبەر بازاری خەفاف.

ژمارەى مۆبایل: (٠٧٧٠١٥٧٤٢٩٣)، (٠٧٥٠١١٩١٨٤٧)

جادوی سحر کردایهتی چون ده بیته شهزاده کی کارا؟

نوسینی: دکتور فیبراهیم فہقی
نوسندرو انجیژی جیہانی

جایی یہ کہم

سلیمانی.....۲۰۰۹

پيشه‌کى و مرگير

به‌ناوى ئوراي به‌ئشنده و ميره‌بان

خوشه‌ويستان... خۆم به‌خوشحال ده‌زانم، که‌له‌ماوه‌ى که‌متر له‌ شمش
مانگدا نه‌مه‌ سنيهم به‌ره‌مه‌ى دکتۆر ئيراهيم فه‌پيه‌ که‌ ده‌پکه‌مه
گوردی و به‌هه‌وێ وه‌يممه‌تى برادرانى ((خانه‌ى چاپ و به‌خشی
رێنما)) چاپ و بلاوى ده‌که‌ينه‌وه‌ و ده‌يخه‌ينه‌ خزمه‌تى کتیبخانه‌ى
گوردی و خوينه‌رانى گوردوه‌...

له‌راستیدا نه‌و پيشوازيه‌ گهرمه‌ى له‌کتیبه‌کانى دکتۆر ئيراهيم فه‌قن
ده‌گرێ، ڕه‌نگه‌ ببيته‌ به‌لگه‌ له‌سه‌ر نه‌وه‌ى بابمه‌تى نه‌م کتیبانه‌ ئاتاجى
هه‌نوکه‌ى خوينه‌رى گوردن.... له‌ناخى ده‌مه‌وه‌ هيوادارم نيهمش
هشکتيکمان له‌په‌رکردنه‌وه‌ى نه‌و ئاتاجه‌ و ده‌وله‌مه‌ندکردنى کتیبخانه‌ى
گوردی هێ برابيت. نه‌خاسه‌ له‌م بابته‌دا که‌نه‌م کتیبه
ده‌یتوێژته‌وه‌...نامه‌وى زياتر بدوینم، بالیکه‌رێن په‌راوه‌که‌ خۆى ده‌ربه‌ر
له‌خۆى بکات.

و مرگير

مه‌شخه‌ل گه‌وێسى

سه‌يلسادق

٢٠/٦/٢٠٠٩هه‌ينى

بەناوى خۋاي بەخشندەى مېھرەبان

خوینەرە خوشەويستەكەم.... ساڭو... بفرموو لەگەل گەشتىكى
نویدا بەرهوجىهانىكى نوئ.

ئەمجارەيان دەبمە ھاوپىت لەجىهانى سەرکردايەتى ھىزدا...
لەگەل تۇدا دەچمە نىودەرياي ئاۋەزى سەرکردەكانەۋە، تاكو
لەويۋە ئەزمون و لىزانى ھەنگوازين.

بەكورتى ئىمەئەمپۇ لەجىهانىكا دەژىن كەتەنھا بۆبەھىزەكان
فراوانە، ئىدى دان بەمروڧە لاوازوبى دەسەلاتەكاندا نانئت.

جىهانىكە ناتوانىن بىگۆرىن بەشىۋەيەك بەگۆيرەى ئەو ياساۋ
پىسايانە كارىكات كە ئىمە دايان دەھىلىن، بەلام دەتوانىن پەرە
بەتواناكانى خۇمان بەھىن، تاكو كارىگەرترو بەتواناترىين. دەتوانىن
خۇمان قايم بگەين و سووپەرى بەھرە وتواناكانى خۇمان
پارىزىن، ئەۋەش پووبەرىكى فراۋانى پارىزگاريمان بۇ داين
دەكات، لەكاتىكا ئىمە بە پىگەى نەمريدا بەرەو لوتكە ھەنگاۋ
دەنئىن.

- قىرم بگە چۆن قولاپەكە دروست بگەم -

ماسىم مەدەرى....

فېرىم بىكە چۈن ماسى بىگرم.....

ئىمە تاكو ماۋەيەكى نىزىك لەمەوبەر، بەۋ پەپى مەمانەۋە ئەۋ
پەندە چىنىيەمان دەگۈتەۋە كەدەلى: (ئەكەر ماسى بىدەيتە كەسىك،
ئەۋا تۇ بۇيەك پۇژ خۇراكت پىداۋە، بەلام ئەگەر فېرى بىكەيت چۈن
ماسى بىگرىت، ئەۋا بەدرىژايى ژيانى خۇراكى پى دىدەيت).

بەردەۋام ئەم پەندە لەلايەن باۋكانەۋە دەدرا بەگۈنى مەنلەندە،
كردبويانە بەلگە لەسەرئەۋەى فېربوۋنى پىشەيەك، باشتىن شتە،
بىبەخىشتە كەسىك كەپتويستى بەخۇراك و خواردەۋە وژيانىكى
سروشتى وساكارىت.

ۋەلى ئەم پۇژگارەى ئىمە قىايدا دەژىن، ھانىداۋىن بۇئەۋەى
گۇپانكارى لەۋ پەندەشدا بىكەين، بەجۇرى پەھەندىكى تىرىشمان
بۇزىاد كىدوۋە تاكو پەندەكە بەھىزىرتىت ۋەلگەل ژيانى ئىستادا
بىگونجىت.

ئەم پەھەندە زۇر بەباشى لەلايەن (ستىقن كوفى) يەۋە داپىژراۋە،
كاتى ئەم دىپەى بۇپەندەكە زىاد كىدوۋەكە دەلى: (...كاتى مۇقى
فېردەكەيت كەخودى ئەۋ قولاپەى ماسىيەكەى پى دەگرىت دروست
بىكات، ئەۋا شتىكى باشتىر لە خۇراكى بەردەۋامت پى بەخشىۋە،
چۈنكە بەۋە ژيانىكى تازەى پى دەبەخشىت).

خوينەرى خوشەۋىست، مەن لەنىۋ لاپەرەكانى ئەم پەرتوكەدا فېرى
ئەۋەت دەكەم قولاپەكە چۈن دروست دەكرىت؟ بەھەندى

لەخەسلەتی سەرکردەکان و، تایبەتەندێهەکانی سەرکردە (یاخود بەرپۆهەبەر) ئاشنات دەکەم.

پەنگە خۆینەر و ابزانی قسەکانی ئێمە پوو لەو کەسە یە کە پلە یەکی سەرکردە یەتی پێی سپێردراوە، یان لەنیو بازنە ی بەرپۆهەبەرەن و پێرێار بە دەستاندا یە. ئەمە لە کاتی کدا و تەکانی ئێمە سوودیکی زۆریان دەبێ بۆ هەموو ئەو کەسانە ی کە هەول دەدەن و دەیانەوێت ببە خاوەنی پێرێار... سوودی بۆ هەموو ئەو مەروفا نە دەبێت کە ئارەزوویە ک دنیان دەدات بۆ ئەو ی ببە مەروفی باش و دەست پێشخەر... ببە ئەو مەروفی کە لەم ژیا نەدا خاوەنی پە یی و هەلویستی تایبەتی خۆیان.

ئىستا تۆ سەرگىرەيت!!

سەرگىرە، بازىرگىنى ئومىتدە

"ناپلىيۇن پۇناپەرت"

پرسىار.....؟

ئاياسەرگىرەكان كەلەدايك دەبن خارەنى خەسلەتى تايىبەتەندىن؟

ئاياسەرگىرە كەلەلەدايك بونىدا، ھەر بەزىگماكى خەسلەتەكانى
سەرگىرەيتى پىن بەخشراو، رەفتارو ئەقلىيەتى سەرگىرەيتى پىن
بەخشراو؟

ياخۇس سەرگىرە دروست دەكرى، پەرۋەردە وئامادە دەكرىت
وڭادەھىنرى لەسەر خەسلەتەكانى سەرگىرەيتى؟

((سەرگىرەكان لەدايك دەبن ودروست ناكرىن))

ئەم رىستەيە، دەربىرىنىكى كۆنەو لەسەدە يەكەمىنەكاندا زۆر بەر
بلاو بوو، لەوسەردەمانەدا كەپادشا ھەر بەپادشاىى لەدايك دەبوو،
شازادە لەناو بېشكەكەيدا ھەلگىرى نازناوەكەى بوو.... ئىستا ئەو

گوتهیه متمانهی خوئی وون کردووه. چونکه چەندین سەرکرده له جیهاندا دەرکەوتن، هەرچەندە لەسەرەتادا ژانیان زۆر سادە و ساکار و خاکی بوو، کەچی توانیان پێڕەوی ژیان بگۆڕن. ئینجا بە لیکۆلینەوه، قیدەگەین ئەوان فیزی هونەرەکانی سەرکردایەتی بوون و توانیویانە بەهرەکانیان پەرە پێ بدەن، تاكو بوونەتە سەرکردهی راستەقینە.

بۆیە ئەگەر سەرکردایەتی دیاریەکی ئاسمان بواوە بۆ هەندێ کەسی دیاریکراو، ئەوا هەرگیز خۆمان ماندوو نەکرد لە نوسینی ئەم کتێبەدا!!

ئەم کتێبەیی کە لەمیانەیەوه پێت پادەگەیهێنم کە سەرکردایەتی هەندێ نەریتی و دەست هینراوە، پەرۆردەییەکی بەردەوامە، بەلام بپرواشمان بەو راستیە هەیە هەندێ کەس کە لەدایک دەبن

خاوەنی هەندێ خەسلەتی زگمەکین، لەگەڵ ئەوەیشتا بنەرەتی راستیەکان ئەوەیە کە سەرکرده دروست دەکری و پەرۆردە دەکری.

بەتەنها کاریزما بەس نیە بۆ دروست کردنی سەرکرده، بەلکو پێویستە فیزی بەهرەکان بیت، خەسلەتەکان و دەست بینیت، بەردەوام پەرە بەخۆی بدات.

زۇر چار لەو خولانەدا دەیانكەمەرە، ھەندى كەس دىن بۇلام
ودەلئىن: (توخوا ھەربەرەستى من دەتوانم بېمە سەرکردە؟! ياخود
دەلئىن: (من ناگونجىم بۇ ئەوئى سەرکردايەتتى مۇلا بگەم)... بۇ
ھەموو ئەو كەسانەى وادەلئىن ھەموو ھەولئىكم دەخەمەكار، تاكو
پىيان پايگەيەنم كەبوونە سەرکردە، شتىكى گونجاوہ. بەمەرچى
ئەوان يىروباوہرو تىكەشتەكانيان بگۆپن... دەگونجى ئەو جۇرە
كەسانە بېنە سەرکردە، بەلام بەو مەرچەى زياتر لەئامادەباشى و
قوربانيداندابن لەپىناوى ئەو ئامانجەدا.

(فېنيس لۆماردى) دەلئىت:

سەرکردەكان دروست دىكرىن، ھەرلەدايك بوون
سەرکردەنن، ئەوان لەپىنى ھەولى قورس
وناپەجەتەوہ دروست دىكرىن، ئەوئى ئەو ئوخەيە
كەپىنويستە بۆگەشتن بەھەر ئامانجىك بىدەين. ئەو
ئامانجەى كەشايسەى ئەوئى لەپىناويدا ئاپەجەتى
بچىزىن.

لەزانستى بەرنامەپىزى زمانەوانى دەمارىدا، گرىمانەيەكى زۇر
گرنگ ھەيە دەلئىت: (ئەگەر كەسىك ئامانجىكى بە دەست ھىنا،
ئەواھەركەسىكى تىرىش دەتوانى ھەمان ئامانج بەدەست
بەيىنئەوہ، ئەگەر كارى راست ودروستى بۇ بكات وېزانئىت چۇن
كارى بۇدەكات) ئەمە لەكاتىكدا ھەندى بىنەما ھەن كۆترولى ئەم

مەسلەيە دەكەن. يەكەم بىنەما ئەۋەپ كەسەكە ئارەزوۋى لەۋە
 ھەيىت ئەۋنامانچە بەدەست بېنىت. بەرپىيەش دەپن ئارەزوۋىيەكى
 گەرە و بەچەپۇكانى ھەيىت بۇئەۋەي بېنىتە سەرگىردە. دواتر
 پىئويىستە لەخۇت پىرسىت: (چۆنم دەبەمە سەرگىردە؟) لىرەۋە ئىدى
 ئەۋكىتىپ وئوسراۋانە بخوئىنەرەۋە كەباس لەخەسلەت و بەھرەي
 سەرگىردەكان دەكەن، تىكەلارى سەرگىردەكان بىكەو لىيانەۋە لىزىبە.

ئايا خوئىندىنەرەي پىرتوكى ۋەك ئەمەي ئىستە

لەبىردەستقدايە، سوۋىتىكى دەپن لەدروستكىردىنى

سەرگىردەدا؟

زانىن شتىكى گىرنگ و پىئويىستە لەدروستكىردىنى سەرگىردەدا، بەلام
 ھەرگىز زانىن بەس نىيە، ھەرچى پىرتوكەكانى سەر زەۋى ھەيە
 سوۋىيان ئابى، ئەگەر مۇۋەككە خۇي پابەندىنەيىت بەرپى و پەسەم
 ودىسپىلەنەكانى سەرگىردايەتتەۋە! بەلى سەرگىردايەتى پابەندى
 وپەپرەۋى ياسايە، سەرگىردايەتى شىۋازى ژيانە، گەشەكىردىنى
 ھەمىشەيىيە.

لەم پىرتوكەدا ھەندى لەبەھرەكانى

سەرگىردايەتتە پى دەبەخشم.

دەستت دەخەمە سەرھەندى لەخالەگىرنگەكانى كەسايەتى
 سەرگىردە، بەلام تۆ لەرپى مومارەسەۋە زىاتر لىردەيىت و زىاترىش
 گەشە دەكەيت.

تۆگىت

ھەركەس بىگىرى لەڭيانىدا، شىۋازو كەسايەتى تايىبەتى خۇي ھەيە،
ئىدى ئەوكەسە يارىچىيەكى تۇپىن بىت، يان گۇرانى بىز، يان
بىرمەند، ياخود پۇماننوس.

مىرۇ دەتوانى كەسەكە بىناسىتەمە.

لەڭىنى لەو شىۋازمە كەخودى كەسەكە ھەلى
بىزلىمە و لەمىانەيەمە كارىمكات و پىرەموى
لەڭيان دەكات.

سەركردەكانىش ھەروان، ھەركاميان بىگىرىت شىۋازىكى
تايىبەتى لەمامەلەكردىدا ھەيە، بەگىشتى سى جۇرە
سەركردايەتى ھەن، ھىچ سەركردەيەك نىيە نەچىتە ژىرىيەكىك
لەو سى جۇرەي سەركردەيەتەمە.

سەروڭ: كەسىكە پىشەرەموى كۆمەلە مىرۇڭىك دەكات،
بىرواي بەتوانا ئەقلىيەتى خۇي ھەيە، پىنى وايە
ھۆكارەكانى سىلەماندەمە، گىرنگىرىن
ھۆكارەكانى سەركردايەتى كىردىن، زۇر
توندوتىرە ئەگەر كەسىك لەفەرمانى لابتات،
يان سەرىپچەيەكى بىكات، خۇي بەمە دەزانىت
كەھەمىشە لەسەر ھەقسە، بەردەوام بىرى
شۈيىنكەوتەكانى دەخاتەمە كەئەو سەروكە

وگوئرايسەلى پىويستە، وەگسەرنا دۈزەخ
چاۋەروانىان دەكات.

سەرۋىكى گارا: كەسىكى زۇر كىرەيە، تەنھا مەنەي
بەخۇي ھەيە، مەنەسەي بەئىرەستە
فەرمانبەرەكانى نىە، كەچى دواتر سىكالاى
ئەو دەكات كەخۇي دەبىن ھەموو ئەركەكان
پاپەپىنىت! ھىچ كەس پاناسپىرقت كە
لەبىرىتى ئەو كارىك بىكات، بۆيە بەردەوام
سەرقالە، بەردەوام سىكالا دەكات، بەلام
لەبەرانبەردا كەسىكى زۇر تىكۈشەرە، زۇر
دلىسۆزە، زانىارىسەكى فراوان وئەزمونىكى زۇرى
لەبۋارى كارەكەيدا ھەيە.

بەرپۈەبەر: پىاويكە بىرواي بەدەستورى كۆمپانىا (يان
پىرەوى ناوخۇي كۆمپانىا) ھەيە، كارەكانى
لەدانانى نەخشەرە دەست پىدەكات،
لەجىبەجى كىرىندا كۆتايى دىت، بەفەرماندان
و بەدۋاداچون و چاۋدىرىكىردنى پاپەپرانىدى
كارەكانىشدا تى دەپەپرىت.

ھىچ لارىسەكى نىە لەوۋى ھەموو تەمەنى
ۋەزىقى خۇي لەبەدۋاداچوونى ووردەكارىەكان

و پښت به سستڼ به پرياره كاندې به سهر به ريت،
نامارو نيشانه يشي بريځيه له نه نجامه كان.

سهر كړد: پياوړي كې داهينه ره، ده توانيت زور به ناساني
به راوردې حال وبالي كارنك بكهيت به رله وهې
نهو ښته ناويه وه، له گهل نهو كاتانه دا كه شهو
هاتوكه ناو كاره كوه، ليزانه له داناني نه خشهو
ديدگاندا، كارزانه له جيبه جني كردني ديدگاندا،
شاره زايه له جوشدانې دلگه رمي وهاندان
له ناخي نه نهدام وفرمان بهر كاني د،
به شيو به كې قه شهنگ په يوه ندي له گهل نهواني
تردا دهگريست، له هه بهر كيشه كاندې نه رمه،
ده تواني به ناساني به سهر كيشه كاندې زال بښت،
پني وايه نهو گروهه ي كاري له گهلدا دهكهن
له هره شتيكي تر گرنگتره بوي، بايه خ به لايه نې
مروبي ددات، له بهر له وه هه مووان خوشيان
دهويت، حه زده كهن كاري له گهلدا بكهن،
باكاره كه له خودي خو يشيدا نارو همت وسخت
بښت.

خەسلەتەکانی سەرکردەى کارا

ئایا خەسلەتى ديارىکراو هەن،
کە پێویست بێ لە کەسایەتى
سەرکردەدا هەبێ؟

ئەم پرسە، بابەتێكى جێگە
مشتومرەو زانایانى بواری
بەرپێوەبردن لەمێژە لەبارەى
ناکوکن، تاهەنوکیەش، هەندیک
هەن دەلێن: هەندى خەسلەت

لە ئارادان کە پێویستە لە سەرکردەدا هەبێ... لەبەرانبەریشدا
هەندیکى تر دەلێن: تايبەتمەندکردنى سەرکردە بە هەندى
خەسلەتى ديارىکراو وە کارىکى راست نیە، بەلکى
سەرکردەکان بە پێى خەسلەت و سیمایان جیاوازن.

لەمەشدا بەلگەيان ئەو هیە هەندى لە سەرکردەکان دەبینین
هێور و لەسەر خۆن، هەندیکى تریسان شۆرشگێرانه و
توندوتیژن، هەندیکیان زمانپاراوان، وەلى هەندى سەرکردەى
تر کەروکچن و بریارەکانیان لەهێوریدا دەدەن. هەروەها هەندى
لە سەرکردەکان دەم بەخەندەن و کاریزمایەکی کۆمەلایەتى
ئەفسوناوییان هەیە، کە چى هەندیکى تر لە سەرکردەکان
پووگرتو پێداگرن.

(پیتەر دركەر) كه مامۇستايەكى بىناوبانگى بوۋارى
 كارگېرپە، لەسەرى سەرەۋەي ئەۋكەسانەۋە راۋەستەۋە
 كەپنىيان وايە مايەى ھەۋانتەيە گەرەندى خەسلەتى
 ديارىكراۋ بۇ سەرکردەكان دەست نیشان بگىرتت. ئەۋ
 مامۇستايە لەدۋاي بەدۋاداچون و لىكۆلىنەۋەيەكى زۇر،
 ئەۋەي پۈۈن كىرۋتەۋە كەمەسلەكە، مەسلەي ھەندى
 خەسلەت نىە كەپتۈيىست بى لە سەرکردەكاندا ھەبن، بەلكو
 مەسلەكە راۋەستىتە سەر بارودۇخ ۋەلۈيىستەكان،
 ھەرۋەھا راۋەستىتەسەر تواناي سەرکردە لەۋەرگرتنى
 بېرىارى گونجاۋ لەبەرانبەر مەسلەكاندا. لەراستىشدا،
 پىرسەكە پىرسىكە جىگەي مەشتۈمپە، ھەر پىسپۇرپىكى
 بوۋارەكە بگىرتت، پايدەكى جىاۋازى ھەيە. كەچى لەھەمان
 كاتدا شىۋە كۆدەنگىك ھەيە لە نىۋان ھەۋو دامەزراۋەكاندا
 سەبارەت بەۋەي ھەندى خەسلەتى گىشتى ھەيە پىۋىستە
 لەۋكەسانەدا ھەبن كەپۋىستەكانى سەرکردايدەتى
 بەپىۋەدەبەن. سەربارى بېۋابۋون بەۋەي ئەۋ خەسلەتە
 تايبەتەنى كەلەژماردن نايەن، زۇرگىرنگ وپىرايەخەن، ۋەلى
 دۋاجار ھەندى ھىلى گىشتى ھەيە بۆكەسايەتى سەرکردە.
 بەبېۋاي مەن، ھەندى تايبەتەندى ۋەخەسلەتى گىرنگ ھەيە،
 پىۋىستە لەكەسايەتى سەرکردەدا ھەبن:

خەسلەت	ئېكردىنمۇ خەسلەتلى سىركىدايەتلى
<p>پىلان دانان</p> <p>پىنكسىتن</p> <p>پىرىاردان</p> <p>زىرمكى كۆمەلەيتى</p> <p>كار پىن سىپاردن</p>	<p>ئىكۆلىنسىرەمگان دەريانىڭ سىستوۋە سىركىدەمگان ۸۰% ى كاتايى لەپلانداندا پىسىرىمىن، ۲۰% لەمبىيەچى كۆرۈندۈر ھىچ شىن بۇ بەخت جى ناھىلن</p> <p>سىركىدە لەنار ۋىنگەي پىنكسىراۋدا كارىمكات، خۇيشى ھىموشىتەمگانى پىنكسىراۋ، ھىرەمكاتەمگانىمىرە بگىرە تاكو ئامانچ وگارى لەپىشىتەمگانى، تاكو ەمگاتە پىنكسىتنى نوسىنىگىرە كاغىزمەمگانى پىرىمىستى</p> <p>سىركىدايەتلى پىرىتە لەھونىرى پىرىاردان، سىركىدە پىروداۋ نروسىت ەمكات، چاۋمىرۋان ئاكات چى پىروداۋ.</p> <p>لېزانە لەپىمىۋەندى كۆرۈن ئەمگىل ئەۋالى قىردا، ئەۋالنى چۆن ەمىۋىت پىمىياسى خۇي بەمىرەنسىرەمگانى ئەمگىمىنىت، گۆنكۆرۈنكى باش وگىتۈگۈنكارۈنكى قەشەمگىشە</p> <p>ئەۋالنى چۆن كار پادەسىپىرى بەمگەسانى قىر، كەي كار پادەسىپىرى، كار بەمگەسانە دەسىپىرى كەمەتۈۋان جىيەجىنى بىكەن.</p>

خاوەنی سەرتەجی تیرە

ئەرەستانە دەپەین کەسەوانی تر نایان
بەین، پەخەنە قەبۆل ئەکات، ئەو
دەتوانی ئەخشی دەپەینەکان دەپەین،
دەگەرمی بەرەنەبەر بێژکە تازەو
دەپەینەکانە ئەخشی ئەوانی تەردا
دەچێنیت.

هاندان

توانای ئەوێ هەبە گەیانێ دڵگەرمی
و هاندان ئەخشی ئەندامەکانیدا بچێن،
بەرەوای بەهێزی هاندان هەبە ئە
بەگەرخستنی توانای ئەندامەکانیدا.

پۆشنەبیری

زانایاری بەنیشاوە، پەلەبەکی بەندی
زانستی هەبە، پەرە بەخۆی
دەدات، لەرێژی خۆتەندەرە و خۆی
پەلەبەکانەرە پەرە بەخۆی دەدات

متمانە

سەرکردە بێ متمانە لەدنیادا نیە،
متمانە سەرکردە بە توانا و پەرە
بارەپەکانی، ئەو توانایە بێ
دەبەخشی کە زان بێت بەسەر
گەڕۆگەکان و گەڕۆگەکاندا.

پایەندەبوون بەنەخشیەکانەرە

زۆر پایەندە بەو نەخشیەکانەرە
کەدایان دەنێت، دڵنایە ئەوێ گەشتی
بەمەبەست پێویستی بەهەر و
کۆشش و کارکردن هەبە، بۆیە پێی
وایە دەبێ بەرەوام و تاقۆتایی بەبێ

پابه‌ندیی ره‌وشتی

ره‌وش بی‌نی وین ئومیدجون، پابه‌ندیی
به‌نه‌خشمه‌کانیه‌وه وچه‌ه دانه‌دات
و‌خوی نه‌دات به‌ده‌سته‌وه.

له‌م خه‌سه‌له‌ه له‌گرنه‌گرتین
و‌به‌ه‌یزترین خه‌سه‌له‌ه‌کانی سه‌ره‌کرده‌ی
سه‌ره‌که‌وتوه، نه‌خاسه‌ه له‌نیو له‌یگای
له‌سه‌لامیدا، چونکه سه‌ره‌کرده ناتوانی
ده‌ست‌که‌وتی ده‌نیایی و‌خیرا،
له‌سه‌ره‌سابی یه‌رویا‌وه‌رو به‌ها‌کانی
به‌ده‌ست یه‌نییت.

هه‌روه‌ها له‌گۆله‌یه‌وه تازمه‌کانیش
جه‌خت له‌ره ده‌که‌نه‌وه،
شوی‌نکه‌وتومه‌کان زۆر به‌توندی کارلێکه
له‌گه‌ل سه‌ره‌کرده‌ی به‌ره‌وشتندا ده‌که‌ن
وله‌ه‌مه‌له‌که‌رنه‌یه‌شیان له‌گه‌لیدا زیاتر
هه‌ست به‌له‌نیایی ده‌که‌ن.

زیره‌کی ئاره‌ز

مه‌رج نه‌یه سه‌ره‌کرده بلیعه‌ت ییت، به‌لام
مه‌رجه زیره‌کی له‌سه‌روی مام
ناوه‌نده‌وه ییت، تا‌کو به‌توانی
مامه‌له‌به‌کات له‌گه‌ل ده‌ه
جۆرا‌وجۆره‌کان و‌گرفته له‌نا‌کا‌ومه‌کان و
مه‌لۆسته سه‌خته‌کاندا.

ئەلۋەتتىكى ئوسىيانىمىز، مەلۇمكى خەسەت يان تايىپىمىز
 كەسايەتتىكى سەركىزە بوز، بەلەم دەپن جەخت ئەمەش
 بىزىمىز كەسەلەكە زۇر ئەمەش كۆلۈم كەتەنە
 خەسەتلىكى دىيارىكاراۋىن. دەپن مەن بىزىمىز مەلۇمكى ئەمەش
 خەسەتلىكە بىزىمىز بەرچاۋ كەپتەمىز ۋايە پىۋىستە ئەمەش
 مەن سەركىزە بەپن ئەمەش خەسەتلىكە ئاتالغى كاراۋ
 ئەمەش تەبىئەت.

خەوت نەيىنەكەي سەركردە

۱- تۇخاۋەنى بىرى خۇتى:

جەنگ. ھىچ نىيە جگە لە بېياريك

"وېنستون چەرچل"

سەركردايەتى بىرىتيە لەھونەرى بېياردان
ئەگەر خەللى بەگشتى بېياري پۇژانە سەبارەت بەكاروبارە جۇراۋ
جۇرەكانى ژيانىان دەرى بىكەن. ئەوا سەركردە دەپنى بېياري
چارەنوسساز دەرىكات، لەوانەيە بېياريەكانى سەركردە خۇي
وشوئىنكەوتەكانى بگەيەننە لوتكەكانى سەركەوتەن، ياخود
بىيانخەنە خوارى خولرەۋەي دۇلى شىكست.

سەركردەيەك ئابىتى بەپنى بوئىرى لەبېيارداندا،

ئەستەمە كەسىك پىلى پۇستى ۋەرىگىت، بەلام

دورىيىت لەپوۋبەرمەكانى بېياردان وليكەوتەكانى.

لەوانەيە كەسىك گەر زۇر سەرنج بىدات لەحال ۋىالى مۇۋەكەن،

تېببىنى بىكات تەۋاۋى مۇۋەكەن لەپۇرسەي بېياردان دەترەسن،

چونكە بېياردان ئەنجامى لىدەكەۋىتەۋە، بەرگەگرتنى ئەۋ ئەنجام

لىكەوتەنەش، تەنھا لەتۋاناي مۇۋە بەھىزەكاندايە، ئەك لاۋازو

مۇۋە سادەكان.

ئەر جۆرە كەسانە پەنادەبەنە بەرناوچە (پروپەر) يەك پىيان وايە
ناوچەي بىۋەيىيە، بەمەپرازىن كەمەمىشە لەنىۋ گروپى كارلىكراۋدا
بىزىن، ئەمىتر نەخشەيان بۇ بىكىشىيت، ئەمىتر لەبرىتى ئەوان ئۇبالى
ھەلەكانىش لەستۇبگىرىت.

بەلام سەركىردەي راستەقىنە، ھىچكات كەمتەرخەمى ناكات
لەبىرىردان بە پىشت بەستىن بەر مىكانىزمە كىردەيىيەنەي
لەبەردەستىدان، بەگەرەنەۋە بۇلاي ئەزمون وشارەزايىيەكانى خۇي.
پاشان خۇيىشى ئامادە دەكات بۇ لەستۇگىرقى لىكەۋتەي
بىرىارەكانى، تەننەت ئەگەر ھەلەيشى كىردەيى.

چۈن بىرىرىكى ھەلە دەدەيت؟

نەخىر لەنىۋ ئاۋنىشانى ئەم بىرگەيەدا ھەلەيەك پروي نەداۋە،
بەلكو بىرىارە ھەلەكان ھۆكارو ھاندەرى خۇيان ھەيە، ئەگەر ئەو
ھۆكارو ھاندەرانە بىناسىن، دەتۋانىن خۇمانيان ئى دور بىخەينەۋە...
لەكۈنەۋە ھۇزانقانلىكى غارەب گوتۋىيەتى:

خرابەم ناسى، نەك لەبىنناۋى خرابەدا، بەلكو بۇلەۋى خۇمى ئى بىلەنم
ھەركەس خرابە لەمچاگە جىيانەكەتەۋە، دەكەۋىتە ناۋ خرابەۋە.

۱- تۈرەيى: ھىچ شىتى لەتۈرەيى خراپىر نىيە ئەگەر بىتەۋى بىكەيتە
يارمەتى دەدرت لە دەركىردى بىرىرىكىدا، تۈرەيى ھەستىكى
قىزەۋنە، دەتۋانى پەردە بىخاتەسەر چاۋەكانت، بەۋەش كۈنرەبىت

لەئاست بېنىنى راستىدا، ھەستى بېنىنت تىك دەدات وراستىھەكان
بەناوھزوو كراوى دەبىنىت. بۆيە لەو حالەتەدا بېرىارەكانت لەسەر
بەنەمايەكى شېپىنو دەبن، ئاي چەندە زۆرن ئەوكەسانەى كەپەنجەى
خۇيان دەگەزن لەپاي ئەوھى لەكاتى توپەيىدا بېرىارىاندەو. كەچى
پەشىمان بونەوھش سوودى نىە بۇيان ودايان نادات.

باشترىن شت ئەوھىە لەكاتى توپەبوندا ھىچ بېرىار وھەرمەنىك
دەرنەكەيت. بەلكو چارەپوان بەكەيت تاكو ھىور دەبىتەو
ئەھرىمەنى توپەيى لىت دوور دەكەوئەو. دەبن بزانىت بىدەنگ
بىت باشترە ئەوھى پەشىمان بىتەو.

۲- سواربەونى مىلى ھىلاكى: مىشكى ھىلاك ناتوانى بەچوستى
كارىكات، جەستەى ماندوو كارىگەرى دادەنىت لەسەر بىرکردنەو
وېرۇسەى بېرىاردانمان... شەژان وھشارەكانى كار، وامان لىدەكەن
بېرىارگەلىك دەربەكەين كەمافى خۇيان لەبىرکردنەوھو لىنوارىن پى
نەدراو.

كەواتە لەسەرمىلى ھىلاكى دابەزو مىشك وجەستەت ھىوربەكەرمەو
و پشەويان پى بەد، بەر ئەوھى بېرىارىكى يەكلايى كەرەو
دەربەكەيت، كەلەوانەىە ماوھىەكى دوورو درىژ بەدەستى
نەجامەكانىەو بنالىنىت.

۳- شۆين ئارەزوەكانت دەكەوئە: كاتى دەتەوئى بېرىارىك
دەربەكەيت، پىوئىستە بەتەواوى لە ئارەزوەكانت سەبارەت
بەرووگەيەكى بېرىارەكەت خۆت داپنىت. بەلكو دەبن بەشىوھىەكى

دادگهراڻه سهرنجي هموڀو ڀووکار وٺلته رناتيل ٻه رده سته کان
بدهيت. نهنگي نيه نه گهر ڀاي يه ڪيڻ لهه ندام وڍاويڙگارمڪانت
وهر بگريت وڪاري پئي بگهيت نه گهر راستيت ٿيڏا بيني. هق
ته نها به وهی ٿيڻه ڀروا مان پئي هه بٽ نايڻه هق، هروها
ناهه قيش ته نها به وه نايڻه ناهه ق ڪه ٿيڻه ڀروا مان پئي نيه. ڪه واته
نهرم به... دادگهر بهر.

۴- ڀوشاڪي ترس: لهڪاتي ڀريارداندا ڀرچڪ به بهزانست
وزانياري وميڪانيزمي ڪردهي. دواچار دهست به جٽيه جن ڪرڻي
نه خشهڪانت بڪه به بن هيچ ترس وسله مينه وهيهڪ.

ترس، ده مان شله ٽيڻيت ووا مان ليڏهڪات ڀرياري ناراست بدهين.
به تايبت نه و ترسه زورترين چار سهردانمان دهڪات، ڪه به وهی
شڪستي نه زمونه ڪاني پيشومانه وه بومان دروست بووه. ٿه ترسه
ته مومڙيڪ له بي ٿومندي و سله مينه وه مان به سهردا ديڻي.

۵- ڪاريگهريه دهره گيه گان: پٽويسته گيروگرفته ٽاڪه ڪه سيهڪانت
دور بخه يته وه له ڀرؤسي ڀرياردان، هروها لهڪاتي ڀريارداندا،
ده بن گيروگرفته لاوه ڪيه ڪاني ڪارڪردن دور بخه يته وه له ميڻڪ
ويي ڪرڻه وهی خوت.

۶- ٿايديايي بووني زياد له پٽويست: ٿايديايي بوون له ڀرؤسي
ڀريارداندا شتيڪي خراپه، زور بهي ٿه وانهي له و ڪومپانيا يانه دان ڪه
ڀوٽينيڪي خاو پيرهو دهڪن، ڀريارنادهن مه گهر دواي ٿه وهی
دلخيابن له وهی ڀرياره ڪاڻيان (۱۰۰٪) باش ده بن و (۱۰۰٪) نمونه يي

دەين. وەلى دەينى بزانين ھەل زۆر قەشەنگەمان لە دەست دەردەچى
ئەگەر نيازمان وایى بپارى بىن كەم و كورتى دەربكەين.
۷- كاتى ھەلە: ھەركارىك كاتى خۆى ھەيە. بپاردان لەكاتى
ھەلەو نەگونجاودا، زیاد لەھەر ئاكتەرىكى تر بپارەكانمان
دوچارى ھەلەكردن دەكات، ھەل لە دەست مەدەو بپاردان دوا
مەخە، لەوانەيە ئەو دواخستەنە زۆر دوورت بخاتەو، ئىتر لەدواى
ئەو بپارىش بەدەيت سوودى نابى.

پىڭگەي تۇ بەرەو بېرىاردانى كارا

گوتمان: ھەرمۇڭنىڭ بىگىرى پۇڭئانە جۇرەھا بېرىار دەرەمكات،
تەننەت ئەو كەسانەش كە بېرىارىاندانە ھىچ بېرىارىك ئەدەن،
ئەو لەراستىدا بېرىارىاندانە ھىچ جۇرە بېرىارىك ئەدەن؟!
بەلام جىياونى ھەيە لەنىوان بېرىارىك بۇ خوارىنى خۇراكى
يان كېرىنى پۇڭنامەيەك لەگەل بېرىارىكدا كەبەھۇرە
چارەنوسى پارچەزەويەك بگۇپىرىت...

لەبەرئەو خۇنىرى خۇشەويستىم، ئەم
نۇكلىلەت پىشكەش دەكەم، بەھۇى ئەم
نۇ كلىلەو دەتوانىت بېرىارى بەھىزو
كارىگەر دەرەمكات.

۱- بېرىاردان بگەرە مېتۇدى ژيان:

پىرۇسسەي بېرىاردان پىيويستى بەمەشىق وھمارەسەكردن
ھەيە، ئەوكەسەي راھاتوۋە لەسەر بېرىاردان بابېرىارەكانى
سادەوساكارىش بىن، ئەوا پىڭگەي بېرىاردانى بەھىزو گەرە
دەيىت، بەو پىيەش ئاسساتر بېرىار ئەدات لەوكەسەي
كەلەسەر بېرىاردان رانەھاتورە.

۲- باچاوتىكت بۇ چاودىر تىكرىدىن لەسەر خۇت بىت:

نەمەش بۇئەۋەي ئەۋ بېرىارە باشانە بېينىت كەپىشتەر داۋتن وئەۋ
سودانەش لەداھاتودا لەبەرچاۋ بىگرىت كەبەھۇي بېرىارەكەۋە
دەستت كەۋتوون، ھەرۋەھا بۇئەۋەي بېرىارە خراپەكان شىبىكەيتەۋە
تاكو چارىكى تر نە كەۋىتەۋە ناۋيان.

۳- پراۋىژبگە:

پىغەمبەرمان (درودى خۋاي لەسەر بىن) فېرى كىردۈين
بەرلەۋەي كارە گەرەكان بىكەين، پراۋىژبەكەسانى
تربىكەين. ئەم فەرمانەي پىغەمبەر (درودى خۋاي لەسەر بىن)
پېرنسىپىكى كارگىر بىر پىۋىستە دەستى پىۋە بىگرىت.
بەلام ناگادار بە! پراۋىژبەۋ كەسانە بىكە كەسۋود لەشارمزاىي
وتىژى ئاۋەزىيان ۋەردەگىرەت.

۴- كەۋشېكى ترلەپى بگە:

پەندىك ھەيە دەلىت: (پىۋىستە بەۋە ھەيە بەكەۋشەكانى
مەۋە بىرۋىست بەرىدا، تاكو پاستى بۇ چۈنەكانم بزانىست)
لەبەرئەۋە من نامۇزگارىت دەكەم لەدىدگاكانى ترىشەۋە
سەيرى كىرغەكە بگە، كەۋشېتى ترلەپى بگە، لەۋانەيە
چارەسەر لەنىۋ دىدگاكەي تردابىست. دۇنيابە لەۋەي
ھەرگىزىك بىگرىت سى دىدگاي ھەيە، دىدگاي تۋ، دىدگاي
بەرانبەرەكەت، دىدگاي سىيەمىش كەبى لايەن ۋساغلمە.

۵- ههق و پراستی جیا بگه ره وه لههسته کانت:

کانتی بریارینک دهدهیت، ههول بده خوت پزگار بگه لههسته پیئشوه خته کانت، چونکه خوش ویستن و پق لینونه وه پیوه ریکی باش نین تا کو به پشت بهستن بهوان بریاریدری. لهبرئه وه دهیئین سهر وهرمان عومهری کوپی خهتاب (رهزای خوای لی بی) پوژنکیان چاوی به بکوژی براکهی، عومهر پینی دهلیت: لهبر چاوم وون ببه. کابرا پینی دهلیت: نایا بهوهی رقت لیمه هیچ له مافه کانه کم ده بیته وه؟ عومهر دهلیت: نه خیر. کابرا دهلیت: (جگه لهژنان کهس له سهر خوشه ویستی ناگری... کهواته ههسته کانی بهرانبهر ئه وکابراینه، ئه بوو نههوی ئه وهی بههق بریار بدهات له باره یه وه.

۶- تو بههه می شهیی له سهر ههق نیت ونهت پنگاوه:

لهوانهیه پوژنیک له پوژان له خوبایی بوون وامان لیبکات پیمسان وابیی تهنها لهبرئه وهی له پوستیکی سهر کردایه تیداین، ئه و بههه می شهیی ئیمه له سهر ههقین و پراستیمان پنگاوه، بهر پییهش دهست بگریمن به بریارو پراستی بۆچونه کانه وه. ئه مهش خهسلهتی ئه و کهسانه نیه که بریاری پراستی و دروست دهر ده کهن. بهلکو پیویسته لههستهی له خوبایی بوون و دهستگرتن به پرای خومان وه

چون بریارکی خیرا ددهیت؟

لهوانیه هه موو موزفکان
یه کسمان بن له بریاردانی
مناغلم له کاته ئاساییه کاند،
به لام ته نه سهرکره
نایابکان ده توانن له کاته
یه کلایی کهره و هکاندا بریاری
یه کلایی کهره و ده ن ۱۱.

له هندی کاتدا، بواری نه وه نییه

بریاردان دوا بخری، چونکه پیده چی له و داخستنه مه ترسی
بکه ویته وه، جانا یا نه و جوره بریارانه خاوه نی ستراتیژی ته
دیاریکراوی خویانن؟.

وه لامه که: به ئی یه...

چهند ریگه یه که هیه که ده توانیت له میان هیا نه وه بریاری به پهله
بدهیت به لام من پیم باشه (خشته ی فرانکلین) له بریاردانا پیره و
بکه یت.

خشته ی فرانکلین: بنیامین فرانکلین یه کی که

له دامه زینه ی هره به ناویانگه کانی ولاته

يەكگرتومكان و سىمبولنىكى مەزنى ئەمىرىگايە.
 فرانكلين خاۋەنى شىۋازنىكى بەسود بوو لە
 بېرىاردانى بەپەلەدا. ئەو لەكاتى بېرىارداندا
 خىشتەيەكى نىروسىت دەكرد كەپىك لەھات
 لەدوو ستون، لەسەرەوۋى ستونى يەكەمدا
 دەيتوسى (بەلى) لەدوومىشياندا دەيتوسى
 (نەخىر). ھەموو خالە باشەكانى بېرىاردانەكەى
 نەزىر ستونى (بەلى) و خالە خراپەكانىشى لە
 زىر ستونى (نەخىر) دا دەنوسىەرە، ئىنجا
 لەھەر ستونىكا خالى زىاتر ھەبوايە،
 ھەبوارەدا بېرىارى ئەدا.

خوينەرى خوشەويستىم، منىش ئاموزگارى ئەۋەت دەكەم كە
 لەھەر گىرگىرىكا پو بە پووت دەيتەۋە، بەشىۋازنىكى
 دالەينەرەنەى ناباۋ بىرەكەرەۋە، لەگۆشەيەكى تازەۋە تەماشاي
 گىرگەكە بکە، لەنىو گەنجىنەى بىرۈكەكانتا بەدۋاي ئەو
 پىنگەچارانەدا بگەرى كە يارمەتت ئەدەن لەپروسى بېرىاداندا.
 ھەرۋەھا دەمەۋى ئەۋەت ۋەبىرىنمەۋە كە لە خالەتى بېرىارە
 بەپەلەكاندا، ھەرگىز نابى بىر كەردنەۋەى چەرت لەبىرىچى، بەلگە
 ھەول بەدە تادەگونجىت درىزىترىن ماۋە بىرلە بېرىارەكەت بگەرەۋە.

پوختەى مەبەست: بېرىاردان كىلىلى سەركىردايەتى كەردنە،
 ئىنجا بۇ ئەۋەى بېرىارى تەندىروسىت

بىدەيت، ئاڭدادارپە: تۈرەمەبە، مەترسە،
 شىۋىن ئارەزوكانىست مەككە
 ومەشلەش. ھەرگىز ئايدىيى بىۋىنى
 زىاد لەپىۋىست لەخىشتەت نەبات،
 كات بەفپۇمەدە وكتىكىش لەراسىتى
 ودرىسىتى زاتىيارىەكانى بەردەسىست
 دۇنيانەبەيت، لەسىر بىنەسەمايان
 بىپارمەدە...

ھەل بىدە بىپارى پۇزانە بىدەيت ولەھەلەكانى پىشوتەدە
 ئەزمون ۋەرىگىست ۋىرەبىست... ھەل بىدە داھىنەر بىست
 ۋەنگار بەھەنگاۋ بەدۋاى بىپارەكەتدا بچۇ تاكو جىبەجى
 دىكرى.

لەكۇقايدا: بىگومان جارى ۋادەبى بىپارى ھەلە دىردەكەيت،
 ئەۋە پىنساي ژيانە، بەلام مۇۋى زىرەك ئەۋ
 كەسەيە كەلە ھەلەكانىيەۋە فىردەبى ۋەپەند
 ۋەردەكرى، دواترىش كار دىكات بۇئەۋەى
 ئەۋ ھەلەيە لەپاردودا كىرەۋىتى
 دىۋبارەى نەكاتەۋە.

۲- تروسكايى ھاندان:

ھەمۇر دەستكەوتە گىمىرەمەكەن
چىزۇك وىسەمەھاتى گىيانىكەن كە
لىۋان لىۋىۋەلەھاندان، نىگىمەش
جۇشى داۋە.

"دەپىرامىم ئەقى"

كارو كىرەۋەكانىمان ئەگەر ھاندانىيان تىدانەبىت دەبنە پۇتىن
ۋىنگارى، بەبى ھىچ جۇرە دىگەرمەكە پايان دەپەپىتىن.
زۇركەس دەناسم كارە زۇرباش ونايا بەكانى خۇيان ۋازلى ھىئاۋە،
چونكە پادەى پىۋىستى ھاندانىيان تىدا نەدۇزىۋەتەۋە، بۇيە
بەناچارى پۇشتون لەنىۋ بۋارى تىدا بەدۋاى ھانداندا كەپاون.
لەپاستىدا ئەۋ دەرونەى كەپىۋىستى بەھاندان بىت ۋدەستى
نەكەۋىت ۋىەكىك لە ھاندەرە بەھىزەكانى لەدەستداپىت، ئەۋا
ژيانىكى بى گىيان بەسەردەبات، ۋرەى دەپۇخىت باغەزمىشى جەزم
بىت.

لىگەرى بايەكەمجار بەناسانى پىناسەيەكى ھاندان بگەين ۋ بلىن،
بەگۈيرەى پىناسەى (دەپىنىس ۋاقتى) لەپەرتۈكى (ھاندان
لەپروى دەرونەۋە) ھاندان بىرىتە لە: دۇخىكە ئارەزۋى مەۋا

سروستى دەكات. كاتى ئارەزوئەك بەسەرتدا زال دەپن، يان زۇر
حەزەت لەۋەيە ئامانجىكى ديارىكراۋ بەدى بىنەت، يان پۈۋ بەپۈۋى
ئاستەنگى دەپتەرە كەمەۋ ھەۋل ۈكۈشش ۋەستەكانت بەلای
خۇيدا دەبات، ئەۋا تۆلەم حالەتەدا زۇر ھاندراۋىت، بەۋپىيەش
پىدلگىرىت لەسەر گەشتەنت بەئامانجەكەت زۇر گەۋرەيە ۋىۋارى
شەكست ھىنانى تىدانىيە.

ئاسايى ھاندانىش لەچۋار قۇناغ پىكدىت، يەكەمجار بەئارەزوۋى
بەتەن دەست پىدەكەت، پاشان كىدارەكانى خەيال بەمەبەستى
دەۋلەمەندىكردن ۋسەقامگىر كىردى ئەۋ ئارەزوۋە دىتەپىشەۋە،
دۋاجار قۇناغى (دۋاندنى خود) كەمروۋ لەگەل خۇيدا پىي
ھەلدەستى دىتە پىشەۋە، لەم قۇناغەدا ھروۋ ئەۋە بەناخى خۇى
رادەگەيەنەت كەدەپن بەپن خاۋە خاۋكردن بەرەۋ ئامانجەكەى
بىچىت، لەپاش ئەۋە قۇناغى كار كىردن دىت، لەم قۇناغەدا بە
مىئانەرە ھەنگار ھەلدەگىرىت ۋىەزانىارى ۋئارەزو پىچەكەيت ۋ
بەرەۋ ئامانجە ديارىكراۋە كەت ئەچىت، ئەۋ ئامانجەى كەبۋەتە
بەشىك لەپىر كىردەۋەت.

بەسەرھاتىك:

ژمارەيەك سەرباز ھەببون لەجەنگىك
ھەلاتببون كەتيايدا دۇر، بون، بەرىگەو ھەببون
چاويان بەپياويكى پيرو ژنىك كەوت
كەمنداىكى كەدبو ھەببون قەلەدوشكانى،
داوايان لىكرد ھەببون يان بن تاكو ھەببون
شونىنى ھەببون، سەربازەكان قايىل بون
بەلام ھەببون ھەببون پىويستە ھەببون
بەرىسپارى خوى بىت، مەندالەكەش بەنۆرە
بەنە كۆل تاكو ھەببون شونىنەكە.

پىنگەسەختەكە دەستى پىكرد، لەپاش شەو وپۆژىك پىاوە
ئەختيارەكە كەوتە سەرزەوى، بۆيە داواى لىكردن لىنى بگەپىن
ھەببون بەسەردى قەيدى نى، بەلكو ئەوان بتوانن خويان پزگار
بەن... ھەببون لەگەتەيدا، بەلام دواچار پىريارەكاندا وازى لى بىنن،
وہى ژنەكە بە پشت ئەستورەو ھەببون چوو بەلایەو ھەببون بچوكەكەى
خستە بەردەستى وپنى گوت: سەردى تۆيە مەندالەكە
ھەببون. ئىنجا بەبى ئەو ھەببون چاوەروانى وەلامى پىرەمىردەكە بكات
پۆشت تاكو بگاتەو ھەببون سەربازەكاندا.

لەداوى ماوہيەك بىنيان وا پىرەپىاوەكە مەندالەكەيشى ھەببون
وہى پىرتاو بەداواياندا دىت و بانگيان لىدەكات بۆنەو ھەببون بوەستى تاكو
پىياندا بگاتەو..

لەم چىرۆكىدا دەمبىن چۈن لەكاتىكىدا ئەر پىياۋە شىتىكى نەما
 ھانى بىدات و بى ئومىدىبوو، ئىتر نەيتوانى پاكات وخۇي دەرباز
 بىكات، بەلام لەكاتىكىدا ژنەكە مەدالەكەي بەسەردا خىست،
 ئەرەھانىدا و پاشماۋەي ھىزە پەنگخواردوۋەكانى ناخى بزواند و
 ھانىدا بۇ بەردەوامىدان بەھەول و تەقەلاي خۇ پزگارکردن.
 بۆيە تاجەندە ھاندەرەكان بەھىزىن و بچنە ئاۋ ناخ و دلى مەۋلەۋە،
 بەر پادەيە مەۋلە پىدادەگىرى و سەختگىر دەمبىن بۆگەشتن بە
 ئامانجەكانى.

سى جۆرەكەي ھاندان:

۱- ھاندەرى مائەۋە: ئەم ھاندەرە بەكۆنترىن ھاندەر لەرەفتارى

مەۋلەدا لەقەلەم ئەدرى، مەرەمەۋمان
 كاردەكەين ۋەھەول دەدەين بۇ تىركردنى ئاقاجە
 سەرەكەيەكانمان لەمائەۋەدا (بى ۋەيى، خۇراك،
 ئاۋ، پىداۋىستىيەكانى گوزەران) بۆيە
 ھەرىەۋەندەي ھەست بىكەين مەترسىيەك لەسەر
 ئەم ئاقاجەمان ھەيە، زۆر بەپەلە و توندوتىژى
 ھەول بۇ بە دەست ھاوردن و مەكۇپکردنى
 ھەرىەك لەم ئاقاجە دەدەين.

لەجەنگەكاندا دەبينىن سەربازەكان زۆر بەھيژو گەرم وگۆپيەو
 دەجەنگن، كەچى كاتى جەنگەكە ھيۆر دەبيتتەو خويان ئەدەن
 بەزمويىداو ئاقوانن بچوليتتەو، بەلام كەدووبارە جەنگ دەستى
 پيكرەو، دەست بەجى ئەوانيش ھەلدەستتەو و بەگورج وگۆلى
 شەر دەكەن، ئەوھاندەرى مانەوگەيە پاليان پيۆ دەنيەت وھانيان
 ئەدات بۆ زال بوون بەسەر ھىلاكى وشەكەتى و تەنانەت بەسەر
 بريمنداريشدا.

۲- ھاندەرە دەرەگەكان؛ مەوۇ بەتەنھا نازى، ئاشكرى لەوژينگەو
 كۆمەنگەيە داېرېرى كە قيايدا دەژى. ھەميشە
 كۆمەنگە پەگەزى ھاندەرە، دەرېرىنى ھاندەرە
 پيشكەش مەوۇ دەكات، ھۆكارەكانى
 پاكەياندنیش پۆلى خويان دەگيپن، ئەمە
 وپراي خزم وگەسوکارو ھاوپى و دۆستان.

ھەرەھا كتيب وخولە جۆراو جۆرەكان پوربەريكى گەرەھى ھاندان
 پيشكەش دەكەن، زۆرجار ئاماژەھى ھاندان زۆر بەرز دەبي
 لەكاتيەدا نوسراوينكى پەرلەھەننان و دگەرمى دەخوينينەو، يان
 ئامادەي خوليەكى بەھيژدەين.

خوينەرى خوشەويستم... دەمەوى لەو راستيەش ئاگادارييت
 كەھاندەرە دەرەگەكان لە دواي ماوہيەكى كورت بريك و باكيان

ۋون دەكەن، لەبەرئەۋە پىۋىستە ھاندەرەكانى ھەر كامىكىمان لەناو
ناخى خۇماندا بن، نابىن چاۋەرۋانى ھاندانى دەرەكى بگەين، ئىدى
چ سوپاسى برادەرىك يان ھاندانى سەرگەردەكەمان بىت.

۲- ھاندانى ناۋەكى: ئەمبۇرە ھاندانە پاىەى سەرەكىە لەنىۋ
ناخى ھەرەكەسىكى كاراۋ لىھاتۇودا، بەھىزىترىن و كارىگەرترىن
ۋەبەردەوامترىن جۇرى ھاندانىشە. مۇۋا كاتى بەرپەرەۋى ژياندا
دەرۋات، دەبىنى ژمارەيەك لەمپەرۋ ئاستەنگ ۋەۋكارى تىرى بن
ئومىد كىردن لەبەردەمىدان، ھەرۋەھا دەبىنى ئەۋكەسانەى دژايەتى
دەكەن ژمارەيان زۇر زىاترە لەۋكەسانەى ھانى دەدەن ۋەپشتىگىرى
دەكەن. بۆيە ئەگەر مۇۋا لەناۋناخىدا بىرىكى باش مەمانە ۋەاندەرى
نەبن، ئاتۋاتىن دىژرە بەرپىچكەكەى بدات ۋناچار شىكستى خۇى پا
دەگەيەنەت.

ھەمىشە بىر لەۋ يادەۋەريانەت بگەرەۋە كەتيايدا سەرەكەۋتەت
بەدەست ھىئاۋە، ھانى خۇت بەدە، پىنگە مەدە بەۋەى ھىچ شتى
ئومىدەت بىرۋخىنى، ئەۋ پەخنانە زۇر بەسادەىى ۋەرىگەرە
كەئاراستەت دەكرىن، فىزىبە لەمەمۇر ھەلۋىستەكانت باخراپ و
نەخۋازراۋىش بن، پەندۋ دانايى ۋەرىگەرە. ھەمىشە ئەۋە لەناخى
خۇتدا بورۇژىنە كەتۋ كەسىكى بەھىزىت، ھەرۋەھا ئەۋفەرۋەدەيەت
لەبەرچاۋىن كەپىتەمبەرمان (درودى خۋاى لەسەر بن) دەفەرەۋى:
بىرۋادارى بەھىز باشتەرە لەبىرۋادارى لاۋاز.

چۈن ژۇر دەستەكانت ئومىدېراو دەگەيت

ئومىد پوخاندن پىچەراڭى
ھاندانە، بۆھىرسىلەر كىرگەن -
يان ئەوكەسىنى ئارەزىي لەۋىيە
بىيىتە سەركىرە - چەند خالىكى
نۇر مەترىسىدار پىشكەش
دەكەم، تۆدەتۈنى - لەپاش
لەنەستۇ گىرتىنى بەرپىرسىيىرىتى
ئاسسەۋارە خراپەكانى -
ئەخالاڭسىە جىيەجى

بىكەيت. ئەۋجا دىنىيات دەكەمەۋە، ھەندى ژۇر دەستە
فەرمانبەرت بىز بەرھەم دىنى كەھىچ جۈرە دىگەرمى
ئارەزىيەكەيان لەندەنامىنىتەۋە، ژمارەيسەك فەرمانبەرى
ئومىد پوخاوت بۇ بەرھەم دىنى:

۱- ھەستى ئاتۇقۇرەيان پى بىخەشە: بەردەوام گۆپىنى
سىياسەتەكانت، ھەروەھا ئەۋ ئالۇزىانەي
كەكۇمپانىكاكەت يان ئەۋ دەستەيەي تۆبەرىۋەي
دەبەيت، پوۋ بەپوۋيان دەبىتەۋە. دەبىتەۋەي
ئەۋەي فەرمانبەركەكانت بەردەوام لەبارودۇخى

نانۇقرەيى ھزرى و دەرونىدا بژين وھەموو جۈرە
دڭگەرمى و ھاندانىكىيان تىدا دەكوژىت.

۲- بەلئىنە خەيالىھەگان: ئەگەر كەسىكى فرەبەلئىن بىت، كەمترىن
ئەمەكدارىت ھەيىن بەرانبەر بەلئىنەكانت، ئەوا تۇ
بەدەستى خۇت مەمانەي ئەندام و قەرمانبەرەكانت
لەخۇت دادەرنىت، ھەرودھا ھەستەكانى ھاندانىش
لەناخى ئەواندا دەكوژىت.

۳- دەبەنگى ورتىنەگرتىن: چ لەپووى مادى يان دەرونىھە،
مووچەي كەم، ئەبوونى پاداشت، رېزىنەگرتىنى
كارمەندەگان، ھانىيان ئەدات بۇئەھەي لەبرى ئەھەي
دەسۋزىن بۇت، بە پىچەوانەھە ھانىيان ئەدات
بۇئەھەي لىت پەكەن وھەلەيىن.

۴- بىي رېزى: مامەلەكردىنى خراب وناپەسەند لەگەل كارمەندو
رژىرەستەكاندا، پق و تورەيىيان بۇ سروسىت دەكات،
ئەھەش زۇر بەخىرايى ھەستى دڭگەرمى وھاندان
لەناخىاندا دەسپىتەھە.

۵- دىگىن تۆرىيەت: ئەو فەرمانبەرەي كەدلىنپايە لەۋەي

بەريۆمبەرەكەي مكوپ وپىداگرە لەسەر پاي خۇي و
گويى بەو پايانە نادات كەپىچەۋانەي پاي خۇي بن
باراست ودروستىش بن، ئەۋا ھەمور ھەستىكى
ھاندان لەناخى خۇيدا زىندە بەچال دەكات.

۶- رۆتىن: ئىمە ئاۋاباشىن، كاتى سەرۆك ئەو دروشە

بەرزىكەتەۋە، ئەۋە رابگەيەنىت كە پىۋىستە
كاروبارەكان بەو شىۋەيە بەريۆمبەچن كە
لەسەرەتاۋە ويناكراۋە بۇي، ھەرۋەھا كاتى
فەرمانبەر دەيىنى بەريۆمبەرەكەي ھەزى لەنوي
يۈنەۋەنيە، ئەۋا فەرمانبەر ھەنگاۋى داھىنەرەنە
نانىت ودرۋچارى بن ئومىدى دەيىت.

۷- فەرمانە پىچەۋانەگان: گرنگىرەن فاكتەر كەۋادەكات ھەستى

ھاندان لەنيو سىنگى فەرمانبەرەكانت داپىرەي،
ھەستەردىنپانە بە ناپىكۈپىكى لەفەرمان دەرگىرنى
تۇدا، ياخۇد ھەبۈرنى ئاگۇكى لەئامانجەكانى
ئەۋدامەزراۋەيەدا كەكارى تىدادەكات.

ۋەرى: نەگەر فەرمانبەر ھەستى كىرد سەرۋىكەكى
بەئارەزۋى خۇي مامەلە دىكات ۋەھموان
بەيەكچاۋ سەيرىناكات كەھەمان ئەرك ۋەف
ۋىپاداشتىيان ھەيە، ئەۋا پىرو پاگەندەكان زىاتردەبىن،
قسەلەبارەيەۋە، ۋىتە ۋىتە ۋىتە ۋىتە ۋىتە ۋىتە ۋىتە
كاركىردن ۋە ھاندان كەم دەيىتەرە.

كەسايەتتە: رەفتارى تۆبەرانبەر فەرمانبەرەكانت.
كارىگەرى گەرەي ھەيە لەسەر ھاندان يان بىن
ئومىد كىردىيان، ئايا تۆ دەم بەخەندە ۋەخۇشپىروى
لەگەلىاندا، يان لەۋ جۆرەكەسانەيت كە لەۋردو
درشتى مەسەلەكاندا دەيكەيتە قىرەقى، ئايا سىنگىت
فراۋانە، پاساۋەكان ۋەردەگىرىت، يان لەبۇسەدايت
كەسىك ھەلەبكات ۋە سزاكانت بۇ ھەلەكار
ئامادەيە، شەمشىرەكەت يان دىلت، كامىيان بەرزىترو
پوتتىن لەبەردەم فەرمانبەرەكانتدا... ھەموو ئەۋانە
كارىگەرى گەرەيان ھەيە لەسەر ھاندان يان بىن
ئومىدكىردنى ژىر دەستەكانت.

ھۆكەرى قىرىش ھەن كەپەنگە بىنە ھۇي بىن
فەرمانبەرەكانت، مەۋقە زۇرچار ھونەرىكار دىننى

لە ھانداندا!!! ھەوا تە ھۆشەری ھۆشەریستەم ئاگادار بە! ئەکا
دانەپەك یان زیاتر لەو ھەسەتەتەت تیا دا بێ کەپاسکران.

بۆچی دەبێ ژێردەستەگانت ھان بدەیت؟

ھەندێ بەرپۆھەر و سەرکردە ھەن، ھێچ گرنگیسەك لەو ھەدا
نابیتن کە ژێردەستەگان یان ھان بدەن. بەجۆری سەیری
فەرمانبەرەکان یان دەکەن وەک ئەوێ لەناو نازو نێعمەتەدا بێ
و شایستەیی سوپاسگوزاری بێ، تەنھا لەبەر ئەوێ لەلای
ئەوان کار دەکەن. لەکاتی کەدا ھەلکی تر لە مەلەو دانیشتون
وبێ کارن!.

لە راستیدا ئەم ھەستە مایەیی نیکەرائیە، تەنھا ئەو کەسەش
ئەو ھەستەیی ھەیە کە لە ھۆبایی بوون بەری چاوی گرتووە
پێگەنادات راستیەکی پێبایەخ ببینن، راستیەکەش ئەو ھەیە
کە فەرمانبەرەکانی یەکیان لە پێبەھاترین و بەنرخترین
سامانەکانی. ھاندانیشیان پالیان پێو دەنیت بۆ ئەوێ کساری
زیاتر بکەن و بەرھەمی باشتەر بینن دەست.

خۆتەرێ ھۆشەریستەم. لێگەرێ بایتێج ھۆکار
بەخەمە بەر چاوت. کە وادە کەن ھاندان پێو سەپەکی
زۆر بەبایەخ بیت،

۱- سەرپىن بوون؛ ئەمە يەكەمىن وبەھىزتىرىن ھۆكارە، فەرمانبەر
ھەستەمكات سەر بە كۆمپانىياكەيە، بەبەشىك لەخۇي
سەيرى دەكات، ئەو فەرمانبەرىگە وبەھىچ جۇرى
ئابىن لە كىس بدرى. ئەم سەرپىن بوونەش دروست
ئابىن، مەگەر لەكاتىگدا كەفەرمانبەرەگە ھەست بە
پىزگرتن ۋەئەندەن بىكات. زۆرچار ھەندەن بەمادە
ئەكرىت. فەرمانبەر پىويستى بەھەندەن دەرۋىش،
بەجۇرى ھەست بىكات تۇپىز لەمەولەكانى
دەكرىت... ھەرۋەھا پىويستى بە پىزگرتىن مادىش
دەبىن- مەرج نىە بىرەپارەيەكى زۆر بىت بەلكو تەنھا
بۆلەۋەي بۇي دووپات بىكاتەرە كەتۇ دىلخۇشيت
بەخۇي وبەر ھەولەنەش كەپىشكەشى كۆمپانىياكەي
دەكات.

۲- پابەندبوون بەۋادەكاشەۋە؛ ئەو فەرمانبەرەي كەبەشىۋەيەكى باش
ھەندەرە، زۆر بە دەگمەن لەكارىگىرەن و دەۋام غايىب
دەبىن، يان دۋادەكەۋى.

بەلكو پەيوەست بوونى بەكارەكەيەۋە ۋاي لىدەكات
ۋەبزانى ئەۋكارەكەي كە دەيكات بەشىكە
لەسەلمەندىن بوونى خۇي، لەبەرۋە لەكارەكەي
دۋاناكەۋىت، ئەمەش بۆلەۋەي دۋانەكەۋىت لەو

چولارچىنۇە وپووبەرەي كەدەيىننى تىدا دەكات
وبورنى خۇيى تىدە دەسەلمىنى.

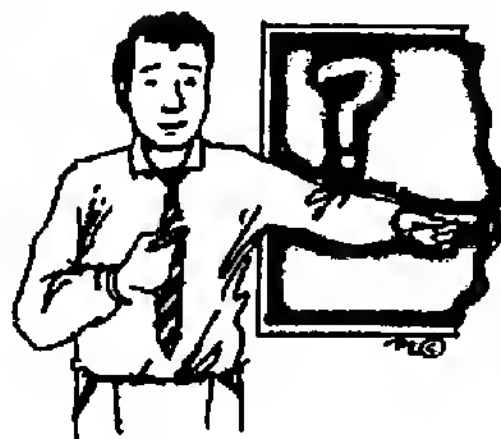
۳-جىيەجى گون بەگوالىتى بەرز؛ نەك تەنھا لەپووي
كاركردنەو، بەلكو لەپووي پەفتارى تاكە كەسەيشەو،
ياخود لەپەيەمەندىيە كۆمەلەيەتەكانى نىوان
فەرمانبەرەكاندا، ھەرەھا لەپەيەمەندى نىوان
فەرمانبەرەكان وئەو مامەلەچىيەندە كەمەلەيان
لەگەندا دەكەن.

۴- ھەندەگەردنى بەرپەرسىيەتتى؛ مەبەستىم لەم خالە ئەوئە ھەر
فەرمانبەرى ھەست بە بەرپەرسىيەتتى بىكات سەبارەت
بەكارەكەي وسەرنجى چىرىكاتەو لەسەر
ئەوئامانجەي كەلە پىناريدا كاردەكات. ھەرەھا
بۆئەوئە ھەركام لەفەرمانبەرەكان بىگىت، ھەست
بىكات بەوئە ئەو بەشىكى گىرنگە لەبەدەست ھوردنى
ئامانجەكانى دەزگاكدە.

۵- بارودۇخىكى چوست وچالاكى گشتى؛ بارودۇخى دەرونى و
جەستەيى فەرمانبەر وابەستەيە بەھىزى
مامەلەكەردنى سەرۆكەكەي لەگەلەيدا، ئەگەر
فەرمانبەرەكە ھەست بەرپەز گىرتن بىكات، ئەوازىياتر
ھان دەرى و بارودۇخى گشتى چوست وچالاك
كەشاورەدەبى.

چۈن فەرمانبەرەكانت ھان دەدەيت!

ھەنوكە گەيشتوينەتە سەر
پرسىيارە ھەرەگرنەگەكە،
پاش ئەوھى زانىمان ھاندان
چەندە بۆ فەرمانبەرەكان
گرنەگە، ئىنجا ھۇشدارىماندا
سەبارەت بەدەبەنگى بىي
ئومىد كىردن، ھەرۈمە ئەر

ھۆكارانەمان خىسستەبەرچاۋ كە فەرمانبەرەكان بىي ئومىد
دەكەن... ئىستاكاتى ئەو ھاتوۋە ۋەلامى ئەم پرسىيارەت
بەدەبەنە كەتيايدا دەلىيىت: چۈن فەرمانبەرەكان ھان بىدەم و
پشكۇ و تروسكەى ھاندان لەناخياندا بگەشىنمەرە؟.

بەرلەوھى ۋەلامى ئەر پرسىيارە بىدەمەرە، يىم خوشە ئامازە بەدوۋ پرسى
گرنەگ بىدەم:

۱- دەست مەكە بەجىبەجى كىردى ھەنگاۋەكانى ھاندان،
مەگەر دواى ئەوھى كە دۇنيا بويىت لەوھى فەرمانبەرەكانت
بەراستى دەيانەرەيت ۋەھول دەدەن ۋەزەدەكەن ئەوھى لە
توانايماندايە بىكەن ويىبەخىشەن بەدامەزراۋەكەت. جوتكىردن
لەناۋ ئاۋدا سودى تىيە، بۆيە يەكەمجار فەرمانبەرەكانت
ھەلسەنگىنە، تاكو ھاندانەكەت لەجىي خۇيدا بىيت وبۇئەو
كەسە بىيت كەشايستەيەتى.

۲- دەبىي لەچوارچىۋەي كار كىرىدىغان، واتە لەكاردا
گەشەتەنە ئاستىكى دىيارىكارا، ئەو ئاستەش پىۋىستى
بەگەشە پىدان وزىاد كىرىن ھەيىت...

ئىستاش دىيىنە سەر ۋەلامى پىرسىيارەكە، ھاندان لەپىي
يەككە يان زىاتر لەم خالانەي خوارەۋە دەبى:

۱- پىياھەلەدان: نوسەرى دەرونىاسى فەرەنسى (ژۇن دىۋى)
دەلىت: (قولتەن ھاندەرەكانى مەرۋە بۇكار كىرىن ئارەزۋو
كىرىنەتە لەۋەي شەككە يىت شىۋى باس يىت)... لەپاستىدا
ئاتاجى مەرۋە بۇ پىياھەلەدان وستايش كىرىن، ئاتاجىكى
مەۋىيى زۇر قول ۋە مەزىنەيە، ئەۋكەسەي ئەم لايەنە
فەرەمۇش دەكەت، ئەۋا چاۋلەيەككە لە پىرسەنگىدار تەرىن
پىگەكانى ھاندانى فەرمانبەرەكانى دادەخات... لەبەرئەۋە
خوئىنەرى خۇشەۋىستەم، ئامۇزگارىت دەكەم بەۋەي ھىچ
بۇنەيەك فەرەمۇش مەكە كەبەتۋانىت تىيادا ستايشى
فەرمانبەرەككە بىكەيت، پىداگىرە لەۋەي ئەۋ ستايش كىرىنە
بەئامادەۋونى ھاپىكانى يىت، ھەرۋە ھاپاسە ۋەخۇ
لەۋاى ئەنجەمدانى ھەركارىك يىت كەشەيستەي ئەۋ
سوپاسەيىت، لەۋەدا ۋە مەكەۋە، لەۋسەۋپاس گوزارىيەدا
گەشەگىرى مەكە. مەلى: سوپاس بۇكارەكانت. بەلكو بلى:
سوپاس بۇئەۋەي فلان كارت بەپىكوپىكى پاپەپاندو
گەياندە ئەنجەم.

تېببىيەتكى گىرنگ: كارپى سىپاردن زور گىرنگە - تەنھا
لەمەسەلەي سوپاسكردندا نەبى راتە كەس رامەسپىرە بۇ
ئەوۋى لەجىياتى تۇ سوپاسى فرمانبەرەكە بىكات، بەلكو
خودى خۇت ئەو كارە بىكە.

۲- پاداشت: پاداشتى مادى جاودىيەكى زىياترى ھەيە،
چونكى پاداشتى ھەستە، لەبەرئەوۋە زورباشە گەر
دەستگوشاد بىت لەناستى ئەو فرمانبەرەتدا كەشايستەيە،
لېرەدا تەنھا مەسەلەكە پارەنيە، بەلكو زورگونچاۋە گەر
لىستىكى پىزلىنغان دروست بىكەيت و مانگانە ناۋى باشترین
فرمانبەرى تىدا تۇمار بىكەيت. ھەرودھا دەتوانىت
مەدالىيەك يان بېروا نامەيەكى پىزلىنغان دروست بىكەيت و
بەدىارچاۋى فرمانبەرەكانى ترەوۋە بىدەيتە ئەرويان كە
شايستەيە.

۳- بەرزكردنەۋەي پلەي ۋەزىفى: ھەمىشە پوناكىيەكى بەرز
بۇ فرمانبەرەكانت داپنى، داۋايان لىبىكە بەدۋاي
ھەنگاۋەكانى گەيشتن بەو پوناكىيەدا بىگەرپىن، بانەو پوناكىيە
بەرزكردنەۋەي پلەي ۋەزىفى بىت.

زۆرىنەي فرمانبەرەكان بەشئۆيەكى باشتر كاردەكەن،
ئەگەر بزانن كارەكەيان پەيوەستە بە بەرزكردنەۋەي پلەي
ۋەزىفىيەۋە ھەيە، چونكى بەلەي ئەوانەۋە ئەو
پلەبەرزكردنەۋەيە پىزگرتنىكى تايبەتە، پىزگرتنى دەرونى

تېدايە، چۈنكى دەپتە ھۆى ئەۋەى خەلگى زىاتىر پىزى
بىگىن، ئەمە وىپراى ئەۋەى بەزىكردنەۋەى پىلەكەى دەپتە
ھۆى دەستكەۋىتىنى پارەى زىاتىرىش.

۴- سىازكردنى خول: مەبەستىم لىخول چۈنىتى
گەشەپىدانى خودە، ھەروەھا خول بەزىكردنەۋەى تواناى
كاركردن، ئەگەر فەرمانبەر ھەستىكىرد سەركردە
سەردەستەكانى ھول دەدەن گەشەى پى بىدەن وتواناكان
زىاتىر بىكەن، ئەۋە وای لىدەكات زىاتىر ئامادەپىت بۇ ھەۋلەدان
وبەخشىن... ھەروەھا دەمەۋى ئامازە بەۋەش بىدەم
كەكاركردنى فەرمانبەرىكى مەشق كىردوۋى شارەزا، راستە
و خۇ لەبەرژەۋەندى كارەكەدایە.

۵- پوۋبەرىكى ئازادىيان بىدەرى: ھەموو كىلەكان
لەدەستى خۇتدا دامەنى، بەلكو پوۋبەرى لەئازادى بىدەرە
ھەرىكەك لەفەرمانبەرەكانت، پوۋبەرىك لەبەرىپىسارىيان
بىخەرە ئەستو، مەئانەيان پى بىكە، پىيان پابگەيەنە كە
مەئانەت بەكارو بىرپارەكانيان ھەيە، پىيان بلى دەپى فلان
كارىكەن، بەلام چۈنىتى جىبەجى كىردنى كارەكە بۇخۇيان
بەجى بىللە.

۶- لەدارشەتنى ئامانجەكانى كۆمپانىيادا بەشدارىيان پى
بىكە: ئەۋەكەسەى بەگۈيرەى ئامانجى كارەكات
كەلەبەردەمىدا دانراۋە و بەراۋىچۈنى خۇى بەشدارى

لەدیاریکردنییدا گەردوو، بانو بەشداریه بەسەر
لەقاندنیکیش بێت، ئەو زیاتر هاندەدریت وەزی لە
کارکردن دەبێت، لەچسار و ئەو کەسە ی کەهیچ لەبارە ی
ئامانجە کەو نازانیست و فەرمانەکانیشی بەشیوەیەکی
پۆتینی پێ دەگات.

دەگونجیت ئەو ئامانجە ی کە فەرمانبەرەکانت بەشدار ی
دەکەن لەدەرشتیاندا، ئامانجی سەرەکی بێ، هەر وە ک چۆن
دەگونجی ئامانجگە ی تاییبەت بێن بەو بەشدارە ی
کە فەرمانبەرەکان کاری تێدا دەکەن، گەرنگ ئەو یە بەشدار بێن
لە دەرشتنی ئامانجە کەدا، چونکە ئەو بەشدار ی پێکردنە زۆر
گەرنگە بۆ هاندانیان و چاندنی تۆوی دڵگەرمی لەناخیاندا.

۷- کۆبونە وەکانی وە دەست هانین: مەبەستەم لەو
کۆبونە وەکانیە کە پێویستە لەگەڵ فەرمانبەرەکاندا ساز ی
بەدەیت بۆ ئەو ی ناوە ناوە چیتان بە دەست هیناوە، بۆ
فەرمانبەرەکانتی بخوینیتە وە. پێویستە بۆ ماو یەکی کورت
هەلۆیستە بکەن لە سەر ئەو ئامانجە ی کە بە دەستتان هیناوە،
بە چاوی خوشحالیوە سەرنجی ی بێدەن، بەر لەو ی
بگوازنە وە سەر ئامانجیکی تر، بەر پاستی هیچ چیرێک ناگاتە
چیرێی دەست کەوت، تامی سەرکەوتنیش هانت ئەدات بۆ
گەشتن بە سەرکەوتنیک ی تر.

۸- لەدروستکردنى ھەندى بېرىداردا بەشداريان بگە: ھەندى
بېرىدار ھەن ھەرمەنبەرەكان دەتوانن دروستيان بگەن،
بەتايىبەت ئەو بېرىارانەي كەپەيودەستن بە پەرەپىندانى كارەكەر
خزمەتکردنى مامەلە چىەكان و لىپرسىنەوھى سكالاکانىان،
لەوبوارانسەدا پراو بۇچىونى ھەرمەنبەرەكانت گىرنىگن. ئەم
بەشدارى پىگىردنە وایان لىدەكەت زىاتىر بەھىز بن
لەوەرگىرتنى بەرپرسىارىتى داو مەمانەيان لەدروست دەكەت
وھانىان ئەدات بۇكارى زىاتىر.

۹- پاسپاردنى كارا: پاسپاردن بەھرەيە، چۇن دەتوانىت
كەسىكى شىاو بۇ ئەنجامدانى كارىك پاسپىرىت، چۇنكە ئەو
لەلایەكەو قورسايىك لەسەر شىانى تۆلادەبات، لەھسەمان
كاتدا بواریكى زىاتىرى لەئەستۆگىرتنى بەرپرسىارىتىش
دەبەخشیئە كەسى پاسپىردراو. بىگومان ئەوھش ئامادەي
دەكەت بۆلەئەستۆگىرتنى كۆلى قورسىت، ھەرەھا وای
لىدەكەت ھەست بەبايەخى خۆي بگات.

وھى لەمەسەلەي پاسپاردندا چەندخالىكى گىرنىگ ھەيە،
لەسەرەتاوھ ئەوخالە دىت كە پاسپاردن رەتى بەرپرسىارىتى
ناكاتەوھ، ئەگەر كەسى پاسپىردراو شكىستى ھىنالەوھدا بە
تىروتەسەلى ئەركەكەي سەرشىانى راپەرىنىت، ئەوا ئۆبالى
ئەو شكىستە بەرۆكى تۆش دەگىتەوھ. بۆيە دەبى ئاگات
لەخۆت بى: كەسىك پاسپىرە كەلىھاتوبىت و مەمانەت بە

تواناكانى ھەيىت... ھەرۈھالەمىيانەي چەندىن كۆيۈنەرەدا
ئەركەكەيان بۇ پۈرۈن بىكەرەۋە، خىشتەي كاتىيان بۇ دابىنى
بۆلەۋەي لە ماۋەيەكى دىيارىكراۋدا كارەكە پاپىپەرىنن،
سىرىبارى ھەمۇر ئەۋانەش خۇت لەنزىكەۋە ۋەچەرى
چاۋدىرىيان بىكە.

۱۰- ئاۋات ۋەخەۋنە زانىستىيەكانيان بېنەدى: ئەگەر
يەككىيان ئامانچىكى ھەبۇر ۋەك ئەۋەي بىيەۋى بخۇيىنى،
ئەۋا ھانى بىدە ۋىارمەتى بىدە بۆلەۋەي بتۈۋانى ئەۋخەۋنەي
بىدەي بېنىت. بۇ نەۋنە: ئەگەر فەرمانبەرىكت نىيازى بوو
خۇيىندى بالە تەۋابىكات، يان خۇلىك بېنىت، يارمەتى بىدە
بۇ بەدەست ھاۋردىنى ئەۋ بېرۈنامەيە يان بۇ بېنىنى ئەۋ
خۇلە. ئەمە جگە لەۋەي ۋاي لىدەكات ھەست بىكات كەتۇ
بىرلەچارەنوسى دەكەيتەۋە، ھانىشى ئەدات زىاتر لە
كارەكەيدا دىسۇزۇ خەمخۇرىيت.

۱۱- لەكۆسىپ ۋەمپىرەكانى پى ئاگادارىيان
بىكەرەۋە: لەۋانەيە ھەندى كۆسىپ بېنەبەردەم كىارى
كۆمپانىاكەت كەۋابخۋازى نەخشە ۋېلانەكانى پىشوت
بىگۇرىت، لەم كاتەدا پىۋىستە فەرمانبەر ئاگىاي
لەگۇپانكارىەكان بىت، بۆلەۋەي بزانى چى لەدەۋرەبەرى
دەگۇزەرى.

۱۲- كاتى ئەوانىش گرنىگە: پۇشنىپىرى كاركىپى ئىمە دەلىت: كاتى بەرپۈەبەر گرنىگە، بەلام كاتى ئەوانى تر زۆر گرنىگ نىمە.. دەبى سەر كىردە ياخود بەرپۈەبەر پىزى كاتى فەرمانبەرەكانى بگرىت.. ئابى بنىرى بەشۈفەن هىچكام لە فەرمانبەرەكانىدا وىلىت: خەرىكى ھەرچى ھەيە ولى ئى بىنىت وخىراپىت بۆلام، بەلكو دەبى لەسەرەتاوہ لىى بپرسىت: ئايا سەرقالى هىچ كارىكى گرنىگ نىت. ياخود دەبى پىى بلىت: لەدواى ئەوہى كارەكەت تەواو كىرد وەرە بۆلام، چونكە گەر بەوشىۋەيە لەگەلىاندا بدوئىت ھەست بە بايەخى خۇيان دەكەن.

۱۳- جىپەنجە مۇيىيەكان فەرامۇش مەكە: بەجۈرى لەگەل فەرمانبەرەكانىدا رەفتار مەكە وەك ئەوہى ئامىر (پۇبۇت) بىن، بەلكو مامەلەيان لەسەر ئەوبنەمايە لەگەلدا بىكە كەئەوانىش مۇفەن و ھەست و نەستىيان ھەيە. كىت و مەت وەكو تۇوان... لە حال وىالى خانەوادەيىيان بپرسە، لەو گىرقتانە بپرسەرەوہ كەھىلاكىيان دەكەت، ھەول بىدە بەگۈيرەى توانا چارەسەريان بۇ بدۇزىتەوہ.. لەبۇنەو يادەكانىياندا ديارىيان پىشكەش بىكە، چونكە فەرمانبەرەكان ھاندەدرىن و سەرىپىيونىيان بۇ دامەزراوہكە زىاتر دەبىت.

۱۴- سەرقالىيان بۇ دروست بىكە: جۈرى لەئامانچ و سەرقالىيان بۇ دروست بىكە، چونكە بەوہ دەرونىيان ھان

دەدەدرىت وچالاک دەبن، لەوانەيە ئەو سەرقالیە
دەستەبەرکردنی ئاستىكى ديارىکراوى فروشتن بىت، يان
تيپەراندى ئاستەنگىک ياخود بەدەست ھاوردنى پىژەيەکی
ديارىکراوى کارکردن بىت... ھەموو ئەو مەسەلانە، لەوانەيە
ورەي فەرمانبەرەکانت وئاستى چالاکیان بەرزىکاتەرە.

۱۵- ئاگات لەپەرەفتارەکانى خۆت بى: ھەزىمکرد ئەم
باسوخواسە بەخالىكى زۆر گىرنگ کۆتايى پى بىنم، ئەويش
پەيوەستە بەپەرەفتارى تاکەکەسى تۆرە، لەوانەيە بەتەنها ئەم
خالە بىتەھۆي ھاندان، ئەگەر ھەموو خالەکانى تىرىش
لەئارادا نەمىنن. مەبەستم لە پەرەفتارەي تاکەکەسىت
ھەلسوکەوتى تۆيە بەرانبەر فەرمانبەرەکانت، ئەوانەي لەژىر
دەستى تۆدا کاردەکەن.. چۆن لەگەليان دەدويىت وچۆن
گوڤيان بۆ دەگريست، چۆن پەخنە دەگريست و پەخنەي
ئەوانيش قبول دەکەيت: چۆن ياساو پىنمايىيەکان
دەردەکەويت، ئەي چۆن ئەنجامەکان ھەلدەسەنگىنيت. چۆن
لەدووور لەنزىکەرە مامەلە لەگەل فەرمانبەرەکانتدا
دەکەيت.. ھەموو ئەوشتانە ئاستى ھاندانى فەرمانبەرەکانت
ديارى دەکەن.

جگەلەووش، ھەندى ئەدگارى دیکە ھەن کەگىرنگى لەنيو
پەرەفتارى تاکەکەسىشدا ھەبن، دەمەوي بەمجۆرە ئامارەيان
پى بەم:

- ھەمىشە خەندەي گەرموگور - نەك پلاستىكى -
لەسەر لىۋەكانت بىت.
- بىئىدەنگ بىو گىوئ بىگەرە، لەراۋبۇچىۋونى
فەرمانبەرەكانت تى بىگە.
- ناۋى فەرمانبەرەكانت لەبەرىكەو بەناۋى خۇيانەرە
بانگيان بىكە، چۈنكە شتى كەمرۇۋ لەھەرشتىكى ترزىساتر
جەزى پىدەكات، ئەۋەيە لەلايەن سەركارەكەيەۋە بەناۋى
خۇيەۋە بانگ بىكرىت.
- بوئىرو ئازابە، ئۇبائى ھەلەكانت لەئەستۇبىگرە،
بەدۋاى بىئانودا مەگەپى بۇئەۋەي ئۇبائى ھەلەكانت بىخەيتە
ئەستۇي.
- سىتەم لەھىچ كەسىنكىيان مەكە، لەسەر جىسابى
يەككىيان ئەۋىترىيان بەرزەكەرەۋە، پىداگىرىبە لەسەر
بىرپارەكانت بەلام بەبى ئەۋەي توندوتىژىت، ھەرۋەھا نەرم
ونيان بە بەبى ئەۋەي لاۋازى نىشان بەدەيت.

چۆن ھانى خۇت دەدەيت؟

لەپاش ئەۋەدى ئاشنا بوۋىن بەر پىڭگەر
شىۋازانەي كەلەمىيەنەۋە دەتۈنەن
قەرمانبەرە كانمان ھان بەدەين، لىڭگىرى
باھەنۈكە بگۈزىنەۋە سەربابەتتىكى
ترسەبارەت بەۋەدى (چۆن بتۈنەن ھانى
خۇمان بەدەين):

۱- ھەمىشە گەشە بەخۇت بەدە: لەم پۇڭگارەدا كەئىمە تىيادا دەۋىن،
ۋاي لىنھاتۋوۋە كومسايى ھاتن بەۋناستەي پىيى
گەشتۈين شىتتىكى باش ۋەندىرۈست نىيە، بەلكۈ مۇۋە
نا چارە بەردەۋام گەشە بەتۈناكانى خۇي بدات ۋخۇي
پۇشنىبىركات، پەنگە ئەم ئامانچە لە پىيى خولىڭكەۋە،
يان گۈيگرتن لەنەۋارىك ياخود لەپىيى خۇيىندەۋەدى
گۇقارىڭكى تايىبەتمەندەۋە بەدەست بەيىنرى...
تۇتاقچەندە زىياتر گەشە بەتۈناكانت بەدەيت، زىياترىش
ھان دەدرىيت بۇ جىبەجىي كىردىنى ئەۋەدى فىرى بوۋىت،
بەھەمان ئەندازەش مەمانەت بە خۇت زىياتر ۋبەھىزتر
دەبىيت.

۲- ئامانچى سەرنج پاكىش ۋەھىزىنەر بۇ خۇت دابىنى: ئامانچەكان
جادوۋىيەكى گەۋرەيان لەسەر مۇۋە ھەيە، شايسەي
ئەۋەن خۇتياپ پىۋە سەرقال بىكەيت ۋشەۋنخۇنيان بۇ

بکیشیت...سەرکردەى موسولمان (محەمەد فاتح)
 بەمنداڵى گۆنى لەو قەرمودەى پىڤەمبەر (درودى
 خواى ئى بىت) دەبن کەمژدەى بەهەشت دەدا
 بەوکەسەى شارى (قوستەنتەنىە) پزگار دەکات. ئەو
 بوو ھەر لەوکاتەدا - کەھىشتەر تەمەنى شەش سالان
 بوو - پەریاردەدا ئەو سەرکردەى خۆى بىت... لەتەمەنى
 دوانزە سالیدا جلەوى ئەسپەکەى دەگرت و پىپەو
 دەچو دەودەریا، سەیری ئەو پوکارەى
 (قوستەنتەنىە) دەکرد کەلپەو دەیاربوو، دەیگوت:
 بەیارمەتى خوا دیم بەرەو تۆ، کەلەتەمەنى بیست
 و دووسالیدا بویە خەلیفە، یەکەم کارى سازکردنى
 سوپابوو، ئەو بوو سوپاکەى سازکرد و شارەکەى
 فەتح کرد و قەرمودەکەى پىڤەمبەرىش (درودى خواى
 ئى بى) لەودا بەرجەستە بوو.

سەرنج بدە چۆن نامانج ئەومنداڵەى ھاندا،
 دڵگەرمى لەناخیدا دروستکرد، تاكو گەشت
 بەمەبەستى خۆى...کەواتە بوونى نامانجى گەورە
 و ھەژینەر، بيمەدەرى چاندنى دڵگەرمى و ھاندانە لەنیو
 ناختدا.

۲- کەمىك گۆشادبە: لەوانەى جىگەى سەرسامیت بىت کەداواى
 گۆشاد بوون و ھەوانەوت لىدەکەم بۆنەو

دۈگەرمىت زىاد بىكەت، دەپنى لىم بىگەپنى پىت بلىم:
نەك ھەر ئەۋەندە بىگرە دەپنى ئارەزۈيەكىشت ھەپنى
كەجارناچارى خۇتى پىۋە سەرقال بىكەيت!!

ئەو ژيانەى كەخاۋەنەكەى تەنھا لەكاركرندا كورتى
دەكاتەۋە، ژيانىكى پەژموردە وسەخت دەپنى، نابى
مافى دل و دەرونت لەپىر بچىت، نابى خەۋانەۋەى
ئاۋەزو ھزرت فەرامۇش بىكەيت، چونكە بەۋە چالاكى
وزىندۈيتى بۇ مىشكىت دەگەپىنىتەۋە، ھانى دەدەيت
بۇ ئەۋەى كۆشى زىاتر بىكات وبەلىھاتۈيىەكى
زىاترىشەۋە كارەكانى راپەپىنىت.

۴- يانەى بلىمەتەگان: بىرۈكەيەكە خۇم جىبەجىم كرد، ئەنجامى
قەشەنگى دابەدەستەۋە، پوختەكەى ئەۋەىە ناو بەناو
لەگەل ژمارەيەك بەپىۋەبەرى لىھاتۈودا كۈدەبومەۋە،
وتۈيزمان دەكرد سەبارەت بەبارودۇخەكانى كاركردن و
ئەو گىرفتەنەى كەپوۋ بەپوۋمان دەپۈيەۋە. ئىنجا
لەمەركۇبونەۋەيەكدە بەتايىبەت تىشكىمان دەخستە سەر
گىرفتىكى دىارىكراۋ... ئەم رەفتارە ئاسۇكانمان
دەكاتەۋە و چەندىن بىرۈكەى جۇراۋجۇرىشمان
پىدەبەخشى...

خويىنەرى خۇشەۋىستم، تۆش ھەول بەدە ھەمان
كار دووبارەبىكەيتەۋە، بەلام ئاگادارىە ئەندامانى

يانهكەت لەو كەسانەىن كەخاوەنى بىرۆكەى باشن....با
ئەندامانى يانهكەت كەسانى زىرەك وليۆەشاوەىن، نابى
پكابهەرت بن بۆئەوێ هېچ جۆرە گرژىەك پەيدا نەبى.

۵- تيانووسى دەستكەوتەگان: باتيانوسىنگەت ھەيئەت،

دەستكەوتەگانى تياىدا بنوسەرەو. ھەرەھا ئەر
ئەركو كارانەى تياىدا تۆمارىكە كەتوانىوتە
بەسەرکەوتووى ئەنجاميان بەدەيت. ئەم تيانوسە،
لەتوانايدا ھەيە وەرەت بەرز بکاتەو، چونکە ھەميشە
بىرت دەخاتەو كەتۆلە پابردوودا توانىوتە سەرکەوتن
بەدەست بەيئەيت، بۆيە لە توانايدا ھەيە جارى دووھ و
سەيھەم وچوارەميش سەرکەوتووبەيت.

۳- ھېزى گۆپانكارى

(ئەگەر دەملەۋىن دوزىم بۇ خۇت ەروست بىكەت،

نەوا ھەلى گۆپانكارى دۇخىك بەد)

ھەلى ھەلى ھەلى گۆپانكارى (ھۇراس)

زۆرىنەى مۇقەكان لەگۆپانكارى دەترس، زۆرىنەى ھەرەزۇرىان
دەيانەۋى دۇخەكە ۋەك ئەۋەى ھەىە بىننەتتەۋە، تەنانەت ئەگەر
ھەندى كەس خەزىان لەگۆپانكارى بىت، دەبىنى لاۋازن لەبىرىدان
لەسەر گۆپان ياخود لەدەست پىشخەرى پۈزەتپىدا سەبارەت
بەگۆپان بەرەۋ باشتەر.

گۆپان يەككە لەگىرنگىرىن رەفتارەكانى سەركردەۋ كەسانى
سەركەموتۇۋ، تۇش لەماۋەىەكى ژيانندا، دەبىنى داۋاى گۆپانكارىت
ئى دەكرىت، گۆپانكارىەكى گىرنگ - لەۋانەىە بەپەلەش بىت -
لەپىناۋى پىزگاركردىنى داھاتوتدا، تاكو بتوانىت ئايندەى خۇت
بخەيتەسەر پىگەى راست.

ھىزقانى ھەرەنسى (ژان ژاك پۇسۇ) دەلىت: (ھەموو مۇقەك مافى
ئەۋەى ھەىە لەپىناۋى پىزگاركردىنى ژيانىدا سەرەپۇىى بە ژيانىەۋە
بكات) كەۋاتە چىە پىگەمان لىدەگرىت لەۋەى ئەۋ گەشتە بىكەىن و

بارگەمبەنەمان بېيچىنەۋە ۋەبەرەۋ سەرزەمىنى گۆپانكارى و
نويۇنەۋە كۆچ بگەين؟.

ھۆكارىكى سەرەكى وگرنىگ ھەيە كەۋادەكات مەۋۇ پەنابەرىتە
بەرىن جولەيى ونەگۆپان، ئەۋىش ترسە! بەلى، ترس لەناديار،
چونكە لەۋانەيە پىشپاتەكان پىچەۋانەي ئەۋەبن كەئىمە ھەزەمان
لەيەتى وچاۋمان تىن بېرەۋ... لە راستىدا سەۋىشتى مەۋىيەمان
ھەزى لەبىدەنگى و ئارامى ۋەيۋىرە، پقى لە گۆپانە ۋەپەتى
دەكاتەرە. ھەمورمان ھەز دەكەين لەۋناۋچەيەدا نىشتەجى بىن
كەپنى دەگوتىرى (ناۋچەي ئارامى ۋەپشودان) چونكە بېرۋامان ۋايە
ئەۋناۋچەيە ھىۋىرى ۋەيۋەيەكى زىاتەرمان پىن دەبەخىشى.

بەلام ئەگەر بزانىن ئەۋە ھەلەيەكى گەۋرەيە، چونكە بەردەۋامى
ژيانمان لەسەر پىرەۋىكى نەگۆپ ھەرلە لەدايك بونمانەۋە تاكو
مەردەمان، ھىچ نىە جگەلە كۈشتىنى ۋەدە و ۋەزەمان، زىندە بەچال
كەردنى ھەۋلەدان وگەشەدانە بەناخى خۇمان. گۆپانىش رىسايەكى
گەردۋىنە، ھىچ شتى نىە لەسەرىك بارودۇخ بىمىنىتەرە،
ھەمۋىشتەكان لەگۆپاندان ۋەئالوگۆپان بەسەردا دىت.

يەكەك لەفاكتەرە ھەرە گرنىگ ۋەبەرەۋەريەكان، كەكارىگەرى لەسەر
كارايى سەركەردە دادەنىت، بىرەتتە لەكارزانى و شارەزايى لەبۋارى
گۆپانكارىدا، سەركەردەي سەركەۋتۋو ئەۋەيە كەدەست بەگۆپان
دەكات نەك خۇيى لى لادەت. دەبى سەركەردە بەنەرمىەكى زۆرەۋە
مامەلە بكات لەگەل شەبەكانى گۆپانكارىدا ۋەتواناي ئەۋەي ھەبى

چارۋىكەكانى كەشتى دامەزراۋەكەي لەگەل پىشپاتە تازەكانى
ژياندا بگۈنجىنىت.

بۆجى ۋەمان لەگۈرەنە؟

• چۆلەكەيەك لەنىۋىشتدا، باشتىرە لەدە پاسارى بەسەر
درەختەدە.

• ئەو درگايەي كەلىيەدە پەشەبا ھەندەكاتە سەرت، داي
بىخەو بىجەۋىرەدە.

• خودا بارودۇخ ناگۈرەت.

ئەم پەندە مىللىيەنە ھى تىرىش، يەككىن لەھۆكارەكانى پىق
بۇنمان لەگۈرەنكارى وتىرىمان لەگۈرەن. ۋەلى ئەو ژىنگەيەي
كەپۋەلەكانى ۋاپەرەدە دەكات كەبارودۇخى باۋ باشتىرەنە و
ناتوانىن لەمەباشتر دروست بىكەين، ئەو ژىنگەيەكەي
شكىستخواردوۋە، مۇۋىك بەرھەم دىنى كەناتوانىن بىجۈلەين
يان جۈلە دروست بىكەن.

پىغەمبەر (درودى خۋاي لى بىت) موسولمان ھان ئەدات
كەداۋاي گۈرەن بىكات ۋاقىل نەبىت بەبارودۇخى باۋ،
ھەرچەندە ئەو بارودۇخە زۆر سەخت گىرىش بىت. ئەو ھەتتا
دەفەرمىت: (ھىچ يەككىن لەئىۋە نەبىتە دواكەوتەو پاشىكۆر
بلى من لەگەل خەلىكىدام، ئەوان باش بىكەن باش دەكەم
ۋخراب بىكەن خراب دەكەم).

ئەوھتا پېغەمبەر (برودى خۋاى ئى بىت) موسولمان ھان ئەدات
بۇئەۋەدى لەبارودۇخە نە خوازراۋەكە ياخى بىت، داۋاى لىدەمكات
ئەو بارودۇخە بگۇپىت كەپىنى قايل نىە... بەپەلەو بەبىن دواگەوتن.
ئەمە لەكاتىكدا (۵) لەمپەرى سەرەكى لەكايەكەدان كەلەبەردەم
ئارەزوى ھەركەسىكدا قوت دەبنەۋە كەببەۋىت گۇپانكارى بكات،
لەمپەرىكان برىتىن لە:

۱- گومان: مەبەستم لەگومان بېۋانەبوونە بەو سودانەى
كەلەدەرەنجامى گۇپانەكەۋە دەستى مۇۋە دەكەون، لەبەرئەۋەى
دەبىنن ھەمىشە دەلىت: (پىشتەر ھەولمانداۋە و ئەنجامى
دلىۋشكەرى نەبوو) ياخود (بېۋام بەۋەنىە لەم كارەدا سودىك
ھەبىت).

۲- ترس لەخۇدانە بەرمەترسى: گۇپانكارى پىۋىستى بەجۇرى
لەتوخن كەوتنى مەترسى ھەيە، پىۋىستى بەپىدانان لەسەر زەۋى
ناديار ھەيە. كەسى پارا، ھەمىشە ئەو زىانانە دەرژمىرىت كەلەۋانەيە
بەھۋى گۇپانەۋە ئاۋقەى بىن. ئىدى ئاۋرپاناداتەۋە بەلاى ئەو ھەمور
زىانەدا كەبەھۋى پوۋنەدانى گۇپانەۋە توشى دەبن. ئاى چەندە ئەو
گوتەيەى (جۇن كنىدى) جوانە كەدەلىت: (ھەربەرنامەيەكى
كارىگرىت زۇرىك مەترسى وتىچون لەخۇدەگرىت، بەلام بەبى
گومان زۇر كەمترە لەو مەترسىانەى كەبەھۋى كارە ئاسان
وساكارەكانەۋە دروست دەبن).

۲- پۇتېن وخوگرتن: كەسنىڭ كەبەدىزايى چەندىن سال
كارىكات، سەختىك دەيىنى لە گۆپىنى ئەو پۇتىنەدا، نەرىت وخو
بىنج داکوتاۋەكان لەسەخت تىرىن ئەو كۆسپ و لەمپەرەنەن
كەلەبەردەم ئارەزوى گۆپاندا قووت دەبنەۋە.

۴- سەلمىنەۋە وترس: ترس ئەگەر نەبىتە پىگىرمان لەدەركردنى
بىرارى باش ۋەنگاونانى كارا، ئەۋە شتىكى خراپ نى، چۈنكە
ترسان ھەستىڭى سىروشتى، بەلام ئەگەر ترس بىتە ھۆكارىكى
زال بەسەر ژيانماندا ۋەپىگىرمان نى بىكات لەۋەى ھەنگاۋى پىۋىست
بەرەو گۆپان بىنېن، ئىدى گرفت لەۋىدا سەرھەلئەدات.

۵- ئارەزايى كۆمەلەيتى: زۆرىك لەسەركردە ۋەپىۋەبەرەكان،
بەھۋى ترسانىيان لە ئارەزايى كەسانى دەۋرۋەريان، كارکردن
بەپىۋەكەيەكى دىارىكراۋ پاۋەستىن... ئارەزايەتى كەسانى
دەۋرۋەريان لەمەسەلەيەك دەمان ترسىنىت لەدركاندنى،
ترسانمان لە دەنگۆكانى ئارەزايى دەۋرۋەر دەبىتە بەربەست
لەبەردەمماندا لەۋەى گۆپانى پىۋىست بىكەين.

چۈن تۈۋەن گۆپان قبول بىكەم ۋەنەرمى مامەلەى لەگەلدا بىكەم
تېستا (۵) ھۆكارى گىرگ دەخەمە بەرجاۋت
كەۋادەكات بەسنىڭكى فراۋانەۋە بەخىرھاتىن لە
پىۋەسەى گۆپان بىكەيت.

۱- گۆپان بىكەرە پىرەۋى ژيانى، بەبەردەۋامى ياخى بىبە لەپۇتېن و
ئەو بارودۇخانەى كەپىت ۋايە گۆپانىيان باشتەر، ھەول بدە ئاۋەزت

رابطت لەسەر شکاندنی بارەکان و خوش ویستنی گۆپان و
بیرکردنەوی جیاواژ.

ئەگەر سەردەستە بوویت لەکارێکدا، یان بەرپرسیاربوویت
لەخانەوادەیەک یان پابەراییەتی گروپیکی کارکردنت دەکرد، هەر
بە تۆوی خوشەویستی داھێنان و گۆپان لەناخیاندا بچێنە.

۲- ئازاد بە: زۆرجار پرسیارم لێدەکری، باشترین کات بۆ مەژا
کامەیه بۆ ئەوەی کارمەکی تێدا بگۆڕیت، هەمیشە وەلامی منیش
ئاوایە:

کاتی لەمەڕنگت لەبەردەمدا نەبیت و هەست بکەیت
کارەکانت زۆر بەناسانی بەرپۆوە دەچن، ئەو کاتە
کە دەتوانیت وەلامی هەموو پرسیارەکان بەدەیتەوه و
چارەسەری هەموو گرفتەکان بکەیت، ئەو کاتەدا دەبێ
بەدوای لەمەڕو تەخەدايهکی تێدا بگەڕیت.

ئەو دەمەی کە زۆرترین پەخەت هەیه لە بارودۆخەکانی
کارکردنت، زۆرترین یاخی بوونت هەیه ئەو رێساو
یاسایانەیی کە کوێتۆلیان کردوویت.

ئەو دەمەی هەست بە تەمبەلی و تەوێزی دەکەیت و پێت
خۆش نیە بچیت بۆ شوێنی کارکردنت.

ئەو ساتەیی پۆشتن بۆ هەرجیگەیهکی تر بەباشتر دەزانیت،
وەک ئە پۆشتن بۆ شوێنی کارەکەت.

دەكرى ئەو نەمۇنەيە بگشتىنى بەسەر ھەموو بوارەكانى
ژيانندا، ئەگەر ھاندەرو ئارمىزوت بزرکرد، ياخود ژيانىت بوويە
رۇتىنىكى پووت و داھىيانى تىدا نەبوويە قايىبەت مەندى، ئىتر
بزانە كاتى ئەومەھاتو داھىيان و گۆپانكارى و نوئى بوونەو ئەنجام
بەيت....

كاتى ئەم واتايە لەناو ناخى خۆتدا دەچىنىت، ئىدى ھەست
بەبايەخى گۆپانكارى دەكەيت.

۳- تەنانەت كەلوپەلەگانىش بگۆرە: بەنى، تەنانەت پىگەمەدە
بەوہى كەلوپەلەكانى دەورو بەرىشت بۇ ماوہىيەكى دورودرىژ
بەيك شىوہ بن، جىگەو شىوہى پىك كەردىيان بگۆرە، ھەموو
جارىك ھول بەدە بەجىاواز لەجارى پىشوو پىكىيان بخەيت. ئەگەر
بەپىوہبەرى گروپىكى كارکردن بوويت، چۆن وادەكەيت بەوگۆرە
قايىل بن كە تۆ دەتەوئ؟...

لەكاتى ھەولەندا بۇ گۆرەنى ژىنگەى كارەكەت.
پىوہستە ئاگادارى ئەم (د. ۱) خالەى خواوہەوہە.

۱- نەخشەيەكى وورد بكىشە بۇنەو شتەى كەدەتەوئ بىگۆرەيت.

۲- چوارچىوہىيەكى كاتى بۇ دىارى بگە.

۳- پراڧەيەكى بەسود بۇ پلانەكە بەشىوہىيەكى پوون و لىقاسراو
دابىنى.

۴- ئەو پراڧەيە بەشىوہىيەكى ئەرىنى و دىگەرمانە پىشكەش بگە.

- ۵- ئەو گۆرۈنەنە پۈتۈن بىكرەمە كەبەنەزىت پۈتۈتۈپ
 و كارىگەرلەرنىڭ لىسە دىمەنلەپ كەت دىيىرى بىكە.
- ۶- ئاپمەزلى و لەمپەرە چاۋەپوانكراۋەكان لەمپەرچاۋ وەربىگەر،
 ۋەلامى كىرەشەن بۇ ئامادە بىكە.
- ۷- ھەل مەچۇ، ھەمۇر بۇچۈنەكان وەربىگەر، بازۇر خورپەدارىش
 بىن بۇت.
- ۸- ئەنجام ھەرچى بو، بەرپىسىيەتتەكى لەئەستۇ بىگەر.
- ۹- نەرم بە لەمەمۈر كىرەن وپىكىرەنەۋەى نەخشەكەتدا، ئەگەر
 يەككە ئاتەۋاۋىيەكى نەخشە كەتتى بۇ دەرەخستىت، دەست بەجى
 نەخشەكەت بىگەرە.
- ۱۰- سوپاسى ھەمۈر بىكە، چ ئەۋانەى نەخشەكەتتەن قىل
 كىرەۋ چ ئەۋانەى پەتتەن كىرەۋە.

لەكۋەتتە دەلىل:

گۆرۈنەنە مەسلىھەتتە. زۆرەى ئادەمىزادەكان
 ئارەزۋى ئاكەن. زۆرەى خەللىق دەستەمەۋە.
 كەسكى زۆر كەم بوپۇر ئازان و بەئەركى گۆرۈنەنە
 ھەلەستەن.

بەلام دەپى ئەۋە بىزەن كەمەمۇ دەستەۋە مەۋىيەكان
 نەدەۋەنە پاستى ئەگەر بۈيۈرى و ئازايەتتى لەگۆرۈنەنە
 ۋىيەنە پۈتتىنە ۋەرىتتى باۋتەك نەشكىنەيە.

تۆش دەتوانىت بېرىلەدەيت ئايا كەسىنكى ئاسايى دەبىت و
ملكەچى ناوچە ھىورو بىۋەيەكە دەبىت، ياخود كەسىنكى كارا
دەبىت و دەست پىشخەردەبىت بۆگۈپىنى ئەو بارودۇخانەي
كەبەگونجاويان نازانىت.

|| سەبارەت بە گۆران گوتۇيانە ||

تاكەشتىن سەقامگىرو نەگۆپىيت. گۆرانكارى بەردەوامە.
"ھىراكلىتس"

پىشكەوتن ئەستەمە بەبى گۆرانكارى، ئەوكەسانەى ناتوان
گۆرانكارى لەئەقلىيەتى خۇياندا دروست بکەن، ناشتوان
گۆرانكارى لەھىچ شتىكى ترمىشدا بکەن.

"جۆرج بەرنادشو"

دەبى ئىمە ئەو گۆرانكارىە دروست بکەين كەدەمانەويت لەجىھاندا
بىيىنين.

"گاندى"

ئەوئى بۇ گۆپىنى مەۋۇ پىنويستە، گۆپىنى بىرکردنەوئىيەتى
لەبارەى خۇيەوئى

"ئىبراھام ماسلو"

هەرچەندە ژيانەت سەخت بێت، لەگەڵیدا بژی: نەنەفرەتی ئی بکەر
نەجنتیوی پێ بدە، هەژاری بچینە وەکۆ گژوگیای ناوباخچەکان،
هەرل مەدە شتی نویت دەست بکەویت.. شتەکان ناگۆڕن، بەلکو
ئیمە دەبی بگۆڕن.

"هینری دیتید سۆرو"

گۆرانکاری شتیکی و، پیشکەوتن شتیکی ترە. گۆران پرسیکی
زانستیە، بەلام پیشکەوتن ئەخلاقیە، پیشکەوتن ناکوکی تیدا
دروست نابێ، بەلام گۆران جینگەشتومرە.

"بەتراند پراسل"

گۆران شتیکی سەقامگیرە، نیشانە ی پابوون و پاپەرینە...

"کریستینا بالدوین"

گۆرانکاریش وەکۆ کات، سەرسەختە، کەچی لەگەڵ ئەوەشدا هیچ
شتی وەکۆ ئەو بە بەرەنگاری بوو بەرووی نابینەوه.

"بنیامین دزانیلی"

مروڭ ناتوانى بىمىن نازار ناخى بگۇپىت..چونكى ئەو خۇي
پوخامەكەو سەنگ تراشەكەيشە.

"ئەلكسىس كارىل"

گرفت لەوداىە كەئىمە لەھەمان كاتدا حەزمان لەگۇپانەو پقىشمان
لئىيەتى، دەمانەوى ھەموو شتەكان وەك ئەوى ھەن بىمىننەو، بەلام
باشترىن.

"سىدىنى ھارىس"

يىرلەپادەي ناپەخەتى گۇپىنى خۇت بکەرەو، ئەو جاتىدەگەيت
لەھەلى سەرکەوتىت لە گۇپىنى ئەوانى تردا.

"ژاكوب برود"

ئەودەمەي خۇت لەپىزى زۆرىنەدا دەپىنىت، ئەو بزانەكاتى
گۇپانكارى ھاتوۋە.

"مارك توين"

پىئويستە ھەمىشە گۇپانكارى لەخۇماندا بىكەين وخۇمان
تويىكەينەو وپەرە بەخۇمان بدەين، وەگەرنا وەك بەرد دەق
دەبەستىن.

"جۆھان ولفجانگ فون"

مەسىلەگە ئەۋەتتە ھەندىيە ۋىستيان ھەيە ۋ ھەندىكى تر نىيە،
بەلكو مەسىلە ئەۋەتتە ھەندىيە كەس ئامادەن بۇ گۆپان، بەلام
ھەندىكى ترنا.

"جىمىس گۆردن"

۴- بېرىۋە بىردىنى ھالەتە كانى فشار وشلەۋان:

ئەو بىزنىسمانەنى نازانىت چۈن

پروو بەپرووى شلەۋان بېتەۋە، زوو

دەمرىت

"ئەلىكسىس كارىل"

ھاۋرىتگەم... ۋەرە بايتگەۋە دوو چارى شلەۋان بىن!!.

چ شتىكى سەير لەم بانگەيشتەدا ھەيە، بېروام پىن بىكە ھىچ
زىادەپرووىك لەۋەدانىيە كەمن بانگەيشتە بىكەم بۇ ئەۋەدى
دەمارەكانت گىرژىكەيت!. چۈنكە ئەو مۇۋەپپەقىيەت كەكارەكات و
ھەول دەۋات وپەنچ دەكىشىت، ھەردەپىن دوو چارى
فشارىش بېيت، ھەۋرەھا دەپىن دوو چارى شلەۋان و
بارگىرژى بېيت.

من ئىستا لەپىزى ئەۋكەساندا نىم-كەبەپىن لۇژىك -داۋات
لەندەكەن بەسسەر گىرژىيەكانتدا زال بېيت و دەربازبېيت
لەفشارەكانى كارەكەت. چۈنكە بىروام پتەۋەبەۋەدى
ئەۋەكارىكى ئەستەمە، ۋەلى پىنست دەلىم: ۋەرە بافەيرىن
كاتەكانى بارگىرژىمان بەپروۋەبەرىن و گۇتروۋلى فشارەكان
بىكەين.

سودەكانى فشار و شەژان:

خەرىكە گۆڭم لەو پەرسىيارە بىت كەدەنىام ئىستە بەمىشكتە دىت و دەروەت، ئەوئىش ئەم پەرسىيارەيە: ئايا شەژان و گۆڭى هەچ سودىكى هەيە، ئايا فشار هەچ كەلكىكى هەيە؟ لە وەلامدا دەلىم (بەلى) بەلام لىگەرى بابوت پوون بىكەمەو:

بەريوئەبەرىك پەرزەيەكى هەيە، دەبى لەكاتىكى ديارىكراودا تەوارى بىكات، بىگومان لەوبارەدا دووچارى شەژان دەبىتەو، فشارەكان لەسەرى كەلەكە دەبن، ئەم جۆرە فشارو شەژانە زۆر گۆڭە. چونكە ئەو نىگەرانى دەكات بۆئەوئەى لەوئەى ديارىكراودا كارەكە تەوارى بىكات.

قوتابىيەك لەقۇناغىكى خويندەدا، تاقىكردنەوئەى لەبەردەمدايەو دەخوازىت پەيەكى بەرزىش بەدەست بىنىت، دەبى نىگەران و دوو دل بىت بۆئەوئەى زياتر ئاگادارى ئامانچ وداخوازىيەكەى بىت.

ئافەتەك يەكەمجارە سكى پەردەبىت و بەقۇناغى جىاجىاي دەرونى و جەستەيىدا تىدەپەرىت، بىگومان دووچارى جۆرى لەشەژان دەبىت، ئەو شەژانە وای لىدەكات زياتر ئاگادارىت و پارىزگارى لەخۆى و كۆرپەكەى ناوسكى بىكات.

دەمەوئە لەمەموو ئەوشتانە چى بلىم:

خوينەرى خوشەويستەم! لەوئەى پابوورد دەمەوئە بلىم: باشترىن رىگە و شىواز بۆ مامەلە كردن لەگەل شەژان و فشارەكاندا برىتيە لەوئەى بەجۆرىكى ئاسايى و وەك دىفاكتو وەريان بگريت، ئەگەر

لەسنورىكى ديارىكراودا بوون و دەبونە ھۆى يارمەتيدانمان لە بەرز كردنە ھۆى وورەمان وئاگارداربوون لە ھۆى دەمانەوئيت.

مادەم شلەژانەكە نەگاتە پادەى پق و توپىى و بى ئومىدى و دور دلى، ئەو شلەژانىكى ترسناك نىە. بەلى، ئەندازەى سروشتى وئاسايى لەشلەژان وەربگرە وواز لە پاشماوەكانى ترى بەينە.

دكتور (بىتەر ھانسۆن) لەكتىبەكەيدا (چىژى شلەژان) دەئيت: (كەمىكى زۆركەم ياخود زۆرىكى زۆرىن لەشلەژان زيانمان پى دەگەيەئيت، شلەژانى زياد بەرھەمى مروۇ كەم دەكاترە، متمانەى بەخوى تىك دەشكىنئيت، سەرنجى چرى لى بزرەمكات. ھەرەھا شلەژانى كەمىش بەتايبەت بۆكەسە كردەيەكان. نابىتە ھۆى ھاندانى مروۇ بۆ كاركردن و بەرھەم ھىنان).

ھۆكارەكانى شلەژان چىن؟

لەئىكۆلىنەرومىە كدا كەلەئىوان (۲۰۰) كەس لەسەر كرىم
 بېرىار بەدەستەكانى (۱۲) دامەزراو ھۆى جۇراو جۇردا
 لەنجامدرا. دكتور (ژۇن ھوارد) پاى ھاكە سەرقەروى
 كەمەندى خەسلەتى سەرەكى ھەن كەدەبە ھۆى
 شلەژان، بەتايبەت بۆبەرىيەبەران و بېرىار بە دەستەكان:

۱- دەستەوسانى: فەيلەسوفى گەورە (ھىرۇدۆت) وتەيەكى جوانى
 ھەيە دەئيت: (تالترین ئازار بۆ مروۇ ئەو ھەيە زۆر بزانى، بەلام ھىچ
 ھىزو توانايەكى نەبىت) بەراستى پۆلىك مروۇ ھەن زانىارىيان

ھەيە، دەتوانن لیوان لیوت بکەن لەوشەى جوان، بەلام کەمەسە
دیتەسەر کارکردن ناتوانن بپریاردەن، چونکە دەستەوسانن
لەبەرانبەر دەستەلاتیکى لە خویمان گەرەتەدا، لیژەدا ئەو مروۆ
دووچارى شلەژان و فشار دەبیتهو، ئەو شلەژانە پووبەرى بۆشایی
نیوان زانیاریەکەى لەلایەك و دەستەوسانیەکەیشى لەلایەكى ترەو
پر دەکاتەو.

۲- گومان گردن: ئەوکەسەى کەگومان لەزانیاریەکانى خو
بکات، دەشلەژیت و دەبیته دیلى حالەتیک لە فشارو گرژى
دەمار. بێگومان ئەنجامەکەیشى بریتى دەبیته لە سلەمانەو
لەدەکردنى بپریارن کەبەخراپ بشکیتەو بەسەریدا، چونکە
متمانەى نیە بەو زانیاریانەى لەبەردەستیدان.

۳- شەکەت بوون: بێگومان شەکەت بوونیش کارى خو دەکات
لەتوشکردنى مروۆ بە شلەژان و فشارى دەمارى.

سەربارى ئەو ھۆکارانەى لەبەردا خستمانە پوو کە (ژۆن ھوارد) پىزى
گردوون. منیش پىم وایە چەند ھۆکارنیکى تریش ھەن کە مروۆ دووچارى
شلەژان دەکەن:

۱- ریز نەگرتن: ئەو مروۆئەى کەپىنى وانپە بەپادەى ھول و
کۆششەکانى پىزى ئى دەگیریت، توشى شلەژان دەبیته. ئیتر
پىزگرتنەکە بەرز کردنەو پەى وەزىلى بیت یان تەنھا
سوپاسکردنیک بیت.

۲- دەرئەبىرىن: ئەو كەسەى ھەست و سۆزى دەرئەبىرىت، ھىندەى
پىنچىت دەبىتە دىلى حالەتى لەشلەژان و بى ئومىد بوون.

۳- پىكەنە خستىن: كاغەزە گىرنگەكان، سويچى ئۆتۈمبىل، ئەجىنداي
وادەكان، ژمارە تەلەفۇنەكان... كاتى لە پىكەنە خستىنى شتەكانماندا
كەمتەرخەمى دەكەين، ئەودەمە توشى شلەژان دەيىن.

۴- نەرىتەكانى پۇژانە: وەك پۇللەتى گىشتى، نەرىتەكانى خواردن،
ھەموو ئەو جۆرە مەسەلەنە يارمەتى دەرئەبىرىن بۇ توش بوونى مۇۋە بە
شلەژان.

۵- ئازارى جەستەيى: بىگومان ئەگەر مۇۋە ئازارىكى جەستەيى
ھەيىت، بەتايىبەت ئازارە دىرئەخايەنەكان، ئەوا بەھۇيەو توشى
ئشارو شلەژانى دەمارى وگىرئەبوونەرومىيان دەيىت.

۶- ئازارى دەرونى: بەھەمان شىۋە بارودۇخى دەرونىشت گىرنگە،
قەيران وكىشە دەرونى و سۆزدارىەكان (وەك لەدەستدانى
خۇشەويستىك يان تىپەپىرىن بەئەزمونىكى دەرونى سەختدا) بۇى
ھەيە دووچارى شلەژان و ئشارت بىكات.

لەبۇتەدابه، بۇ ئەو شلەژانە زىادەيەى كەبەرئەيە بۇ داگىرگىرندىت
شلەژان نىشانە وپىشەكى ھەيە، ھەركەدەستى كرد بەپىشەرەوى
كردن بۇ داگىرگىرندىت، تىپىنى ئەم خالانە دەكەيت:

• لەدەستدانى ئارەزوئى خواردن، يان زۇر خۇرى كردن.

• بەرزبۇنەروى دەنگى تىپەكانى دل.

- ههستی دوزمنگه رایى وتوندوتیژی.
- سهرنیشه.
- ئومید براویتی شیوه هه می شه یی.
- كه مخوى یان خه زپان.
- گرفت لهمل وپشتدا.

ده گونجی هم لیسه درێز بکرتیموه...
له کاتی کدا ئه و ناو نیشانه ی ئیمه ئوسومانی،
گرنگری نیشانه... پووسته له سهرت
چاودیری سهرمهتدانیا بکمی و ههول
گه مارژدانیا بدهیت.

له بهرانه بهر شله ژانی زیاد له سهردا، بهرگری له خۆت بکه!!
له سهرمهتادا ئاموزگاریت ده کهم به وهی هه ندی له ده ربهرینه خراب و
ناپه سه نه ده کانت بگۆریت به ده ربهرینی باش. بۆ نمونه: له بری نه وهی
بلییت: (ئه ی نه فرهت، نه وه چیه، ها کا شیت بووم) بلی: (لا حول
ولا قوه الا بالله، سوپاس بۆ خوا، نه وه ویستی خودایه هه رچیه کی
ویست ده ی کات) له گه ل پوودانی هه ر پووداویکی ناخوشدا، ده بی
له سهرمهتادا دان به راستی پوودانه کهیدا بنین، ئینجا هه ول
پاستکردنه وهی بدهین... به لام قسه ی ناخۆش کردن، جگه له زیاد
بوونی شله ژانه که مان هیچ سودیکی نابیت.

تستاش بلمروو له گڼ همدې بهرې
گشتېدا، که یارمهت دېدې له پژگاربوون
له نه خوښه:

۱- پټپاردن (پاسپاردن): شوکه سې چاوی بریو ته نه وې
بیټه سرکرده یه کی کارا،

پټوېسته فیری هونې پټپاردنې کار بیټ، سهرباری نه وې
له جینگه یه کی پټشتری نه نو سراوېدا باسماڼ له بایه خې پټ
سپاردن کرد، لیره شدا جهخت له وه ده که یڼه وه که نه و هونې
گرنگیه کی زوری هیه له کوشتنې شلېژان و فشاره کاندې،
دېرغه ټیکی زیاتریش دېداتې تاکو له گڼ مهسه له کاندې
به شپوه یه کی باشر مامه له بکه یت.

۲- رټکخستن: نه وده مه ی دڅخک له رټکوپټیکی و دیسپلین زال
دېټ به سهر ژیانقدا، نه و دڅخه یارمه تیت دېدات له پژگاربوون
له فشارو شلېژان. رټکخستنیش به رټکخستنې کاروبارو
نامانجه کانت ده ست پټ دهکات و، به رټکخستنې نوسینگه که ت و
لاپه ره و دوستیه کانت کوتایی دیت.

۳- کومه لایه تی بوون له کاردا (گیانی گروپ گهرایی): کارکردن
به گیانی کومه لایه تی و گروپ بوون، دابه شکردنې کاره کان به سهر
هموو نه دامانی گروپه که دا، پروپه پروو بوونه وې نه رک و
به رپر سیاریتیه کان به ته نها.

۴- خەمەگانی رابردوو لە ئەستۆمەگرە، گیشەگانی داھاتوش داوت مەگە بۆلای خۆت؛ ئەوەی رابوورد پۆشت، ئەوەیشی پووی ئەداوە پتووستی بەیڕلێکردنەوہ نیە، لەناو ئێمەدا ھەيە ترس لەداھاتوو لیوانی کردووہ، لەکاتیگدا ئەو داھاتوہ ئەھاتۆتە پیشمەوہ... گرتەگانی داھاتوو دواخە بۆ کاتی خۆی، بۆ ئەودەمەي کەرۆ دەدەن.

۵- بنۆرە بۆ نیوہپرەگەي دەفرەگە: تیبینی خالە پۆزەتیفەکان بکە، لەئاقاری شتە باشەکاندا ھەلۆیستە بکە، چەپلە بۆ ئەوشتەباشانە بکوئە کەفیریان بویت، لەوہبسلەمەوہ کە بژیت وچاویلکەي رەشت لەچاوبیئت وجگەلە خراپەکان ھیچی ترنەبیئت.

۶- ھونەری ھەناسەدان فیژیە: ھەناسەدان ھونەرە، ئەم ھونەرە لەتوانایدا ھەيە پروبەریک لەئارامی پزژەییئت بۆ بگێریتەوہ، وەرە باشیوازی راستی ھەناسەدانئە فیژیکەم:

• ھەناسەت لەپێی کەپۆکانتەوہ و بەھیوری وەرەگرە، بەردەوامبە لەوەرگرتن تاکو ژمارە (۴) دەرژمیئت.

• ھەناسەکەت لەناوسنگتدا رابگرە و مەیکەرە دەرەوہ تاکو (۲) دەرژمیئت.

• بەھیوری ولەپێگەي دەمەوہ ھەناسەکەت بکەرە دەرەوہ، باکردنەدەرەوہي ھەناسەکەت تاکو ژماردنی (۱-۸) بخایەنیئت.

• ئەم شىۋە ھەناسەدانە (۱۰) جاز دووبارە بىكەرەمە.

۷- ھەندى مەشىقى ۋەرزىشى بىگە: پىئويستە ھەندى چالاكى جەستەيى ئەنجام بەدەيت بۇ ئەۋەي شىلەژان وگىزىت ئى دور بىكەرىتەمە. ھەرىكەت لىمىمە بىگىت، ئارەزوومان لە ئەنجامدانى جۈرە ۋەرزىشكى تايىبەت ھەيە، بەلام بەبىيانوى نەبىۋنى دەرفەتەمە ئەم ئارەزوومان فەرامۇش دەكەين..

ئامۇزگارىت دەكەم، ماقى جەستەت بەدەيت وچالاكى ۋەرزىۋى بۇ بىگىرىتەمە ۋەندى لەۋەرزىشە دىلخۋازەكانت ئەنجام بەدەيت. ئەگەر ئارەزوۋىكى دىيارىكراۋت نەبى، ئەۋا پى پۇشتىن (پىيادە پەۋى) بە شىۋەيەكى پىكوپىك زۇر گىرنگە و يارمەتىەكى زۇرت ئەدات لەم بولارەدا.

۵- مامەلە كىردىن لەگەل ئەوگەسانەدا كە ئالۋىز سەختىگىرىن:

مامەلە كىردىن لەگەل خەلكىدا بەشىۋىمىيەكى
گىشتى، پىۋىستى بەلىياتى ۋەنەر مەيە، ئەم
مەسلەيەمان لەكتىيىكى قىرماندا بەناۋى
(بىرنامەسازى زمانەۋانى ئەمەلى) پەردى
كىرۋىتەۋە. لىرەشدا باس لە پىرسىكى ئالۋىز
دەكەين، ئەۋىش مامەلەكىدە لەگەل مەۋە
ئالۋىز تۈرۈم سەخت گىرەكاندا.

ھەريەكىك لەئىمە بىگى، پۇژانە پۈۋ بەرۋى خەلكى تۈرۈم ئالۋىز
دەبىنەۋە، ئىنجا پەقتار مامەلەكىدە لەگەل ئەۋ جۈرە كەسانەدا
پىۋىستى بەبەھرى تايىبەت مەيە بۇئەۋى توش شىت بونمان
نەكەن!.

حەۋت جۈرە كەسايەتى سەختىگىرۈ
ئالۋىز ھەن. لىگەرى بابەم شىۋەيە
خوارەۋە يان ئاسىن.

۱- شۆرەگىر: مەۋلىكى زىمان پىيسە، لەمانۋى يارى پىكىردىدا
شارەزايە، بەزۋى دەنگى بەرزە، ھەپەشەۋ
گۈرەشەكىدە بەشىكىن لەكەسايەتى ۋى، بى
ئارامە لەكاتىدا ناكۈك بىت لەگەلىدا، لەتۈرەيدا
دەستەكانى دەكىشىت بەسەر مەزەكەي

بەردەمىدا، رەنگە دەمبە دەمە كىرىن لەگەلدا بىگاتە
پادەي دەست دىرىژى كىرىنى جەستەيى وليدان.

۲- تەقەنەرەو: گومان وەرەشە وگەرەشەي زۆرە، زۆر بەنارەحت
كۆنترۆل دىكرىت، بەلام بەگشتى ەستى ناسكە،
كەچى لەبەرانبەردا زۆر ەستىيارە وەرچۆرە
رەخنەيەك دىخاتە قالىپى رەخنەگىرتىن لەكەسايەتى
خۆرەو.

چۆن لەگەل ئەو دووجۆرە كەسايەتەدا مامەلە دەگەيت؟

كاتى تەوايى بەدەرى بۆنەرەي ەيتور بېيتەرە، بەشۆرەيەكى نەرم و
نيان قىسەخراپەكانى پى بېرە، بەلام باشو پى يېرىنە شانەخپەي
تىدا نەبى، بەناوي خۆيانەرە بانگيان بىكە، ەول بە سەرنجە
چەمكەنيان لىك بىرازىنى تاكو زىنجىرەي يىرۆكە نىگەتەيەكانى
بېچىرىنى. بە ووردى چاو بېرەرە چاوەكانى، واپىشان مەدە كەلىنى
دەترسىت يان لىنى دەسلەمىتەرە، پاي خۆتى بەراشكاوي بۆ
دەربېرە، دەمبەدەي نەزۆكى لەگەلدەمەكە، بانگەيشتى بىكە بۆ
نەرەي بەشۆلەزىكى نەرم ونيان وىستانە چارەسەرى گىرقتەكە
بىكەن.

۳- سەرگۆنەكار: بابلىين ئەوكەسەي كەچاك دەزانى سەرزەنشتى

خەلكى بىكات وئوبالى خراپەكارىەكان بىخاتە
ئەستۆي ئەوانى تر، ەمىشە ەلۆيىستى بەرگىرى
كىرىنى ەيە، پىنى وايە ەلەكىرىن بىنەرەتە

لەرپەفتارەكانى مەۋقۇدا، كەچى ھەركە ھەلەيەك
پووبدات جامى توپەيى خۇي دەپژىنىت بەسەر
باباي ھەلەكارد، زو توپە دەپى، ئارەزوى لە
تۆلەكردنەو و سەندنەو مافى خۇي ھەيە.

۴- سكالاکار: زۆر لىزانە لەدۆزىنەو ھەلەو كەلىنەكاندا، خۇي
ھىلاك ناكات لەگەپان بە دواى چارەسەردا، بەو
پادەيەي كەچىژ لەسكالاکردن و دەرخستنى
ناتەواوئەكان وەردەگىرىت.

۵- نىگەتىق (نەرىيى): ئەم كەسايەتە ناتوانى بەشىۋەيەكى. باش
كارلىك بىكات لەگەل ھىچ گۆپان ياخود
بىرۆكەيەكى تازەدا، كارزان ولىھاتوۋە لەوۋدا
لەمەسەلەكان بە شىۋە يەكى خراپ پووپۇش
بىكات.. ئۆقرە ناگىرىت مەگەر ئەوكاتەي
كەبارودۇخەكان تىك بدات و بەشىۋەيەكى خراپ
پووپۇشيان بىكات.

چۆن لەگەل ئەۋسى جۆرە كەسايەتەي تەدا مامەلەبگەين؟
مافى تەواويان بەدەرى لەوۋدا كەگويىيان بۇبگىرىت، بەلام ھاپرايان
مەبە لەبۇچوۋنە ھەلەو ناتەواۋەكانياندا، ئەگەر ھەلەيدا بىرۆكە
نىگەتىقەكانى درىژە پى بدات، ئەۋەدەست بەجى قسەكانى پى
بېرە.. دەمبەدەمەي لەگەلدامەكە چۈنكە بەۋە ھەل ئەۋەي دەدەيتى
كە دىدە خراپەكانى خۇي بەسەر وتويزەكەدا خالى

بىكاتهۋە. لەۋتۇيۇڭمەكتە لەڭگەلىدا سەرنىجت چىرى بىكەرەۋە لەسەر
ئەۋشتانەي كەئەۋ دەتۋانىت جىبەجىيان بىكات.

گروپى (سەركۈتگۈردن / ۋاپلۇسىن)

۶- زۆر بىن ۋەي: مۇۋىتىكى خۇشپۇرەۋە وگىيانىكى گۇشادى

ھەيە، ھىۋاي ئەۋەيە ناسىياۋەكانى قىبۇل
بىكەن ۋەڭگەلىدا نەرم ونىيان بىن، ھەرچى
بىلىت لەڭگەلىدا ھاپرايە، لەترسى ئەۋەي
دۇستايەتى تۆلەدەست بىدات، ھەرگىز
پىچەۋانەت نابىن، بىلىزانى ھەستەكانى
خۇي دەشارىتەۋە، زۆر پۇزۇش دەھىنىتەۋە،
قەننەت ئەڭرەشتىكى ۋاش پۇۋى نەدەبى كە
شايسەي پۇزۇش ھىنانەۋە بىت.

پەنگە ئەمبۇرە كەسە لەسەرەتۋە قىبۇل
بىرىن، بەلام لەپراستىدا جىڭەي مەترسىن
چونكە نەپەخنە دەگىرن ۋە نامۇزگارىت
دەكەن، ئەۋپاساۋى ئەۋەيە دەيەۋى
دۇستايەتى لەڭگەل تۇدا بەردەۋام بىن، ۋەلى
ئەۋكەسەي كەبە پراستگۇيى لەڭگەلىدا نىيە،
بەبى ئەۋەي تۆھەست بىكەيت يان ئەۋ ھەست
بىكات. پالت پىۋەدەنىت بەرمۇ ھەلىۋ
سەرشۇپى.

چۆن لەگەڵ ئەم جۆرە گەسایەتەدا مامەلە دەکەیت؟

هەستى ئەوەى پى بىخەشە كەتۆ بەراستى خۆشت دەوى،
لەپىاهەلەدان وستایش كردنیدا دلسۆزبە، بەلام هانى بده تاكو
ئازايانە پاى خۆى دەربېځى، ئاگادارى بكەرەوه ئەوەى بەلاى تۆوه
بىستنى پاى راستەقینەى ئەو، باشترە لەپىاهەلەدان وستایش
كردنت و قسەى نەرم و نىان و ھەنگوینى. بەردەوام پرسىارى وردو
دیاریکراوى ئاراستە بکە.

۷- گەسایەتى وردوخاشکراو: ئەمجۆرە گەسایەتیه نرخی خۆى

ئازانى لەژياندا، ياخود وئازانى لەم ژيانەدا ئەو
هیچ جۆرە بەهاونرخىكى ھەييت، پىز بۆ
پاوبۆچوونەکانى خۆى دانانىيت، دەترسنت ئەوەى
بگلييت لەگرفت و سەریەشەوه. بەلایەوه ئاسانە
ھەلەبوونى خۆى پابگەيەنيت، ئەك پايەك دەربېځى
كەبەھۆیەوه يەكێك تۆرەبييت.

چۆن لەگەڵ خاوەنى گەسایەتى تىك ھارپەراودا مامەلەدەكەیت؟

لەگەلیدا باش بە، پاو بۆچونە راستەکانى ستایش بکە، ئەگەر
ھەلەى كرد بەنەرم و نىانى پەفتارى لەگەڵ بکە، بە بايەخەوه گوێى
بۆ بگرەو قسەکانى پى مەبەر، پرسىارەكەتى بۆ دووبارە بكەرەوه
ئەگەر لەجارى يەكەمدا وەلامى نەدايەوه.

۸- خۆبەزانا زان: ئەو جۆرە كەسايەتتە پىنى وايە ھەمووشتىك دەزانىت وئاگاي لەوردو درىشتە، بەلى لەوانىيە كەسىكى پۇشنىپرو خاوەن ئاسۆى فراوان يىت، چالاك وكاركەرىيت، بەلام ھەمىشە پاي ئەوانى تر بەھىچ وپوچ لە قەلەم ئەدات، ھىچ پايەك پەسەندىناكات ئەگەر لەدەمى خۆيەو نەماتىيە دەروە، بەزىرەكى ويىرتىزى خۆى دەتولنىت بەرپرسىيارىتتى شىكستەكان بخاتە ئەستۆى ئەوانى تر.

چۆن لەگەل كەسايەتى (خۆبەزانا زان) دا مامەلە دەكەيت؟
ئامۇزگارىت دەكەم بەوئى ھەرگىز مەچۆرە نىۋەدەمبەدەمە لەگەلىدا ئەگەر زۆرەباشى خۆتت بۇ ئامادە نەكردىن، بەھىۋرى پاي بەرانبەرى بدە بەگويدا، پاي مام ئاۋەند لەگەلىدا پەسەند بە، ھەول بدە بىخەيتە خزمەتى بەرژمەندى خۆتەو.

۹- بالۆن (مىزەلدان): كەسىكە پىنى وايە خۆى زاناترىن كەسايەتى سەرزەويە، ئەمە لە كاتىكدا كالا مەعريفە كەيشى زۆر بىن پەواج وپەرلەكەم وگورتىە، ھەول ئەدات بەدەست ھىنانى ھەمووشتەكان بۇ خۆى بگىرپتەو، تەنانەت ئەگەر بچوكترىن پۇلى لە بەدەست ھىنانىدا

نەبۇيى، يەكورتى كەسكىنى سۈزۈن ۋە ئىلبارز
دەست بېرە.

چۈن لەگەل مېزەلداندا مامەلە دەگەيت؟

ئامۇڭگاريت دەگەم لەگەل ئەو جۈرە كەسانەدا بەجىدى
بجولنىتەرە، راستى ودروستى كەسايەتى خۇيانيان پى
پابگەيەنە بەلگە بۆسەلماندنى قىسكانت يەينەرەو، بەلام
ئاگادارى بگە كەمەسەلەكە نەخاتەقالىبى كەسايە تىەرە، جدى بە
لەگەلدا، بەلام توندوتىز مەبە، پى پابگەيەنە كەدەرفەتى ئەو
لەبەردەمدايە لەوگىرىيە ناو ناخى پزگارى بىت و بىتتە
ئاوپىيەكى دىلسۆزت... دەستى ھاوكارى و يارمەتى بۇ دىرېژكە،
ئارامگىرە لەسەرى، ئەگەر بىنىت ئارەزوى لەوئە بەسەر گىرى
دەرونيەكەيدا زال بىت.

چۈن گوى گىرەگەت (بەراڭبەرەگەت) لەدەست دەدەيت؟

پەيوەندى گىرى باش، بىنەمار پىرەنسىپى خۇى ھەيە، ھەرەھا
پەيوەندى گىرى خراپىش ھەنگاوى خۇى ھەيە، لىگەرى باھەندى
ئامۇڭگاريت بگەم بۇئەوئە دورىبىت لەوئە گوىگەرەگەت لەدەست
بەدەيت، لەكاتىكدا لەگەل ئەو جۈرە كەسانەدا پەيوەندى دەگىرىت
كە لە ماوئە پابردوودا ئامارەمان پىدان:

۱- قىسەكانى پى مەبەرە، بابەئازادى تاكو خۇى تەواو دەبى بدوى.

۲- ھىۋرىيە، ھەرچەندە ھول بەدات تورەمەبە.

- ۳- سكالامهكه، نهگهر كهسيك ناپهجهتي كردي راستهوخو
 پروبهرووي ببهروهو بئ نهوي لاي كهس سكالاي لهدوست بكهيت.
- ۴- با كاردانهوت مهلچون و زيادهرووي قيذا نهبيت، سهرنجت
 لهسهرنهجام چريكهروهو.
- ۵- خوت مهخهلهتینه رپيت وابي لهناخي خهلكي شارمزايت،
 بهلكو پرسياريان لي بكه.
- ۶- پيت وانهبي خهلكي ناگاداري ناخي تون، بهلكو بهرووني
 دهرپر لهناخي خوت بكه.
- ۷- گالته بهميچ كهسيك مهكه بازور سادهش بيت، كي دهلي پوژي
 لهپوژان پهنا نابيهته بهر نهو كهسه۱۹.
- ۸- دهمبهدمه مهكه، گوي بؤ پاي بهرانبهرت بگره، پاشان
 بههتوري پاي خوت دهرپره.
- ۹- بازور بهميزيش بيت، هرگيز ههرشه مهكه.
- ۱۰- كهسيكي نيگهتيف مهبه، هميشه پيشوازي لههرشتيكي
 سودبهخش و نوي بكه، هموو مهسهلهكان بخهره بهرچاوي خوت.
- ۱۱- زور وشه تايبته بهگشتاندن بهكارمهينه (وهك: هميشه،
 هموو، هرگين) چونكه نهو وشانه وات دهردهخن كهلهقسهكردندا
 خاوهني بهندو باونيت، جگه لهوش بهو هويوه كهشيك
 لهديكتاتوريهت دهسهپينيت بهسهر گفتوگوكهدا.
- ۱۲- لهشان و پلهو پايهني نهوي تر دامهبهزينه، بهلكو هركاتي
 ههستكرد گونجاوه ستايشي بكه.

ئەمانە ھەندى ئامۇزگارى بون كەوات لىدەكەن گىتوگۇكارىكى
باشتر وكارىگەر تىرىت لەگەل بەرانبەرەكەتدا.

تېستا لىگەرچ با (د.) ئامۇزگارى
پىراپەخت پىشكەش بىكەم. ئەگەر
لەيۋەستى بەرپىسارپىدا يىت. يان
گروپكى كار بەرپەبەرىت. ئەم
ئامۇزگار يانە زۆر بەسۋود دەپىن بۆت.

۱- بەرانبەرەكەت بەناۋى خۇيەۋە بانگ بىكە، يان بە خۇشەۋىست
تىرىن ئازناۋ بەلەيەۋە.

۲- گوى بۇ ئەۋانى تر بىگرە، پىگەيان بىدە دەرپىلەخۇيان بىكەن.

۳- سىتايىشى كارە باشەكان بىكە بەرادەي گونجاۋ پىيادا ھەلبىدە.

۴- ھەمىشە ھەست وخواستەكانت دەرپىرە.

۵- لىيوردەبە ۋىپىگە بىدە ئەۋانەي پاپوردن بەخىرايى لىيىريان
بىكەيت.

۶- زەردەخەنەيەكى ھىۋر بىكە، لىيىرت نەچى زەردەخەنە
لەبەرانبەر براكەتدا خىرو چاكەيە.

۷- نەرم ونيان بە، پىگەبەۋە مەدە گىرقتە تايىبەت يەكانت كارىگەريان
ھەبىت لەسەر پەيۋەندىە كانت لەگەل ئەۋانى تردا.

۸- ئەگەر نەيىنى تايىبەت سەبارەت بەگروپى كارەكەت لەئارادا
بوو، بۇ ھىچ كەسىكى ئاشكرا مەكە، ۋابىكە ھەموۋان مەمانەيان
بەنەيىنى پارىزى تۇ ھەبىت.

۹- پىداگىرىيە ئەۋەدى گىروپىيەكەت لەۋجىڭايداندا بەسەرىيەكەيتەۋە
كەكارى تىدا دەكەي، ھەول بىدە ھەمىشە لەكاتى كارە چاكەكاندا
سەردانى لەناكاويان بىكەيت نەك بەپىچەۋانەۋە.

۱۰- پىڭكەبىدە بەدروسىت بوۋنى پوۋبەرىك لەسۇزۇ گەرم وگۇپى
لەنىۋانىاندا، ھىچ پىڭگىرىيە كىش نىيە كەناۋە ناۋە بانگيان بىكەيت
بۇئەۋەدى ژەمىيەك پىڭكەۋە نان بىخۇن.

چۈن لەگەل ۋوۋوۋەكاندا مامەلە دەگەيت؟

لەم پۇڭگارەدى ئەمپۇماندا خەلكانى دىۋ پوۋ زۇر بوۋن،
بەشىۋەيەك دىنەبەردەمت، بەلام لەناۋ ناخياندا شىتېكى تىريان بۇ
خەشارداۋىت.

بۇ مامەلەكەردىنىش لەگەل ئەۋ جۈرە كەسانەدا، ئەم ئامۇڭگارىيەت
دەكەم:

۱- پوۋبەروۋ قىسەي لەگەل بىكە، پىرسىيىرى لەبارەدى خۇتەۋە ئى
بىكە، يان لەبارەدى ھەر شىتېكەۋە كەپىت وايە بەپاستى ھەست و
نەستى لەبارەيەۋە دەرنابىرېت.

۲- بەگۇيرەدى ئەۋەدى دەيناسىت پوۋ بەپوۋى بېبەۋ، پاستەۋخۇ
سەرنجى چاۋەكانى بىدە. پىنى بلى: ئەگەر ھەزدەكەيت شىتېكىم پى
بلىنىت، ئەۋا پاستەۋخۇ پىم بلى، ۋادىزانم ئەۋەندە ئازايت ئەۋەدى
لەناۋ ناخىدايە دەرى بېرېت، پەنامەبەرە بەر پىڭكەيەك كەمن پىم
خۇش نەبى.

۳- ئەگەر ھەمان پەقەتارى پېشۋى دۈوبارە كىرگۈزۈپ كۆيى
بەگۈتەكانت ئەدا، ئەوا ئەمجارەيان بەتۈندۈتۈرۈپ پۈرۈپۈرۈپ
بېرەۋە، لېيى دۈوبارە بىكەرەۋە كەلۈ پەقەتارى دەست
ھەلبىگى. لەگەلېدا بەھىزۈ تۈندە.

بەھرەكانى پەيۋەندى گىرتى سەرگەۋتۈۋ:

ئەم راستىيە يەككە لە بەھرە ساكارو گىرگانەي كە يارمەتت
ئەدەن بۇ دىل پاكىشەنى ئەۋانى تىر ۋامەلە كىردى گۈنجاۋ
لەگەلېدا:

۱- لەبەرەنە كەت ھالى يە: مەبەستەم لە ھالى بۈيۈن ئەۋەيە

بەتەۋاۋى لەناسنامە كەي تى بگەيت، ئايا تۈرەيە؟
تۈندۈتۈرۈپ؟ ھىمەن؟ ھاۋسەنگە؟ پاشان ھەلۈ بەدە
بەگۈرەي كەسايەتى ئەۋ بېۋ، ئەگەر
تۈندۈتۈرۈپ، بەرپەرى ئاگايىيەۋە ۋشەكانت
ھەلبىزىرە... ئەگەرىش پوخۇش ۋكۆمەلەيەتى بۈۋ،
ئەۋا ھەلۈ بەدە پەيۋەندى لەگەلدا دروست بگەيت.

۲- پىر گۈي بگەرە ۋەك لەۋەي بدۈيت؛ خۇدا يەك زارى بۇ دروست

كىردۈيىن بۇئەۋەي يەكجار قىسان بگەين، بەلام دۈۋ
گۈيچكەي بۇ دروست كىردۈيىن تاكو دۈۋجار
بېيىستىن، پەندى پېشىنان ۋامان پىدەلېت.
زانستى دىمروئزانى ۋقوتابخانە جۇراۋ جۇرەكانى

كارگىرىش لەمپۇدا ھەمان شت دووبارە
دەكەنەو...

گوڭگرتن پەيامىكى بىدەنگە ۋەلگىرى ماناي
زۆر قول و كارىگەرە، ئەو بىدەنگىيە نىشانى
خۇشەويستى وپىزگرتنى مەنە بەرانبەر بەتۇ، دان
نانمە بەمافى تۇدا لەمپۇدا كەراۋبۇچونى خۇت
دەرىپىت، ئەمەش بەلگىيە لەسەر شارستانى
بوونى گەتوگۇكاران.

۳- زەردەخەنە: چەند جوان وقەشەنگە، ئەو فەرمودەيەي
پىغەمبەرمان (درودى خۋاي لى يىت) كە
دەفەرمىت: (زەردەخەت لەرووى براكەتدا، خىرو
چاكەيە)... ئەو زەردەخەنەيەي كەلەجولانى
ليۋەكانى يەككىيانەو پەيدا دەبى، لەتوانايدا
ھەيە ئەستەم بگۇپىت، دەتوانىت ئاستەنگەكان
لەناوبەرىت وگۇسپەكان يەختەسار بكات و
سەھۇلبەندانەكان بتويىنىتەو.. خەلكى ولاتى
چىن دەللىن (ئەوكەسەي نەتوانى زەردەخەنە
لەسەر ليۋەكانى خۋى بنەخشىنى، نابىت
كۇگايەكى بازىرگانى بىكاتەو).. بەراستى
زەردەخەنە دەستەلاتىكى گەرە و كارىگەرى

گالتەپېنەكراوى ھەيە لەپراكىشانى دل و دەرونى
بەرانبەرەكەتدا، بۆيە نابىن فەرامۆشى بکەيت.

۴- سەيىرکردنى چاۋ: سەيىرکردنىك ھەيە مەۋلەكانى ھەزى پىن
ناكەن، ئەويىش ئەو سەيىرکردنەيە كەتتى و
چەركەندەنەيەكى سەختى تىدايە... وەل
سەيىرکردنىكى گەرم و گۆپ ھەيە، جوانە، قەشەنگە،
لەچاۋىكەرە دەگوازيقەرە بۇ چاۋىكى تر، لەنىوان
ھەردو چاۋەكەدا، سەرنجى ھىمەنت لەسەر چاۋى
بەرانبەرەكەت سەقامگىرەكە و چاۋت بەلای
پاست و چەپدا مەگىرە.

۵- جياۋازى بکە لەنىوان ھەلەو ھەلەگارد: ئەگەر بەرانبەرەكەت
ھەلەي کرد، ئەوا ھەلە بىدە جياۋازى بکەي
لەنىوان ھەلەو بکەري ھەلەكەدا، ھىرش بکەرە
سەر ھەلەكە، بەلام ھىرش مەكەرە سەر كابراي
ھەلەكار. لەكاتى ھەلەکردندا بەرانبەرەكەت بلى،
مەبەستم لەتۆنيە، پىزىت دەگرم، بەلام لە فلان خال
وفلان خالدا لەگەلتا ناکۆكم.

۶- دووبارە داپشتەو: لەدواي ئەوئەي بەرانبەرەكەت لەقەسەكانى
بويەو، بەشىۋازى خۆت كورتەيەك لەقەسەكانى
دابىرئەزەرەو، بۆي دووبارە بکەرەو، بەوشىۋەيە
مەسەلەكان پووتەر دەبنەو.

۷- ھەمىشە بەئەرقىسى بىدوئى: كەسىپكى ئەرتىسى بە، ئەگەر كىشىنىڭ

ھەببى، بىدوئى چارەسەرىدا بىگەپنى، ئەگەرچى

كەسەننى تىرىياسى كۈسپەكان بىكەن، تۇ باسى

لايەنەباشەكان بىكە. گەش بىن بە.

۸- نەرسە: دىدو بۇچونە جىاجىياكان قىبول بىكە، بىبى

دەمارگىرى بىرەق وتەق بوون لە پراوبۇچونەكانتدا

بىدوئى.

۶- ئامانچە گەت... دىيارى بگە:

تۆبەرە كۆي دەچىت!

ئەگەر زۆر بەوردى نازانیت بەرەو كۆي دەچىت،
ئەوا من نزاى بەزەنیت بۆدەگەم. چۈنگە ئىمە لە
سەردەمىگدا دەژىن، شوئىنى ئەوگەسەي
قىلانايىتمەو گەنەزەنیت بۆكۆي دەچىت.

بەپراستى مەوۇ سەيرە، يەككىيان لەدايك دەپىت وىمژى،
شەمەندەفەرى تەمەنى دەيگەيەنئىتە قۇناغى كاملىتى، كەچى
ئامانچ وپوگەي خۆي نازانیت.

خۆزگە كاتى وادەلىم باسى گروپىن لەخەلگەم بىكردايە، بەلام -
بەداخمە - باس لەزۆرىنەي مەرە زۆرى خەلگى دەكەم.

لەلىكۆلەينەمەيەكدا كەزانكۆي (ھارۋاردى ئەمىرىكى) پىنى ھەستەو،
ئەو پوون بۆتەو كەتەنھا (۳٪) ى خەلك نەخشەبۇ ژيانى خۇيان
دادەنئىن، پاشماوھى (۹۷٪) كەي تر، بەمەپەمەكى وبەگوئىرەي
پىنشەتەكانى پۆزگار دەژىن.

من كىم؟... بەرەو كۆي دەچم؟... پىرسىيارىكن ژمارەيەكى زۆركەم
لەمروۇقەكان لەخۇيانى دەكەن.

خوداى گەورە كاتى مەوۇقى دروستكردو، ئاگادارى كردو لەوھى
(ولتظر نفس ما قدمت لقد) (الحشر/۱۸). خواى گەورە وپەرەردگار

ئەو بىرى بەندەكانى دەخاتەو كەتۈشۈر بۇ گەشتى ژيانىان
ئامادەبەكەن، ھەروھما تۈشۈر بۇ قۇناغى مردن ئامادەبەكەن،
خوداى بالادەست لەبايەخى ئەو بە ئاگامان دەھىننەتەر
كەبەرچاوپونانە تەماشاي ئايندە بىكەين بۇئەوھى ئەدگارەكانى
بخۈننەوھ و تۈشۈر پۈيۈستى بۇ ئامادەبەكەين.

كەچى ئىمە بەبى ھىچ نەخشەيەكى پۈون مى پىگەدەگىرىن. ئىنجا
لەھەر كەنارىك كەشتى ژيانمان بگىرسىتەوھ، دادەبەزىن و
بارەكەمان دەخەين.

بۆچى ئامانجەكەت ديارى ناكەيت!

وھرە ياپىكەوھ لەوھۇكارانە سەرج بەدەين كەوا
لەزۇرەمان دەكەن، دەست پىشخەرى نەكەين بۇ ديارى
کردنى ئامانجەكانمان لەژياندا:

۱- قىس لەوھى ئەمەگدارنەبىن بەرانبەر جىبەجىي كەردنى:
تەنانت ئەگەر بەئاشكرا ئەو قىسەش دەر نەپرىت، بەلام
ھەردەترسى لەوھى ئامانجى ديارى بىكات و بەو ھۈيەوھ دەرېكەوئىت
كەچەندە لاواز و سىستە لەوھدا جەلەوى ژيانى خۈى بگىرىت،
ھەموومان دەترسىن لەوھى ھەول بەدەين وشكىست بىنن. وادەزانىن
دانانى نەخشە پەيگىرمان دەكات بە چەندىن مەسەلەى
ترەوھ... زۆرەي زۆرى مەوۋەكان حەزبان لەپابەندەبوون نى. بەتەنھا

بەمیزەكان، نەخشە دادەنن و پىداگريش دەبن لەسەر ئەودى
ئەمەكدار بن بەرانبەرى.

٢- متمانه بەخۆنەبوون: ھەندى مروژ دەبينى بەردەوام ئەم بەنگەيە
دینیتەو کەدەلێت (ئەو شتەى لای خوداوە بێت، ئەوە باشە). بۆيە
نەخشەبۆزىانى خۆى دەکیشیت و نەئامانجەکانیشى ديارى
دەكات. دەى بەخوئا ئەو قسەيە شتێكى راستە ولەپیناوى
ئامانجێكى ناپاستدا بەکار دەھینرێ. بەلێ خوداى گەرە جگەلە
چاکە تەقدیری ھىچیتەر ناکات، بەلام ھەر خۆى ھەرمانى پىداوین
خاومنى پەيام و ئامانج بىن لەزىاندا، ئیدی ئەو کەسەى ئەو بەنگەيە
دینیتەو بىن متمانەيە بەخۆى. بپروای بەتواناكانى خۆى نىە لەویدا
کەلەپیشەو بێت یاخود بچیتە پىزى ئەو پيشەنگانەى کە نەخشە
بۆزىانى خۆيان دادەریژن.

٣- دواخستن: ئەمەيە چاوبەستى ئەو دزەى کە کاتەکانمان بەتالان
دەبات، خراپەى خۆى پۆدەكات بەسەر کاتەکان و
ئامانجەکانماندا. ھەرکەس بکەوێتە تێوچنگالەکانى ئەم دزەو،
ھەمیشە دەلێت: (سبەينى فلان کار دەکەم، پا لەم کارە بيمەو
ئەوجا دەست بەوێتر دەکەم.... ھتد) يانى بەردەوام لەچاوەروانى
کاتیکی گونجاودايە کە نەخشەکانى تیدا بکیشیت، بىگومان
ئەوکاتەش ھەرگیز نایەتە پيشەو!

٤- لەبەرەتەو بپروا نەبوون بەسوودى پلاندانان: ھەندىک ھەن
پىيان وایە ئەوکاتەى لەپلانداناندا بەسەرى دەبن،

بەفېرۇيانداۋە.خودى نەخشەكىشانىش درۋو دەلەسەيە ۋەيچ
سودىكى نىيە!

ھەيانە دەلىت: (من) ۋاچەندىن سالا كاردەكەم بەيى ئەۋەي
نەخشەم بۇ دانابىت، ئەۋەتا ئىۋە دەيىنن پياۋىكى سەركەۋتوۋشم)
پاستە، لەۋانەيە كەسىك ھىچ پلانېكىش دانەنىت ۋەسەركەۋتەنىش
بەدەست بېنىت، بەلام يەكەم لەۋانەيە بەشلەزاۋى بىرى. دوۋەمىش
ئەۋكەسە رېزىپەرە ۋ نايىتە بىنەما، مۇۋى ھۆشمەند لەسەر ئەۋ
رېزىپەرە ژيانى خۇي بىنا ناكات.

۵- نەزانىن بەرانبەر شىۋازە ساغەكانى نەخشەكىشان: بەلى،
لەۋانەيە كەسىك بېۋاي بەنەخشەكىشان ھەبىت، ھەول ئەدات
پلانېك دابىت ۋەبەۋىيەۋە ئامانچ ۋەبەستەكانى بېنىتەدى، بەلام
نازانىت چۇن، نەدارە لەۋ شىۋازانەدا كەبەۋىيانەۋە پلانېكى تۈكە
دادەپىرەت.

بۇچى دەبىت ئامانچەكانمان لەژاندا دىارى بگەين؟

ئايا ھەربەپاستى نەخشەدانان ئەۋ پلەۋپايە گەۋرەيەي ھەيە
كەئىمە جەختى ئى دەكەينەۋە، ياخود مەسەلەيەكى لاۋەكىيە،
بەنارەزوۋى خۇت يان دەستى پىۋە بگرە يان دەستى ئى بەربەدە!
لەپاستىدا، دىارى كەردنى ئامانچەكان شتىكى زۇر گىرنگە، ئالېم
تەنھا لەۋ پوۋە كەگرفت ئى لادەدات، بەلكو لەۋەشدا كەمانايەكى
زىندەيى ۋگىرنگ دەبەخشىتە ژيانت، ۋەرە باپىكەۋە پىنج ھۆكارى

پېرپايەخ بخەينە بەرچاۋ كە بايەخى ئەم پىرسىيارەمان بۇ پوۋن
دەكەنەۋە:

۱- كۆنترۆل كوردنى خود: كاتى مەۋە نەخشە وبەرنامەيەكى
پىكوپىك وھامسەنگ وتىروتەۋاۋى ھەيىت بۇ بەدەست ھوردنى
ئامانجەكانى ئەزىياندا ھەستەدەكات زياتر تۋانىۋىيەتى جەۋى
خۇى و چارەنوسى خۇى بگىرىت، ھىزى ئەۋەى دەبى دەست
پىشخەرى لەمەموو كاروبارەكانى زىياندا بكات، بەراستى ئەو
ھىزو تۋانايە زۆر گەۋرەيە كەدەستى ئەو كەسە دەكەۋىت،
جگەلەۋە نەخشەكىشان يارمەتى ئەدات بۇئەۋەى بەسەر گەلىك
لەكۋسپەكانى زىياندا سەربكەۋىت، ئەو لەخەلكى ترزياتر مەسەلە
پەتھانىيەكان دەيىنى، بىيىنى ئامانجەكەى خۇى ھىزوپىز
وتۆكەيى ۋىتەۋىيەكى زياترى ئەداتى لە پوۋبەپوۋ بوۋنەۋەى
گرفت وكۋسپەكانى زىياندا...تەنات دەيىتەۋى ئەۋەى
لەكۋسپەكانى زىيانىش چىز ۋەربگىرىت، ئاى چەندە زىان جوان و
قەشەنگ دەبى لەكاتىكدا ئامانجى بەدەست دىنىت كەخەلك كۆكن
لەسەر ئەۋەى بەدەست ھوردنى ئەۋامانجە شتىكى ئاستەمە (ۋەك
ئەرسىۋ دەلىت).

۲- مەمانە بەخۇبوۋن: تەنھا بەۋەندەى ئامانجەكانت بنوسىتەۋە و
نەخشەيەك بۇ بەدەست ھوردنىان دابىنىت، دەيىنىت بەرادەيەكى
زۆر مەمانەت بەخۇت زىادى كوردوۋە، ئەم مەمانەيە بەرادەى زياتر
كۆنترۆلكردنى زىانت ئەۋىش زياتردەيىت، ئەم مەمانەيەش پالت

پيۈە دەنيت بەرەو پيشكەوتن و گەشەي زياتر، چونكە نامادەت دەكات بۇ بەدەست خستى ئەنجامى قەشەنگىز. ئەوكەسەش متمانەي بەخۇي ھەي، ھىچ بونەوەرئىك ناتوانيت دورى بخاتەرە لەو پوۈگەي سەرکەوتنەي كەبەقىبلەنماي ئارەزوۈمکانى دۆزىۋىيەتەرە، بەلكو ئەو زۇر بەتواناترە لەراۋەستاندى ئەر كەسەدا كەھەول ئەدات يېروخىنيت وپەرەتەكەي لى تىك بدات، وەك (ئەرخەمىدس) دەلئيت: (جىگەي باشى خۆم بۇ دەست نیشان بکە، گۆي زەويت بۇ دەجولئىنم)!!.

۳- پيشخستى خود: بەھاۋنرخى ھەرکەسئىك لەئىمە رادەۋەستيت سەر ئەو ئامانجانەي كەلەريانىدا بە دەستى ھىناۋن، بەكوتايى ھاتنى ئامانجىك مروۋ ھەنگاۋىك بەرەو پيشكەوتنى زياتر دەنيت. بەدەست ھاوردنى ئامانج، جورى لەپىزگرتنى خود بۇ مروۋ دروست دەكات، ھانى دەدات بۇ متمانە كىردن بەخۇ و پىروابونى تەۋاو بەتواناكانى خود. ھەرۈھا وات لىدەكات ئەو كۆسپ و لەمپەراندەي دىنە پىگەت ھانت بەدن بۇ دىگەرمى زياتر تاكو نەخشەي باشتىر بكىشيت وبەمىشك ۋەزىكى كراۋەترەۋە بىرەكەيتەرە، ئەمەش تواناكانى ھەك پىكردنت فراۋاتر دەكات و بىرەدەنەۋەشت زياتر دەكاتەرە.

۴- بەرپوۋەبردنى گات: كاتى ئامانجەكانت ديارى دەكەيت، دەبىنى ناچاريت بەۋەي كارەكانت بەگوئىرەي لەپيشىنەيى بون وگىرنگيان رىزبەكەيت وبەجورىكى ساغلام كاتەكانت بەرپوۋەبەريت، بەدور لە

به لپږودانی سات وټه‌نانه‌ت چرکه کانت وکوشتنی ژیانټ
له‌کارنکی پی سوددا.

ئەودەمەي چوارچىۋەيەكى كاتى دادەنىيەت بۇ ئەنجامدانى
ئامانچەكانت، دەيىنى سەرنج چەككەندەت بەھىزتر دەيىت،
شايسەگىت بۇ ملكەچ بوون بۇ ھۆكەرەكانى بەھىزودانى كات زور
لاوازەيىت، ئەوجا دەيىنى بەھىزەبەردنى كات و ديارى كەرنى
ئاجانچ دەبنە دوو پەوى يەك درلو. ئەمەش دەيىتە ھاۋكىشە يەك
كەجيانا كەرتەۋە لەھاۋكىشەكانى سەركەۋتن.

۵- چیزلہ ژیا نٹ و ہر بگرہ: نہ بوونی نہ خشہ وا لہ ژیا نٹ دھکات و ہک
 ٹوہی لہ حالہ تی ناٹا ساییدا بڑیت، ہموو شتہ کان پیگدا دھچن
 و تیکہ لار دہبن، بہ پیچہ وانہ شہوہ، ہموونی نہ خشہ یہ کی
 پیک خراوی ہاوسہ نگ وات لیڈہ کات زیاتر سہرنجت چربکہ یتوہ
 لہ سہر شیوازی ژیا نٹ، ہروہا دہبینی وزہیہ کی زمبہ لاج وچالاک
 لہ نیوناختدا ہمیہ و ہانت نہ دات بوٹوہی بہردہوام چیزلہ ژیا نٹ
 و ہر بگریٹ یان و ہکو (پوزفلت) دہلیٹ: (شادومانی لہ نیوبہ دہست
 ہاوردنی ٹامانجہ کان ہولہ داہینہ رہکاندایہ).

چون ئامانچ لەزانیادا دیاری دەکەیت؟

سمرکھوتن لہڑیاںدا تہنہا ہریتی نہی لہی سمرکھوتنکی پرونی
مادی نہی، تہنہا بہتہندروستی باشیش سمرکھوتمان دہست
ناکہوت، ہدروہا بہڑمارہی ہاورپکاغان ویدہست ہاوردنی
بروانامہی زانستیشدا ناپوریت۔

ھەموو ئەوشقانەى بەتاك تاك ئاماژەمان پىدان، بەشىكن
 لەسىستەمى سەركەوتن لەژيانندا، سەركەوتنى راستەقىنەوتەواو،
 سەركەوتنىكى ھاوسەنگە و ھەموو پووكارو لايەنەكانى ژيان
 دەگرىتەو... لەبەرئەو، من پىم وایە بۆئەوئەى لەژياندا سەركەوتو
 بىت و نەخشەى ھاوسەنگىشى بۆ دابىئىت، پىويستە پەچاوى پىنچ
 پاىەى گرىگ بکەيت، کەئەمانەى لای خوارەوئەن:

١- پاىەى پۆحانى: ئەمەيان پاىەى ھەرەگرنگە لەنىو ژيانىكى

ھاوسەنگدا، ئەم پاىە پۆحانىە پىكدىت لە:
 پەيوەندىم بەخوداوە، پىوباوەرەم، بپواكانم،
 بئەماو بەھاكانم لەژياندا.

ئەگەر لەژيانندا بەجۆرى بژىت كەشانازى
 بەسەركەوتنەكانتەو بکەيت، ئەوەياتى: تۆ لەنىو
 ئەندىشەى وەھمدا دەژىت، بەلام سەركەوتنت
 لەودا پەيوەندىەكى باش لەگەل خودادا
 ببەستىت، ئەو دۇنياىيەكى جوانت پى
 دەبەخشىت، وات لىدەكات لەژيانندا بەھەنگاوى
 متمانەدارانەو پىگەبپرىت، بپوات پتەو بىت
 بەبەھاكان و ئەركە كانت بەرانبەر ھەموو
 مەوقايەتى.

۲- پایەى گەسايەتى: ئەم پاىەىە خانەوادە دەگىرتەو، سەربارى
پەيوەندىە تاکەگەسىەکان، فېربوون، رابواردن،
گەشت کردن، مۆلەتەکان.

۳- پایەى پىشەىى: ئەم پاىەىەش، گۆشەىەكى گرنگ پىك دىنى
لەنىو ژيانىكى ھاوسەنگدا، پىكدىت لە: ئاىندەى
پىشەىى، تواناى فېربونت لەپىناوى باشتىکردنى
ئاىندەى وەزىفەىدا.

۴- پایەى ھادى: مەبەست لىى: سەقامگىرى مادىت، داھاتت، ئەو
وەبەرھىنەنى كەتۇ دەتوانىت پىنى ھەستىت ،
پلانى خۇداپىن و دوورگەوتنەو لەژيانى
کردارى.

۵- پایەى تەندروستى: مەبەست لەتەندروستى ئەم لایەنەىە:
تەندروستى لەش، كىشى لەش، سىستەمى
خواردن، نەرىتى خواردن.

ئەمە ئەوپىنچ لایەنەن كەئەگەر بەجىدى سەرنجىان لى بدەىت و
بەراستى كۆشش بىكەىت لەپىناو وەدى ھىنانىاندا، من بەلىنى
ئەوت پى ئەدەم لەژيانىكى پىرلەتام وچىز و ھاوسەنگ وجوانت
دەبى.

بەلام ئەگەر باىەخ بەلایەنىكىان بدەىت ولایەنەکانى تر فراموش
بىكەىت، ئەوا ئەو ھەوانەومو بەختەوەرەىت دەست ناكەوئىت كەتۇ

بەدوايدا غەوداليت.. ليگەپنى باھەندى نمونهت بۇ باس بىكم،
كەبەنگەن لەسەر ئاھاسەنگى ژيان:

ئەلفيس بروسىلى: گۆرانى يىژىكى بەناوبانگ بوو،
جادوۋىگەرى دلى لوانى پۇژئاوابوو،
خاۋەنى زۇرىك لەر بەھرە و توانايانە بوو
كەزۇرىيە خەلك ئاۋاتى بۇ دەخۋازن. ئاخرا
زۇر دەۋلەمەندبوو، زۇرىپىكەوتىبوو، زۇر
بەناوبانگ بوو، ئاۋاتى ھەرچى دەخۋاست،
دەستىبەجى لەبەردەستىدايوو... بەھەمور
پىئومەرەكان دەبوا (ئەلفيس بروسىلى) يەككىك
بوايە لەھەرە بەختەومرو شادومانەكان
لەژياندا.

ليۋەدا شتىكى گرنگ دىتە پىشەۋە، ئەۋىش ئەۋەيە كەسەربارى
ئەۋەي (بروسىلى) لەپوۋى مادى و پىشەيىۋە زۇر سەركەۋتوۋ
بوو، بەلام ژيانى كەسايەتى خۇى باش نەبوو، ئەمەش بويە ھۇى
دانانى كاريگەرى خراپ لەسەر لايەنەكانى قىرى ژيانى بەگشتى،
بۇيە كۆتايى ژيانىشى ۋەك ھەموومان دەزانىن ئەۋەبوو كەبەژەمىك
(ھىروين) ى زيادە، خۇى كوشت!.

ئەمەيە گرفتى نەبوۋنى ھاۋسەنگى لەنيۋان ئەۋ پىنچ خالەدا
كەلەمەۋبەر باسماڭ ليۋەكردن. ھەمان شت بەسەر (مارلىن مۇنرۇ) ى
ئەكتەرى بەناوبانگدا ھات، ئەۋىش بەدەستى خۇى كۆتايى

بەزىيانى ھىڭا، لەكاتىڭدا لەتروپكى نەمرى وناوبانگ ۋەھەرتى
لاۋىتىدابوو... ھەرۋەھا (داليدا) ي گۆرلنى بىئىر دەيانى تىرىش
ھەمان چارەنوسىيان ھەبوو...

ئەۋەي ئامازەمان پىيدا، راستىيەكى پىربايەخ دەخاتە بەردەستمان،
راستىيەكە دەلىت: كارىگەربوونى پاىيەكەي ژيانى، بەخراپ
دەشكىتەرە بەسەر پاىيەكانى تىرىشدا، دواچار بەسەر تەۋاۋى
ژيانىدا... دروست ۋەك ئەۋكەسەي كەلەسەر ئەسكەمل
(كورسى) يەكى سى كۈچكە دادەنىشى. لەۋانەيە ئەۋكەسەش
بتولنى بۇ ماۋەيەكى كاتى ھاۋسەنگى خۇي بىپارىزىت، بەلام ھىندە
ئابات دەكەرىت ۋەكەتتەكەيشى دەنگ دەداتەۋە.

بۆنەۋەي شادومان بىت، چىژ لەژيانى ۋەرىگىت، ئەۋا ھەمىشە
دۇنيابە لەۋەي ھەرىپىنچ پاىيەكەي ژيانى ھاۋسەنگى. جگەلەرە
ھەندى خالى دىكە لەئارادان كەمن پىم وايە بۇھاۋسەنگى كىرەنەۋەي
پىنچ پاىيەكەي ژيانى ھاۋكارىت دەكەن:

۱- ھەمىشە ۋىيارە، بەرانبەر ئەۋكارانەي دەيانگەيت: ھەندى جار
ۋا پۈۋەدەت ھەندى كار بەبى ئاگايى دەكەيت. بەشى لەۋكارانە
بچوك ۋسادەن ۋەك دانانى موبايەكەت يان سويچى ئۆتۈمبىلەكەت
لە شۆيىنىڭدا، كەپاشتر لەبىرت دەچىتەرە شتەكەت لەكۈيدا
داناۋە... بەلام بەشىكى تر لەكارەكانت جەرەھەرىن، ۋەك سەرقال
بون بە كارىكەۋە ۋىي ئاگابوون لەپەيگىرىيەكانى ترمان، چ
جەستەيى يان خانەۋادەيى يان پۇحانى بن. بەلام بەھۋى ئامادە

کردنەوێ هزرو وشیاریمانەو دەتوانین بەسەر ژیانماندا
سەریکەوین.

۲- لەگەڵ خۆتدا بدوێ: هەمیشە لەناخی خۆت بپرسە چۆن
پیشکەوتوو دەبم و لەکوێدا رابووستم؟ ئایا کارەکان بە باشی
دەپۆن بەرپۆتو؟ لەگەڵ ناخی خۆتدا بچۆرەو بەسەر نەخشەکاندا،
ئینجا سەیری خالە لاوازەکان و کەلینەکان بکە. هەرگیز
لەپرسیاری (چیم دەوێ؟) لەناخی خۆت بپتاقەت مەبە.

لەدوای پیشکەشکردنی ئەم پرسیارە، راستەوخۆ بگوازرەو سەر
بیرکردنەو لەهەنگاوەکانی چارەسەرکردنی گرفتەکان. بەوەش
هەنگاویکی گەرە دەهاوێت لەسەرە پێگەی هاوسەنگ کردنەوێ
ژیاندا. بۆنە کاتی دەلییت: دەمەوێ چیژ لەژیانیکی
تەندروست وەریگرم، یاخود کاتی دەلییت: هەندێ ناتەواویم هەیە
لەپەيوەندیەکانم بە هاوسەرەکەم، یان هەندێ گرفتم هەیە لەگەڵ
سەردەستە کارەکاندا و ئەوەش خەوی ئی زباندوم و دەمەوێ
چارەسەری بکەم، یان دەمەوێ ئۆتۆمبیلی بکڕم، یان پرۆژەییکی
و بەرهێنان ئەنجام بدەم. لەم کاتەدا دەبینی هەست و نەست
گواستوتیەو بۆسەر خالێکی گرنگی ترەکه خالی سێیەمەو بریتیە
لەپرسیاری (کە ی؟).

۳- کە ی؟: بیرکردنەو لەفاکتەری کات، دواندنی کات
بابەتیکی گرنگ و پۆزەتیفە، دەشبێتە هۆی گەشەنەوێ هەستی
ماندان و دڵگەرمی لەناختدا.

زۆر بەوردى دىارى بىكە: كەي دەست بەكارىدەكەيت و كەي تەواو دەيت؟

ۋادەي زۆر ورد دابنى بۇ دەست پىكرىدەن و كۇتايى ھىنان، مەترىسە لەدىارى كىردىنى كات، دەتوانىت پروبەرىك دىارى بىكەيت بۇ نەرمى وگۇپانكارى، بەتايىبەت لەكاتە ئاكاۋەكاندا، بەلام گىرنگ ئەۋەيە بەرنامەيەكى پوونى زەمەنىت ھەيت.

۴-چۇن؟ چۇن دەتوانم بىگەمە ئەو ئامانجەي كەدەمەرىت... لەكاتى گەشتىندا بەم خالە بزائە كە گەيشتويىتە قۇناغى دانانى ئامانجەكانت لەسەرمىزى كارىكردن. لەۋانەيە لەۋەلامى ئەو پىرسىيارانەدا بلىيت: (بەخولىكى زانىستى، بەفېرىۋنى زىمانىكى تازە، بەگەشتىك بۇ ھاۋسەرەكەم، بە ئەنجامدانى بەرنامەيەكى ۋەرزىشى... ھتد).

بەدانانى ئەۋپىشنىارو ۋەلامانەش، تۇ تۋانىۋىيە دەست بەيىركىردنەۋەي كىردەيى بىكەيت، لەپاشاندا راستەۋخۇ بچىتە سەر ئەم پىرسىيارە گىرنگەي كەدەلىت:

۵- دەبى چى بىگەم بۇئەۋەي ئامانجەكەم بەدەست يىم؟

ئىستە ھەۋۋىشتەكان لەسەر كاغەز نوسراۋنەتەرە (چىم دەۋى) - چۇن بتوانم بىكەم - كاتم چەندە دەۋى) سەربارى ئەۋەش ھىزرت ۋەئاگايە ۋەرونت قۇلپ ئەدات لەگەرم وگۇپى.

بەلام دەست پىشخەرى دەمىنىتتەۋە، بۇئەۋەي مەسەلەكە بېيتە ۋاقىيىك و تىايدا بىزىت... ھەنوكە پىۋىستە لەسەرت ھەنگاۋىكى

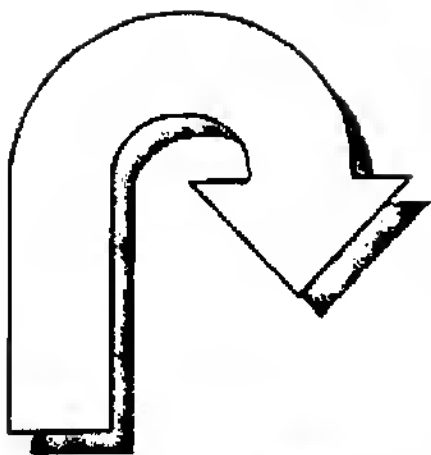
كردهىى بىئىت، دەسكى تەلەفونەكەت ھەلگەر، ئەو وتويزە دەست
 پى بىكە كەئامانجەكەت دەكاتە كردهو. جىگەيەك لەخوئى
 كۆمپىوتەردا بۇ خۆت بگرە، يان مىزىك بەكرى بگرە بۆئەوئى
 خۆت و ھاوسەرەكەت لە چىشتخانەيەكى قەشەنگدا ناننى ئىوارەى
 لەسەربخۆن. بەشدارى كردنت لەيانە وەرزشىەكەتدا نوئى
 بگرەو. ... بەم پىنچ پالو، وات ئى دى جەلەوى يارىەكە بگرىت..
 يارى سەرەكەوتن.

دىارى كوردنى چارەنوس:

پىگەم بدە باپرسىارىكى پىربايەخى تايبەتت ئاراستە بگەم، ئەم
 پرسىارە ئەو بەھايانەت شىرۆلە دەكات كە لەدىارى كوردنى
 ئامانجەكانتدا پىشتىيان پى دەبەستىت!!

پرسىارەكەم ئەمەيە: ئىستا چ شتى لەژيانى تۇدا گرنگترىن شتە؟
 وەلامى ئەم پرسىارە بدەرەو، ئىنجا سەرنجى ئەوئامانجانە بدە
 كەدەست نىشاننت كردوون بۆئەوئى بۆت دەرىكەوئىت ئايا دوورىت
 يان نرىكىت لە بازەنە بايەخدارەكانتەو.

پرسىارىنگى قر: ئاياقەت دەرونت ھەزى لەشتىك كردو وپىداگرى
 بەدەست ھاوردنى ئى كردوويت، ئىنجا كاتى بەدەستت ھاوردى
 بەسەرسورمانەو لەخۆتت پرسى بىت: توخوا ئەمەبوو كەمن ھەولم
 بۇ ئەدا؟ بەراستى بەو رادەيە خوشحال نەبووم كەچاومەروانم
 دەكرد؟.

خوينەرى خوشەويستىم! ئەم
مەسەلەيە كاتى پۈۋەدەدات كەچاۋ
لەشتى بېرىت، بەلام ئەۋشە
لەتەك بەھاكانتدا وىك نەيەتەۋە...
لەسىمىنارىكدا بەناۋى (ژوانىك

لەگەل چارەنوسدا) يەكەك ھەستايەۋە وپىسى گوتىم:
بەدرىژايى ژيانم خەۋىم بەژنىكەۋە دەبىنى كەخاۋەنى ئەۋ
خەسلەتەنە بى كەخۇم پىم خوشە، ئۆقرەم نەگرت تاكو
ئامانجەكەم بەدى ھىنا، بەلام تەنھاجەند پۇژىك لەدۋاى
ھاۋسەرگىرىيەكەمان، ھەستىم كىرد ئەۋ چىژە نابىنم كەبەرلە
ھاۋسەرگىرىيەكەم چاۋەپوانم دەكىرد. لەخۇم پىرسى: ئەبى
ھۋى ئەم حالەتە چى بىت؟ بەلام بەداخەۋە لەپاش ئەۋەى
كار لە كارتىرازا، ئەۋجا ھەستىم كىرد كەمن لەۋكاتەدا خەزم
لەئەۋەلابوون وئازادى وگەشتىكىردن دەكىرد، خەزم
لەتەۋاۋكىردنى خويندەكەم دەكىرد... بۈيە لە پاش كەمترلە
سالىك لەيەكتىر جىابويىنەۋە.

ئەم نمونەيە واقىيە ئەۋەمان بۇ پۈۋەدەكاتەۋە، ئەگەر
ئاكۈكى ھەبىت لەنى، ان ئەۋەى بەپاستى دەمانەۋىت، لەگەل
ئەۋەدا كە ئارەزۋەكانمان خەزىان لىيەتى، ئەۋا ژيانمان
دەشلەژىت، ئامانجە راستەقىنەكانىشمان دەئالۋىسكىن و
دوۋچارى ناپونىتى دەبن.

بەپىنچەوانەشەۋە، ئەگەر ئارەزوۋكانت وبسەھاكانت پىنكەۋە
گونجان، ئەۋا ژمارەيەكى زۆر ھۆكارو ھاندەرت دەبىي بۇ
بەدەست ھوردنى ئامانجەكەت. لەۋەش گىرنىگىر ئەۋەيە،
لەكاتى ئامادەكى ئەۋپىنكەۋە گونجانەدا، چىژوۋخۇشى
دەبىينى لەبەدەست ھوردنى ئامانجەكانتدا.

ئامانجى بەردەۋام وئامانجى كۆتايى ھاتوۋا!

كەتەماشاي ئامانجەكان دەكەين، دەبىينى بەشپىك لەئامانجەكان
كۆتايى ھاتوۋن (ۋاقە كۆتايان ھەيە) ۋەكو: بەرنامەي
خۇلاۋازكردن، يان ۋازمىنان لەجگەرەكىشان، فېربوۋنى زمانىك. ئەم
جۆرە ئامانجە بە ۋەدەست ھوردنىان كۆتايان دىت.

ھەندى ئامانجى تر بەردەۋام، ۋەكو (پلاندانان بۇ داھاتوت) يان
(بەرەۋپىشەۋە بىردنى بارودۇخى پىشەيى و خانەۋادەيىت) يان
(تۆكەكردنى باۋەر) ئەمىجۆرە ئامانجانە ھەمىشەيى بەردەۋام، بە
درىژايى ژيان لەگەل مەۋقدا دەمىننەۋە.

تۆش ھەۋلەدە ئامانجەكانت خەسلەتى بەردەۋامى ۋەربىگىر،
بەۋەي پەھەندى قولتريان پى بىبەخشىت. بۆنمەنە: دەكرى
بەرنامەيەكى خۇلاۋازكردن پەيۋەست بىكرى بەبەرنامەيەكى
تايبەتى تەندىروستى خۇراكيەۋە، بەۋ جۆرەش بە درىژايى ژيان
لەگەلتدا دەمىننەۋە، ھەۋەھا فېربوۋنى زمانىكىش پىۋىستى
بەبەدۋادچوۋنى بەردەۋام ھەيە تاكو گەشە بەتۋانكانت لەۋزمانەدا

بەيت.. ھەرۈھە وازھىنان لەجگەرەكىشان، ھەندى جار دەيتتە
ھۆي پەيوەندى كردنت بەيەكىك لەو ھەلمەتەنەو كە لە دژى
جگەرەكىشان بەرپۆو دەبرىن.

گرنگترىن شت لەم پرسەدا ئەوھەيەكە قانەو پەرى پادەي
سەرکەوتنت لەئامانجە كۆتايى ھاتومكانتدا بۆ دەستەبەر دەكات،
ھەرۈھە لەومەترسىيەش دوورت دەخاتەو كەلەپاش بەدەست
ھاوردننى ئامانجەكەت پوو لەتەمبەلى كردن بگەيت... زۆرجار
دیتومانە كەسىك لەدوای وازھىنان لەجگەرەكىشان دووبارە
گەراوئەو سەرى، يان لەدوای خۆلاواز كردن سەرلەنوئ قەلەو
بۆتەو، چونكە لەدوای ئەوھى لە يەكەمجاردا ئامانجەكەيان
بەدەست ھىناو، ئىتر تەمبەلىيان تىداكردو وپشتىنيان ئى
كردۆتەو!! بۆيە گەراوئەو سەردۇخى پيشوتريان.

جۆرەگانى ئامانج

ئامانجەگان دابەش دەكرىن بەسەر سى بەشى سەرەكيدا و برىتىن
لە:

۱- ئامانجە گورت خايەنەگان: ئەو ئامانجانەن كە(ە\خولەك
تاكو يەك سال) دەخايەنن. ئەم جۆرە ئامانجە
سەنوردارو ساكارن، وەك:(خۆسازدان بۆ
كۆبونەوھى داھاتوو، لىكۆلینەوھى يەك بۆ
تەواوكردننى خويندننى زانكو، ئامادە بوون

لەخولنىڭدا، كېرىنى جىلو بەرگ، گەشتىك،
بەدەست ھاوردىنى بېرى پارە).

ئەم ئامانجە بايەخەكەي لەۋەدايە
كەۋەكو مەشلىك ۋايە بۇراھاتن لەسەر
دىيارىكرىنى ئامانجەكان و گەشە دان
بەنەرىتى پلاندانان بۇ بەدەست ھاوردىنى
ئامانجەكان.

۲- ئامانجە مام ئاۋەندەكان: چوارچىۋەى كاتى ئەم جۆرە
ئامانجە لەسالىكەۋە بۇ پىنج سالا،
زىساترېرىتى دەبى ئە (بەدەست ھاوردىنى
پېروانامەيەكى زانستى، گۆپىنى ئۆتۈمبىل،
سازكرىنى خانۋىەك). ئەم ئامانجانەش
بەردەوام بونىكى باشى ئامانجە كورت
خايەنەكانن، يارمەتىشت ئەدەن
بۇپابەندىبون بى بەدەست ھاوردىنى
ئامانجەكانتەرە.

۳- ئامانجە دىژخايەنەكان: ئەمجۆرەيان ھەموورثىانت
دەگرىتەرە، ئەم جۆرە ئامانجە ھىلى
سەرەكى ژىانت دىارى دەكات، پەيوەندىت
بەخۆت و خۇدا و دەۋرۋەرتەرە دىارى
دەكات.

دوانزە بنەما بۆ ديارى كردنى ئامانجەگان:

بەباشى ديارى بگە چىت دەوى:

لەھەموو لايەكەو تيشك بخەرەسەر
ئامانجەكانت، بەتەواوى پوونى بگەرەو،
ھەموو ئەدگارەكانى ديارى بگە، با بەرزى و
نزمىيەكانى پوون ەن... (دینس ویتلى)
لەپەرتوكى (چىژى كاركردن) دا ئاگادارمان
دەكاتەو لەواتايەكى بەم شىۋەيە كاتى دەلى:
بۆئەو بگەينە جىگەيەك، دەپى بزانىن پوو
لەكام لايكەين. بەراستى جىگەي پىكەينە،
كەخۆمان كۆيكەينەو وچاكى ئى بگەين بەلادا و
بەرەو ئامانجىكى ئارۇشن بپۆين، بەرەو
ئامانجىك كەبەووردى دياريمان ئەكردو،
چونكە لەم حالەتەدا تەنھاكات ھەوئەكانمان
بەفپۆ دەدەين.

دەپى ئامانجەكەت واقعى بىت ولەبارىت بۆ بەدەست

ھىنان:

قەت چاۋەپروانى ئەو دەكەيت كابرايەك بەلاى
سۇپايەكەو دابنىشىت وپىيى بلىت: گەرمىم
بەدەرى، دارى سوتاندنت ئەدەمى؟!

قەسەيەكى ئالۇزىكىيە. ئاواقىيە... ھەرچەندە
ئەوگەسەي بەلای سۆپاكەۋە دانىشتۇە، بەوردى
ئامانجەكەي ديارى كىردۈە كە (ۋەرگرتنى
گەرمى) يە، بەلام ھەنگاۋەكانى بۇ بەدەست
ھاوردنى ئەو ئامانجە ئاواقىيە بووگەۋاتە با
ئامانجەكەت واقىيە بىت وشايسىتەي جىيەجى
كردن بىت.

ئارەزوۋى كۈپە كىردۈۋ:

نرخى ئەو ئامانجە لەچىدايە كەئارەزوۋىيەكى
كۈپە كىردۈۋ ئەي بزۈيىنى؟ بەراستى ئارەزوۋى
بەھىز ئەو ئۆكسجىنەيە كەئامانجەكان ھەناسەي
پى دەدەن بۇئەۋەي لەسەرزەمىنى واقىيدا
بىزىن... ئامانجەكان بە بى ئارەزوۋى بەھىز بى
گىان وخامۇش ۋەردۈۋن... دەبى ئارەزوۋى
كۈپەبىسەنى بۇ بەدى ھاوردنى خەۋنەكانت.
بەجۈرى بەچەپۆكان بىت كەس نەتوانىت پاي
بگىرىت. تەنانەت خۇيشت نەتوانىت پاي بگىرىت.

لەئىو ئامانجەكەتدا بۇي:

لەكاتىكدا ئامانجەكەت دەست نىشان دەكەيت.
ھەول بەدە بە ھەموو ۋەردەكارىيە كانىيەۋە بىيەنە

بەرچاوت، تيايدا بژىۋەك ئەۋەدى بەدى ھاتىن...
 تەسەۋۋرگەن. ئالغى پەيۋەندىيە لەنىۋان ئاۋەزى
 ئامادە و ئاۋەزى ئاۋەكىدا... لەبەرئەۋە (خوينىرى
 بەرېزىم) ئامۇزگارىت دەكەم بەۋەى ھەمىشە
 وىتەيەكى زىندوى واقىسى بۇ ئامانجەكەت
 لەنزىتدا بگىشە. بۇ ئەۋەى بەمەۋور وردە
 كاريەكانىيەۋە لەنىۋ ئامانجەكەتدا بژىت، بۇي
 ھەيە ئەم كارە تەركىزى ئامانجەكە لەنىۋ ئاۋەزى
 ئاۋەكىتدا چەر ترو قولتر بكا تەۋە، ئەۋەش دەپىتە
 ھۇى دىگەرمىيەكى گەۋرەتر بۇ بەدى ھاوردىنى
 ئامانجەكەت.

لەزانستى (مىتافىزىك) دا، ھەمىشە پىنداگرى
 لەۋە دەكەين كەئەۋەز ۋەكو موگناتىس ۋايە،
 كاتى خاۋەنەكەى ۋادەيىنى (بابەئەندىشەش بى)
 كەئامانجەكەت بەدى ھىناۋە، ئىتر
 پىنداۋىستىيەكانى ئەۋ بە دەست ھىنانە بەلاى
 خۇيدا رادەكىشىت.

بىر ياردان:

بەگەرەنەۋە بۇ خالەكانى پىشۋو، دەپىنىن
 تۋانىۋمانە ئامانجەكەمان دىارى بگەين، رادەى
 گونجاۋىتى ئامانجەكەمان لەگەل واقىعدا دەست

نیشانکردوه. هه نوکه تهواو پوون بوختهوه.. ئیدی
کاتی نهوه هاتوه بچینه سهه خالکی میخوهری
گرنگ، واته خالی بریاردان له سهه به دهست
هاوردنی نهو ئامانجه.

نهو بریاره هوشیارانهی که به نارهنویهکی
کنه سهه ندرهوه دهیدهیت، پنیوستی بهوه هیه
تیایدابزیت و بیکهیته واقع، نهک هه نهوهنده
بگره دهبن نهوانی تریش لهگهله تۆدا له نیو
ئامانجه که تدا بزین... ئیستا پنیوسته له سهه
شانت نهو ئامانجه بخهیته سهه زه میتی واقع.
هه موو نهو که سانه له بریاره که ت ناگادار بکه رهوه
که خوشت دهوین و متمانهت به خوشه وریستی
نهوانیش بۆ خۆت هیه، قاکو بتوانن یارمهتیت
بدهن. بهم شیهویه دهتوانیت وابکهیت له نیو
خهونه که تدا بزیت، تا نهو پانهیهی بیکهیته
واقعیکی بهرجهسته.

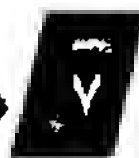
ئامانجه که ت بنوسه:

من بهروام به ئامانجه نهو سراوهکان نیه،
ئامانجی نهو سراو یانی هیوایهت، شتیکی
جوانه، بهلام ئامانجه نو سراوهکان
پاستین... (براین تراسی) له پهرتوکه کهیدا

(فەلسەفەى بەدەست ھوردنى ئامانجەكان)
 دەلت: (بەپىنوس وكاغەز ھەمووشتىك دەست
 پىدەكات)...زۆربەسادەيى، كاتى پىنوس
 دەخەيتە نىئونامىزى پەنچەكانتەو، ئەو
 دووپالەرى بەمىزى مەوىت ئامادەكردە،
 يەكەمىان جەستەيە، ئەويش ئەنگوستەكانتە
 كەپىنوسەكە دەگرن و دەبزوئىن، دووهمىشيان
 ئەقلى، چونكە لەوكاتەدا ئاومەت سەرقال دەبى
 بەئامانجەو و دەپنوسىتەو و دەپخوئىتەو،
 وئەپى ئەو، ئەو دەنگەى لە ئاومەى
 ئاوەكىتەو دى، بەردەوام ئامانجە نوسراوەكەت
 بۆ دووبارە دەكاتەو.

دىارى گردنى چوارچىوہەكى كاتى:

لەگەل مندا يارىەكى تۆپ تۆپىن بىنە
 بەرچاوت، ئەو يارىە چوارچىوہەكى كاتى
 نەبىت، شتىكى ناپەحەتە ئەو بىنیتە بەرچاوت
 يان بېواى پى بکەيت.. ئامانجىكىش كاتى دەست
 پىکردن وکۆتايى ھاتنى دىارى نەكرابى ھەر
 واہ. دىارى گردنى وادەبۆ ھەموو ئامانجەكانت،
 پەيگىرى وھىز وەلگەرمىت پى دەبەخشىت. بەلام
 دەبى چوارچىوہە كاتىەكان لەسەر بنەماى واقىعى

دىيارى بىكرىن، لەسەر بىنەماي تواناۋ وزەكانت
دىيارى بىكرىن.

تواناگانى خۆت بزانە؛

گەنجىنە وپاشەكەوتى بەھرەكانت پىكېخە،
بزانە چىت ھەيە و پىئويستت بەچى قرە، ھەر
ئامانجىكىش ئامرازى خۆي ھەيە، سەيرىكە، بزانە
لەو ئامرازانە چەندت ھەيە و پىئويستت بە چەندى
قرە. بە تەواۋى خۆت بىناسە. كارىكە
بۆپىرىكردنەۋەي ئەۋنا تەۋاۋىيەي كەلەنئو گەنجىنەي
بەھرەكانتدا دروست بوۋە.

لەئاستەنگەكان بگۆلەۋە و خۆتيان بۆ ئامادەبگە؛

مادەم بەرەۋ جىيەنى ئاۋات و خەزەكان
دەپۋىت، بىگومان پوۋبەپوۋى چەندىن كۆسپ و
لەمپەر دەبىتەۋە. سەركەۋتن ئاسان نىيە، ئەگەر
ئاسان بوايە ھەموو خەلكى بەدەستيان دەھاورد!
لەبەرئەۋە تەنھا ئەۋ كەسانەي كەتواناي
ئارامگرتن و خۇپراگرييان ھەيە، ئەۋانەي دەتوانن
دوورتر بېروانن بەرەۋ داھاتوۋ تاكو لەمپەرەكان
بدۆزنەۋە و بەباشى خۆيانى بۆ ئامادە

بکەن... تەنھا ئەو جۆرە کەسانە توانای ململانئ و
بە دەست ھاوردن ئامانجەکانیان ھەیە.

پیش بگەوه:

ئامانجەکانت بخەسەر زەمینى واقع، ھەمیشە
ھەنگاوی یەکەم ناپەرچەتە، مەژۆ لەسەرەتای ھەر
پروژە یەکدا پێویستی بەھێزێکی پالەنر ھەیە،
ھەنوکە دەست بکە بە وەدی ھێنانى ئامانجەکانت
بە وەى لەسەر زەمینى واقع دایان بنییت. یەکەم
ھەنگاوی بنی بەبێ ئەوەى خواوەخاوە بکەیت، بەبێ
ئەوەى کە مەترخەمى تێدا بکەیت. چونکە ئەو
ھەنگاوە دەبیته بەلگە لەسەر ھێزو پێزی
ئامانجەکەت.

نەخشەکانت ھەلسەنگیتە:

پۆرتیک کەسى ویستی بگاتە جیگە یەک، بۆ ئەو
مەبەستە خۆى ئامادەکرد، ھەموو
پیداویستیەکانى گەشتەکەى بە دەست ھێنا،
ئینجا بەبێ خواوەخاوە دەستى بەڕۆشتن کرد،
کەشووھەوا زۆر ئالەباربوو، بارودۆخ گونجاو
نەبوو، بەلام لەدواى ئەوەى ھەولێکی زۆریدا
وگەشتە بنەبەست، لەم کاتەدا چاوی بە کەسیکی

ترکەوت بەمەنۆری دانیشتبوو بەچارى بەزەییەو
 لەمى دەروانى. بۆیەکاتى باسى حالى خۆى بۆ
 کابرا دانیشتووەکە کردو پێى راگەیاندا کە چەندە
 هيلاک وماندوو بوو تاكو گەشتۆتە ئەو جینگەیه،
 کابرا پێى گوت: (بەپراستى گوناھیت... ئەگەر
 پرسىارت بگردایە، یەکیك هەوالى ئەو
 شەمەندەفەرى پێ دەدايت کەبۆ ئێرە دى، بەووش
 خۆت لەو هەموو شەگەتیه دور دەخستەو).

بەرلەوێ درێژە بەدەیت بەرۆشتەکەت، دانیابە
 لەوێ لەبەردا پرسىارت کردو، پراوێژت
 ئەنجامداو، زانیاری و شارەزایی تەلوت
 بەدەست هێناو بۆ یارمەتیدان لەگەشتەکەتدا،
 ئەمەش بۆئەوێ کات و کۆششى خۆت لەشتیكى
 بێ ئەنجامدا بەفێرۆ ئەدەیت.

پاڤەندى:

(زیگ زیگلەس) دەلیت: زۆرجار خەلك شكست
 دینن، بەلام نەك لەبەر بێ تواناییان، بەلكو بەهۆى
 ئەبوونی پاڤەندیەو.

(تۆماس ئەدیسۆن) یش دەلیت: (زۆریەى حالەتەکانى شكست
 هێنان لەژياندا، هینی ئەوكەسانە بۆن کە کاتى بریارى

خۇبەدەستەۋە دانىيان داۋە، نەيانزانىۋە چەندە لەسەرکەۋتەن نىزىك
كەۋتەتەۋە!!

ئەندىسۇن نەيدەتۋانى گىلۇپى كارەبامان بۇ دروست بىكات،
ئەگەر ئەۋ پەيگىرىيە نەبۋايە لەئاست ئەۋ ھەمۋ شىكستەدا
كەپۋوبەپۋويان بۋىيەۋە، ھەروەھا (دىزنى)ش نەيدەتۋانى
شاكارى(شارى خەۋنەكان) دروست بىكات. (كۆلۈنۈل ساندەرن) یش
زىجىرە چىشتخانەكانى (كەنتاكى) بەبى پەيگىرى و لىپراۋى
دروست نەكردۋە.

ھەرىيەكىك لەۋانەى ئامازەمان پىدان، سەدان و
بگرە ھەزاران جار شىكستيان ھىناۋە، بەلام
پابەندبۋونيان بەدى ھاوردى خەۋنەكەيانەرە،
بۋىيە ھۋى پەرىنەۋەيان بۇ پۇخى
تايىبەتمەندبۋون، ئەۋ پۇخەى سەرکەۋتەۋەكانى
ژيان تىيادا پارادەۋەستەن.

بەرەۋ ئامانچ!!

ئىستا تۆخاۋەنى ئەۋ ئامرازانەيت
كەبەھەۋەيانەۋە دەتۋانەيت ئامانچەكانت
بەدى يىتەيت لىنگەرئى با بەۋردى دىپارى
بىكەپىن ئەۋ ئامانجانە كامانەن
كەدەتەۋەى بەدەستيان يىتەيت.

تيانوس وپينوسنيك ئامادەبگە، ئەمە گىرنگىرىن شىتە
 لەزىيانتدا، چونكە نەخشە بۇ ژيانىت دادەنىيت... من وانازانم
 شىتى ھەبى لىوگىرنگىرىيت. ئەو پىنج لايەنەي ژيان
 كەلەمەوبەر ئامارمان پىدان (ئاينە، تەندروسىتى، پىشە،
 لايەنى كۆمەلەيتى، كەسىيتى) ھەريەكەو لەلاپەرەيەكدا
 بەسەربەخۇيى بنوسەرەو، لەژىر دانەيەكياندا ئامانچ و
 خەونەكانت بنوسەرەو، لەخەونى ئەستەم مەترسە، پاسار
 بۇ خەونەكانت مەيىنەرەو، ھەموو ئەوشقانە بنوسە كە
 بونەتە خوليات، پاشان بەگويىرەي بايەخيان پىزىيان بگە، لە
 گىرنگىرىن خەونتەو دەست پى يەكە تا كۆتايى... پاشان لە
 لاپەرەيەكى تىردا گىرنگىرىن بەھاكانت بنوسەرەو:
 (بىروابوون، دىسۆزى، ئارامگىرى، خوشەويستى، پاپەندى...)
 چونكە ئەم بەھايانە ئەو سوتەمەنيەن كەووزە دەبەخشە
 ئامانجەكانت.

ئىنجا ئامانجەكانت ھەمواربكە بەجۇرى لەگەل بەھاكانتدا
 بگونجىن، دەبى بزانين ئامانجى باش بە ئامرازى نا شايستە
 بەدى ناھىنرى، ھەركەسىكىش خاوەنى بەھاي جوان بىت،
 پىويستى بەوھيە ئامانجەكانى لەگەل بەھا جوانەكانىدا
 بگونجى.

** ئىستەتۇ خاوەنى لىستىكى تايبەتى بەھەموو
 ئامانجەكانى ھەرىپىنج لايەنەكەي ژيانىت، وەرە لەھەر

لايه نىڭدا گىرنگىزىن ئامانچىت بىخەرى سەركاغەزىكى بىچوك
 لەقەبارەى كارتىڭدا. بائىم كاغەزەت بە بەردەوامى پىي بىت،
 بەيانىان لەسەر ئىش، شىۋانىش بەرلەنوستىن ئەو كاغەزە
 بىچوكە بخوئىنەرەو. را بىكە ئەو ئامانجانە بەردەوام لە ھىزىتدا
 ئامادەن، لەقولا يىكەكانى وىژدانىدا ئوقۇرە بىگىن، ھەمىشە
 لەبەر چاوتدا بىن وىچىن.

****** لەدوای ئەو ئامانچەكان بىنە بەرچاوت، پۇژانە سىچار
 خەيالىان پىۋەبىكە، باشىۋانى كىرەنەو كەت ئاۋابىت:

لەشۋىنىكى ھىمىن وىدەنگىدا دابىنىشە وىقەقۇلى
 ھەناسەبەدە، باھەلمىزىنى ھەناسەت تاكو ژماردىنى (۴) ژمارە
 بخاينىت. ھەناسەدانەو ىشت ھەروەھا... چاۋەكانت دابخەو
 پاشان ئەو بىنە بەرچاوت كەتۇ ئامانچەكەت بەدى ھىناۋە.
 باۋىنەكە لەخەيالىتدا پوون و گەۋرەبىت. مەبەست لەم
 مەسەلەيە ئەۋەيە وىنەيەكى پوون لەھىزىتدا بۇ ئامانچەكەت
 بىكىشىت، پىتر لەجارىك تەماشاي بىكە، تاكو دەيىتە
 راستىيەكى بەرجەستە. تاپچەندە بىبىنىت ولەنىۋىدا بىرئىت
 (بەخەيال) بەو رادەيە ھان دەدرىت بۇ بەدى ھىنانى.

****** سەرلەبەيانى ھەموو پۇژىك ھەول بەدە خۇت پىرچەك
 بىكەيت بەجەخت كىرەنەو پۇزەتىقەكان، ئەم جەخت
 كىرەنەوانە دەبنە ھۆى بىنج داکوتانى ئارەزۋەكەت لەنىۋ
 ئاۋەزى ناۋەكىتدا.

ئاگاداربە! پېۋىستە جەختكردنەۋەكانت پۈزەتيف بن، لەنىو
ئاۋەزى ئامادەشتەداين، بۇ نمونە بلى: (من دەتوانم
ئامانجەكەم بەدى بېنم، من بېروام بەتواناكانم ھەيە
لەبەدەست ھاوردنى سەرکەوتقدا، من بەھیزم و دەتوانم ئەو
کارە بکەم).

** ۋاپەفتاربكە، ۋەك ئەۋەى بەپاستى ئامانجەكەت بەدى
ھىنايىت، بەسەرپەرزىيەۋە بەپېرەۋى ژياندا ھەنگار بندى،
ۋرەت بەرزىي، بەجۈرى بىرى ۋەك ئەۋەى شكىست بۇ تۇ
نەخولقايى، سەرکەۋتن زۇر لىتەۋە نرىك بى... تەنھا
مەسەلەى كاتە، دەناسەرکەۋتنن مسۈگەرە.

ھەرچەندە ئىمە ۋاپەفتاربكەين ۋەك ئەۋەى ئامانجەكانمان
بەدى ھىنايىت، بەۋ پادەيەش دەرون و ئاۋەزى ئاۋەكىمان
ھانداۋە بۇ لەخۇگرتنى ئەرىيى وئومىد ۋەيوا.

** (پېۋىساي دە) بەكاربەيئە! پۇژانە كارىكى ۋابكە
كەتەنھا (۱۰سم) لەئامانجەكەت نرىكت بخاتەۋە، لەدۋاى
تېپەرىنى كات ھەست دەكەيت بەرەۋ پېششەۋە چۈنىكى
راستەقىنەت بەدى ھىناۋە.

ۋەك لەبەردا ئامازەمان پىدا، زۇربەى زۇرمان لەسەرەتا و
ھەنگاۋە يەكەمىنەكان دەترسىن، تۇ ھەۋل ىدە زال بىت
بەسەر گرتى دەست پىكردندا، بەۋەى لەئامىزى ھىمنى و
ۋردىيىدا ۋوبەرەكان بەرەۋ ئامانجەكەت تەى بکەيت.

پروبوهرهكان نهگهرچی ساكار ونه بېنراویش بن، بهلام
لهپاش تپهپرینی چهردهیهك كات، دهبینی بونهته ههنگاوی
گهوره وهانت دهن بهرو کوتای هیفان بهنامانجهكهت و
گهیشتن بهمهستهكهت.

**** بهرپرسیاریتی لهئستهوتبگره، توانای ئهوت ههبن
خهرجیهكانی گهشتن بهنامانچ لهئستهوتبگریته. ههمیشه
بهشیك بهلهچارهسهر، دهستهوسان لهبرانبهر کیسه
لهناكاوهكاندا رامهوهسته، سهرزنهشتی ئهوانی ترمهكه
لهسهر ههلهكان تاكو خوت دووربخهیتهوه
لهبهرپرسیاریتی،.. ئازاو دهست پیسخهربه، وری بهرز
پیویستی بهپیاوی ئازا هیه، پیاوی بپرواداری بههیز لهلای
خودا خوشهویستره لهپرواداری لوان.**

ئايا بەشۋازىڭكى گارا، گاتە گانت بەرتوۋە دەبەيت؟

وہ لامي ئەو پرسىيارە بدەرەوہ، ئىدى لىم
گەرىن بالەپراستى ئايندەت ئاگادارت
بکەمەوہ!!

ئا. ئەم مەسەلەيە فيلى تىدانىيە، پىروپاگەندەي زانىنى غەيبىش
ئاكەم، بەلام دەمەوى جەخت لەوہ بکەمەوہ گەبەرتوۋە بردنى گات،
بەرتوۋە بردنى ھەموورژيانە، شىكستخواردنىش لەپىڭخستنى كارە لە
پىشتىرەكاندا، ماناي شىكست ھىنانە لەسەر لەبەرى ژياندا.

ئەو سەرگەردەيەي بەباشى فرخى كات
دەزانىت و فرخى ھەموو خولەك
وچرگەيەك دەزانىت، ھەرگىز پۇرژەكانى
بەفېرۇ نادات وبەھەوانتە سەرفيان
ئاكات.

وەرە باپىگەوہ تەمەنمان بەفېرۇ بدەين!!

وېراي ئەوہى يەككىك لەزانا موسولمانەكان (شىيخ ھەسەنى
بەسرى) دەلىت:(ئەي ئادەمىزاد، تۆ پۇرژىگارىت، ئەگەر پۇرژىگت
پۇشت، ھەندىك لەتۇش پۇشتوہ) كەچى دەبىنن زۇرىك
لەمروڧەكان بەشۇخيەوہ بەيەكتەر دەلىن:(وەرە باكاتەكانمان

بەسەر بەرىن) بەلام ئەگەر ئەوان ووردتر بدوین، دەبى بلىن: (وەرە
باتەمەنەن بەفېرۇ بدەين)... ئەو ەيە كات... كات مادەي خاوى
ژيانە (ئەگەر ئەو دەرېرىنە دروست بىت).

بەلام

بۆچى كاتەگانان بەفېرۇ دەدەين؟

بۆچى ھونەر بەگاردىن لىبەفېرۇدانى كاتەگاناندا؟

بەپراستى ئەم مەسەلەيە ھۆكارى خۆى ەيە، لەسەرۈيانەو ەو
يېرۈباوەر بەمايانە دىن كەلەنئو ناخماندا بنجيان داکوتاور...
بەماو يېرۈباوەرەگانان لەدو پىگەي سەرەگىەو بۆمان دروست
بوون كەبرىتىن لە: (دايك وياوك، ژينگەي دەورۈبەرمان) ئەگەر دايك
وياوك وردەكارىن و فرخى كات بزاتن، ئەوا تۆش فرخى كات
دەزانىت وپىزى دەگرىت، بەلام ئەگەر بەپىچەوانەو ەبن، ئەوا تۆش
فرخى كات نازانىت و بەفېرۇ دەدەيت... ەروەما ژينگەي دەورۈبەر
وكەسە نرىكەكانت، ئەگەر بەردەوام ئەو لەناختا بچىنن كەكات
فرخى نيە، ئەوا تۆش پىداگرى لەسەر بە فېرۇ نەدانى ناكەيت.
بەلكو پىردەبىت و فرخى كات نازانىت وئاسەوارەكانىشى
لەدروستكردنى مروۋ و بەھىز كردنىدا ەست پى ناكەيت.

سەربارى ئەو ەش تىروانىنى ەركەسىكمان بۆخۆى، دانانى نرخ
بۆژيانى خۆى... تياماندا ەيە پىزلەخۆى دەگرىت، پىي وايە
ەموو چركەيەكى ژيانى نرخىكە وداويەتى و دەبى لەبەرانبەردا
دەستكەوتىكى چنگ بکەويت يان شاد و مانىەك بچنىتەو. بەلام

زۆربەمان واپەرودەدەكراروين گوايه كاتمان زۆرە، ژيان پەرەلكاتى
بن نيشى ۱۱.

شىوازەكانى مامەلەى سەرگرددەكان لەگەلج كاتدا:

بەگشتى سەرگرددەكان لەبابەتى مامەلەكردنيان لەگەل كاتدا
دەكرىنە چوار جۆرەو، زۆر ئاسانە سەرنجى يەككيان بدەيت
وپاشان لەپىزى يەككە لەو چوارجۆردا بىپۆلىت:

۱- سەرگرددەيەك زىادەپرەوى دەكات لەپىكخستنى كاتەكانىدا: ئەم
جۆردەيان زۆر زىادەپرەوى دەكەن لەپىكخستنى كاتەكانىدا، بەوى
نەخشەو هيلكارى دانەنن بۇ بەكارهينانى ھەموو چركەكان.
سەيرلەو ھدايە ئەم جۆرە سەرگرددانە ھىندە زىادەپرەوى دەكەن
لەومەسەلەيدا، لەولاو كاتەكانيان بەفېرۆ دەچى لەبەر پىكخستنى
كاتەكانيان ونازانن ئەركى مەبەستى تىدا ئەنجام بدەن.

۲- سەرگرددەى پەستىراو: زۆر سەرقالە، پىتى واىە ئەويست
وچاركاترەمىرەى لەپۆژىكدا ھەن بەس نىن بۆتەواوكردى كارەكان،
بېراى بەو ھەنە كات ھەبى بۇ پشودان، وىژدانى سەركۆنە دەكات
ئەگەر بۆماو ھەكى كەم پشوبدات، زۆر تۆرەو شلەژاوە،
كەتۆرەدەبى وەكو گرگان واىە، ھەميشە دەلىت كاتم نىە بۆئەو ھى
ھەموو كارەكانم تەواوبكەم.

۳- سەرگرددەى شېرزو فەوزەوى: نوسىنگەكەى شېرزە: لاپەرەيەك
لیرەدايە، دۆسيەيەك لەولايە، نا پىكوپىكە... بە شىوازىكى سەير

لاپەرە پىيويستەكان لەنىو كۆمايەك لاپەرەى تردا دەدۇزىتەرە. بەلام بەردەوام بەدەست گىرفتى بىز بوونى لاپەرەكانىيەو دەنالىنىت، خوشحالە بەو شىپىزىيەى، پىيى وايە رىكوپىكى شتىكى ئاپىيويستە، چونكە دەتوانى بەبى ئەويش كارەكانى بەپى بىكات.

۴- سەرگىردەى رىكوپىك: پىرواى بەنرخى كات ھەيە، بەنەرمى مامەلە لەگەل خشتەى كارەكانىدا دەكات، بەتوندى مامەلە لەگەل ھۆكارەكانى بەفېرۇدانى كاتدا دەكات، ئاسانە لەمامەلەدا، نەرمە لەگەل ئەوانى تردا... زۆر بەئاسانى كاتەكانى رىكەدەخات... ئىنەش پىيويستە لەم جۆرەيان نىزىك بىكەوينەرە.

بۆجى دەبى كاتەكانت رىك بىخەيت؟

باباى سەرگىردە، سودىكى زۆر لەرىكخستنى كاتەكانى دەبىنىت، ۋەك:

۱- دەتوانىت كاتى زىادەبۇخۇى دەستەبەر بىكات: تەنھا بەھۇى رىكخستنى كاتەكانتەرە، كاتى زىادەت چىنگ دەكەوئى. لەپىنى بەباشى بەرپوۋەبىردنى پۆرەكانتەرە بەپوونى رەھەندە راستەقىنە كانى سەرقالىيەكانت بۇ دەردەكەوئى، چەندىن كاتىمىرت بۇ دەگەپىتەرە كەلەكارى لاۋەكىدا بە فېرۇت داۋە.

۲- يەكلايى بونەرە لەبەرانبەر ھۆكارەكانى بەفېرۇدانى كاتدا؛ وشىارىت بەرانبەر ئەو شتانەى كاتت بەفېرۇ دەردەن زىاد دەكات،

بهوجوره ش دهتوانيت يه كلاكهره وه تربيت وتوند تربيت له بهرانبهر
هموو نهو شته له ناكاوانه دا كه هول ددهن كاته كانت لهزايه بدهن
يان دهستدرېژيت بگه نه سر.

۳- كاريگهري نهرنې له سر كه سايه تيت: بهرېكخستنې كاره كانت
وات لي دي بههيزتر دهبي له پووبه پوو بونه وهي گرفت
وفشاره كاندا... ههستكردنت به وهي جلهوي خوت به دهست خوته،
وات ليدمكات شله ژان ودوو دلي نه توانن بتفرنن، نه مهش
له بهرانبهر هموو فشاره كاندا ورك مروځيكي هيمن دهتخاته
بهرچاو.

۴- پيداني ماف به هموو خاوهن مافيك: پړكخستنې كات دهبيته
هوي نه وهي زياتر وشياربيت بهرانبهر نا تاجه پوحي وكومه لايه تي
وخيزانيه كانت، ههروه ها پړت ليدمگري له وهي بگه ويته ژيړ فشاري
كاركردن هه ومافي كه س و كارو هاوپړكانت له بير بچيت.

دزه كاني كات:

به لي دزي كاتيش هه ن، هو كاري به فپړو
چوني ساته كانمان، له دهستداني
خولهك و چركه كانمان نامادهن ليگه پي
باهنديكيان باس بگهين:

۱- دهستي دهستي كردن ودواخستن: نه دزه به ناوبانگ
تيرين و كاريگه رترينيانه، زوربه ي

مرۇقەكان شەيداي دواخستىن دەستى
دەستى كىردىن، بەردەوام پاساۋ
دروسىتدەكەن بۇلەۋەي ئىمرى
ئەمرۇيان بىخەنە سەينى!

سەيرلەۋەدايە مرۇقە دەتۈننى لەمرۇدا كارەكەي تەۋاۋ بىكات، كەچى
جىگەي سەرسامىيە كەدەيىن بېيى ئەۋەي ھۈيەكى ھەيىت،
پىدادەگىرئ لەسەر ئەۋەي بىخاتە بەيانى. لەراستىدا، دواخستىن و
خاۋەخاۋىكرىن ھۆكارى خۇيان ھەيە، لىگەپى بائە ھۆكارانەش
نەمىش بىكەين بۇلەۋەي بىتۈننى بەرپەپى دانايىمەرە مامەلەيان
لەگەلدا بىكەيت:

۱-يىگارى(بەزۇر كارپىكرىن): بەجۈرىكى خۇنەۋىستانە مرۇقە
ھەلدى لەۋكارانەي كەۋەكو ئەرك دەخرىنە ئەستۈي، ئەگەر ئەۋ
ئەركە پراستەرخۇ خرابىتە ئەستۈي وىكات وىكارى بويىت. چۈنكە
دەرونى مرۇقە ھەمىشە ھەزى لەئارامى و پىشۋە.

ب- نەبۈونى دىگەرمى: ئەگەر مرۇقە دىگەرمىيەكى تەۋاۋى نەيىت
بۆكرىنى كارىك، ئەۋا ھەست دەكات پالى پىۋە دەنرى بۇنەكرىنى
ئەۋكارە.

ج- ترس: پالت پىۋە دەنئىت بۇ دەستى دەستى پىكرىن، ترس
لەشكىست يان لەگالتەپىكرىن، وات لىدەكات كارىك دواىخەيت.

۲- تىكەلاۋىكرىنى بايەخى كارەكان: زۇرىك لەمرۇقەكان نازان
كارە لەپىشىنەكانيان كامانەن، كاميان

پیش بخەن و کامیان دوابخەن، بە کامیان

دەست پى بکەن، دەبى کامیان دوابخەن؟!.

ئەم دزەلەبەرچاوى مروڧى چاوتىڭ بىزنىيە، بەتايىبەت كاتى
دزەدەكات ولاپەرەكانمان ئى تىكەلار دەكات و مروڧ دەخاتە نار
سەراسىمەيىەرە... بۆيە ئەوكارە دەكات كەبايەخى كەمترە و ئىشە
زۆر گىرەنگەكان وازى دىنى، كارىك لەگەل كارەبچوكەكاندا دەكات
وئەرەكە گەورەكان فەرامۆش دەكات. زۆربەى كاتىش دەبىنىن كاتى
بەجىنى ھىشتوین ھىچمان نەكردووە ناوى كارکردن بىت.

۲- نەبوونى سەرنجى چى: زۆر جار دەست بەكارىك دەكەيت، بەلام

لەناكار كارەكە دەبىت بۆ ئەوھى

تەلەفونىك بەكەيت، يان كارىكى بچوك

ئەنجام بەدەيت، ئەمەش وادەكات كاتىكى

زۆرت بە فېرۇ بېرات.

۴- ئەتوانىنى گوتى وشەى (نا): ئەوكەسەى كەشەرم دەكات

وناتوانىت ئەو سەردان و داوەتنامە و

گفتوگويانە رەت بىكاتەو كەپىشتەر وادەى

بۆ دانەناون، خۆى بەبىزبووى دەبىنىتەو

وھەست دەكات ناتوانى جەھوى كاتەكانى

خۆى بگىت.

۵- ناوېرە لەناكاوەكان: تەلەفونىكى لەناكاو، سەردانى ھاورىيەك

بەبى وادە. ئەوجۆرە پرووداوانە زنجىرەى

يىرگۈدەن مەھەل دەپچىرىنىڭ كاتتىكى زۆرت لى
دەپەن.

۶- ئىزگى دۇوبارە: لەسەرەتاۋە كارىك دەگەيت، ئىنجا دەي بىرىت
كارىكى تر دەگەيت، پاشان دۇوبارە
دەگەپىتەۋە سەر ئەۋ كارەي كەيەكەمجار
خەرىكى بوويت. ئەمەش وات لىدەكات
كۆششىكى دۇوبەرانبەر خەرج بگەيت.

۷- نەخشەدانانى ناۋايى: نەخشەكىشان و كار پىكخستنى
ناۋايى ۋەك ئەۋەي كارىكى (۵) پۇژى
تەنھا دوو پۇژى بۇدابىنىت و كارىكى دوو
پۇژىش (۴يان ۵) پۇژى بۇ دابىنىن. ئەۋە
ۋادەكات شىپىزى لەبەرنامەكانماندا
دروست بىيت و كاتتىكى زۆرمان بەھەۋانتە
بىروات.

۸- ئارىگويىكى: لاپەرەكانت شىپىز، پىداۋىستىەكانت فەرامۇش
كراۋ، ھەمىشە بەدۋاي كىلەكانت
ۋەمۇبايلەكەت و جانقاكەتدا
دەگەپىت. ھەمۇ ئەۋشتە سادەۋساكارانە،
كاتتىكى زۆرت لى دەكۆژن.

۹- كۆبونەۋە كان: تويۇنەۋە جياجياكان دەريانىخستەۋە
ئەۋكەسانەي پلەيەكى سەركردايەتايان
ھەيە، پىژەي (۲۸٪) ى كاتەكانيان
لەكۆبونەۋەدا بەسەردەبەن. ئەۋ كۆبونەۋە
بەجۇرىكى ترسناك كاتەكانيان لووش
دەدەن.

۱۰- خوتىندەۋەي راپۇپت ونامەۋ ئىمىل: ئەم جۇرەكارانەش كاتىكى
زۇر دەبەن، ھەرچەندە دەشتوانىن بۇ
راپەراندى ئەۋ ئەركە كەسىك
راپىسپىرىن. چۈنكە سەرىنجى چىزى دەۋى،
لەھمان كاتدا كەسىكى تىرەتۈۋان ئەۋ
ئەركە راپەرىنىت و كورتەيەكى بخاتە
بەردەستى تۇ، لەبىرى ئەۋەي كاتىكى زۇرى
لەگەلدا خەرج بىكەيت.

۱۱- ئەركە كۆمەلەيەتەكان: ئەۋ داۋەتنامانەي بۇ مروۋ دىن،
لەۋانەيە زۇربەي كاتەكانى لووش بەدەن،
جانەگەر مروۋ ھەمۋ داۋەتنامەكان قىبۇل
بكات، ئەۋا دەكەۋىتە نىوبازنەي شىپىزى
ولىكترازانەۋە و، لەژىر بارى گرانى فشارە
كاندا دادەپوخىت.

پېنده چې لیستی دزه‌کان درېژبېته‌وه، به‌لام نه‌ومنده بېسه. گرنګ
نه‌وه په بزانت شتیک هیه کاته‌کانت لی ده‌فرینیت و قووتیان
ده‌دات.

چون پارېزگاری له‌کاته‌کانت ده‌گیت؟

کټومت وهک چون نه‌خشه دا ده‌تیت بو
پارېزگاری کردن له‌دینارو دره‌مه‌کانت. نه‌وا
لېگه‌رې با هه‌ندې نه‌خشه‌ت یې بده‌م
که پارمه‌تیت بده‌ن له‌زال بوون به‌سهر
هه‌موو نه‌و ناسته‌نگانه‌دا که‌دېته‌ریت و
هه‌ول ده‌ده‌ن کاته به‌ترخه‌کانت قووت
بده‌ن.

چون زال ده‌یت به‌سهر ناوېره ته‌له‌فونیه‌کاندا؟

۱- ده‌وتوانیت پوښتی ده‌نگی موبایله‌که‌ت کارابکه‌یت،
هه‌روها ده‌توانیت ئه‌رکی وه‌لامدانه‌وه‌ی ته‌له‌فونه‌کانی
نوسینگه‌که‌ت بسپیریته سکرتره‌که‌ت.

۲- ئه‌گه‌ر وه‌لامی که‌سیکت دایه‌وه وه‌ستکرد قسه‌کانتان
درېژه ده‌کیشیت، نه‌وا سه‌رپشکی بکه له‌نیوان ئیستادا که
ته‌نها کاتیکي کورقت له‌به‌رده‌ستدایه، یان نه‌وه‌ی پاشتر
ته‌له‌فون بکات وکاتیکي درېژی بو ته‌رخان بکه‌یت.

۳- ئەركاتانە تەرخان بىكە بۇ ئەو مەبەستە كەتپايدىدا
كارناكەيت، ۋەك دوا نىۋەپوان، ياخود كۆتايى پۇژ.

چۈن لەپى بىرەنە گانى ئەوانىتر پۇگاردەپىت؟

۱- ھەربەپىۋە قىسەي لەگەل بىكە، ئەگەر دابنىشىت ھەل
درىژكردنەۋەي قىسەكانى پى دەدەپىت، بەلام تۇ لەبەر ئەۋەي
سەرقالىت ئەو دەرۋەتەي مەدەرى.

۲- ۋەك ناۋىرە تەلەفۇنىيەكان، ئەمىش سەرىشك بىكە لەنىۋان
ئىستادا كەكاتىكى كورتىت بەدەستەۋەيە، لەگەل پاشتردا
كەدەتۋانىت كاتىكى درىژى بۆتەرخان بىكەپىت.

۳- ھەول بدە بەرلەۋەي ئەو پىت بۇلات، تۇبچۇ بۇلاي ئەو.

۴- ھەموان ئاگادار بىكەرەۋە لەۋەي تۇ لارىيت نىيە
لەچاۋپىكەۋتنى ھىچ كەسىك، بەمەرجى ۋادەي پىشۋەختى
ۋەرگرتىپىت. بەلام ھەرگىز ئامادەنىت بىۇ چاۋپىكەۋتنى
ئەۋكەسانەي ۋادەي پىشۋەختىيان نىيە.

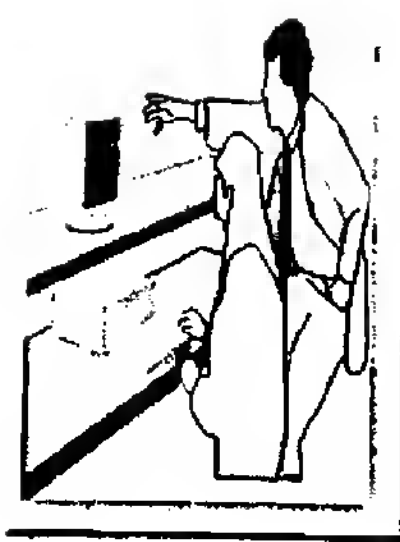
چۈن كۆنترۆلى كۆبۈنەۋەكان دەگەپىت؟

۱- تەنھا بۇ ئەو كۆبۈنەۋانە بچۇ كەزۇر پىۋىستىن. چۈنكە
ھەندى كۆبۈنەۋە بوۋنى تۇ تىپايدىدا (شەرەفى) يە نەك

پنويست. يان رەنگە پنويست بىت بەلام بەر پادەيە نا
چەندىن كاترۇمىرى بۆتەرخان بىكەيت.
۲- خۇت پايىنكە لەسەرناردىنى نوۋىنەر، نوۋىنەرەكەت
كورتەيكەك لەبارەي كۆبۈنەۋەكەۋە ئامادەبىكات وپىخاتە
بەردەستت.

چۈن بەسەر نەخۇشىنى دوستى دوستى پىگوردندا سەردەكەيت؟
ئەگەر لەۋكەسانەيت كەزىياتر لەسەن چار كارەكانيان
دوادمخەن، كەۋاتە گىرقتىكت ھەيە پنويستە چارەسەرى
بىكەيت. چارەسەرى ئەم دەردە سەرەتا بەۋە دەكرىت
ھەلۋىستەيكەك بىكەيت وسەرنجىكى ئەۋكارە بىدەيت
كەدەتەۋى دۋاي بخەيت. ئىنجا سەبارەت بە سودو بايەخى
كارەكە لەخۇت پىرسىت: ئاياكارىكى گىرنگە؟ يان دەتوانىت
بىدەيتە دوستى يەككىكى تر تاكو ئەنجامى بدات؟ يان ھىچ
گىرنگىكى نىۋە ئاسايىيە ئەگەر ھەلى بۈەشىننىتەۋە؟ ئەم
ھەلۋىستە پاستەقىنەيە پووبەپوۋ لەگەل كاردەكەدا پات
دەۋەستىنى. ئىتر نابى پووبەرىك بۆتەۋەزەلى يان بۆپاكرىدن
لەكارەكەت بەجى بېلىت.

چۈن بەسەر شېرىزى وبى شىرازەبىدا زال دەيت؟

وهره با لەنوسىنگەكەتەو دەست
پى بگەين، بەگوڤىرەى ئەم پى و
شويغەى من بەباشى دەزانم...

۱- يەكەم جار ھەموو خانەكان
چۆل بگەن.

۲- دواتر ئەو شتانه جيا بگەرەو
كەبەرەستى پىويستى لەنوسىنگەكەتەدا،

پاشان خۆت پزگار بگە لەھەموو شتەكانى تر. زۆر بەمان پىمان
خۆشە شتەكانمان بپارىزىن لەو پووەو كەپىمان واىە (پۆژى دەين
سودىكيان ھەين) بەلام تۆ گوڤى بەو قسانەمەدە. خىرا خۆت
پزگار بگە لەو شتانهى پىويست نين.

۳- لەنوسىنگەكەتەدا تەنھا ئەو شتانه دابنى كەبۆپايى كردنى
كارەكانت گرىنگن.

۴- با لەسەر مېزەكەت تەنھا ئەو شتانه ھەين كەكارەكانت بۆ
پايى دەكەن.

۵- باكەشوھەواى ژورەكە لەبارى، ژورەكەت پىكوپىك
بىت. ھەول بەدە لەكۆتايى پۆژدا نوسىنگەكەت بەپىكوپىكى
بەجى بىليت. بۆئەوھى پۆژى داھاتوو ژورەكەت بەجوان و
قەشەنگى بىتە بەرچاو وتواناي كار كردنت ھەين تيايدا.

چۈن رېئىسايەك بۇ پاراستىنى دۇسيەكان دىنيتەكايەۋە!

بۇئەۋەي دۇسيەكانت پارىزراۋىن وبتوانىت بەخىرايى بگەرپىيتەۋە
سەريان، باشتىر وايە لەسەرشىۋازى ئەبجەدى رىكيان بخەيت و
كۆدى رەنگاۋ رەنگيان بۇ دابىيىت. لەئاو دۇسيەكاندا
شتەگىرنگەكان دابىيى. لەخۇت بېرسە: چى پوۋدەدات ئەگەر
ئەۋكاغەزە لەنىۋ ئەم دۇسيەيەدا لايرى؟ ئاۋە ئاۋە بەسەر
دۇسيەكاندا بگەرپىرەۋە ولاپەرە زىادەكانيان تىادا لايىبە.

باشترىن رېئىسايە نەۋەيى بۇ خەۋىن!!

جابۇچى خەۋىتىش ياساي نەۋەيى ھەيە؟

دەلىم: بەلى، زووبخەۋەو زووش لەخەۋەستە، ئىتر
چىزەكەتەكانت ۋەردەگىرىت. دەرۋەتى بەرھەم ھىنان لە
بەيانىندا زۆر گەۋرەيە. نەخەۋىتىش ھەمىشە جەستەو
ھۆش ماندوۋ دەكات.

بەرپىۋەبەرى كات!!

بۇ تىزگىرنەۋەي ۋرەت وئامادەكردنى بۇئەۋەي بىيىتە
سەركىدەيەكى باش بۇ كاتەكانت، پەچاۋى ئەم خالانە بگە.

۱- بېريارىدە بەرپىۋەبەرىكى باش بىت بۇ كاتەكانت، نەك بۇ
دواخستىن ۋدەستى دەستى پىكرىن.

۲- ئەم بېريارەت بەدەۋرو بەرەكەت رابگەيەنە وداۋايان ئى بگە. لەو
پوۋەۋە يارمەتتەت بەدەن

۳- لەمیشكتدا وینەى ئەوبارودۇخەى خۆت بکیشە کەتیايدا
توانیوتە زال بیت بەسەر کاتەکانتدا وبەشیوازیکی پیشەیی
مامەلەیان لەگەلدا بکەیت.

۴- خشتەى ئەرکەکان دروست بکە (لەمەوبەر باسی ئەو
خشتەیه مان کرد) وبیکەرە مۆدیلى ژيانى پۆژانەت.

۵- زووبخەو، زووش لەخەو پابە، چونکە ئاوەزى ناوەکی
لەبەیانیاندا زۆر چالاکە.

۶- بەرلەوہى ھەنگاویک بنییت، ھەموو پێداویستیەکانى
ئامادەبکە (کۆمپییوتەر، پینوس، راستە، دۆسیەکان....)
ئەمە لەشپىزى ھزر دورت دەخاتەو، لەکات بەفپۆدان
وگەرەن بەدواى شتە بزربوەکان دەت پارێزیت.

۷- پرۆژە گەرەکان دابەش بکە بۆ پرۆژەى بچوک
بچوک. بەش بەش پرۆژە بچوکەکان تەواوبکە تاکوپرۆژە
گەرەکە تەواو دەبن.

۸- ستراتىژیەتى دەخولەک بەکاربێنە! ئەگەر کارىکت
ھەبوو، بەلام دوودل بوییت لەوہى دواى بخەیت. ئەوا
بۆماوہیەک دەرونت بھەوینەو. پاشان ھەستە بۆماوہى تەنھا
دەخولەک لەوکارەدا خۆت خەریک بکە، بەو جورە کاتى
دەگەرپیتەوہ سەرى، دەبینى کارىکت کردوہ و دەبن تەواوى
بکەیت (واتە لەسفرەوہ دەست پى ناکەیت)، جگەلەوہش

قورسايى دەست پىكردىنىشت لەكۆل دەپىتەو. چونكە
ھەمىشە سەرەتاكان زۆر سەخت وناپەھەتن.

۹- ھىزى بەرنامەپرىژى كەسىت بەكارپىنە، ھەموو بەيانىكە
لەگەل خۇتدا جەخت لەو بەكرەو كەتۇ بەرپەو بەرپە
زۆرباشى كاتەكانتى و دەتوانىت بەشپەوانىكى كارا مامەلە
لەگەل ژيانندا بىكەيت. دووبارە كەرنەو ھى ئەم پەيامە
پۆزەتپە زىاد لەجارىك، دەپىتە ھۆى ئەو ھى ئاومىزى
ئاومىكىت دەستى ھاوكارىت بۇ درىژىكات بۆنەو ھى
ئامانجەكەت بەدەست پىنەيت.

گەواتە ھەمىشە بەخۇت بلى:

- من بەرپەكۆپىكى لەگەل كاتەكاندا مامەلەدە كەم.
- من بەردەوام پىش دەكەم.
- بەراسى من بەرپەكۆپىكى لەگەل كاتەكاندا مامەلەدە كەم.

۱۰- ھىزى (۲۱) بەكارپىنە، ئەو ھى بەو دەپى پەھىنان
بىكەيت لەسەر پىكەستنى كاتەكانت بۆماو ھى (۲۱) پۆژ
(بەرنامەپرىژى كەسىت، ستراتىژىيەتى دەپۆزە، خىشتەى
ئەركەكان) بەرپەكۆپىكى بۆماو ھى (۲۱) پۆژ بەپى بچران، لە
دواى ئەو ماو ھى دەپىنى ئەو مۆدىلە بۆتە شىتپىكى
سەقامگىر لەژيانندا.

تۆبەرئۆبەرى كاتەكانتى!!

لەگەل ژياندا بەشئۆبەيەكى پيشەيى مامەلە
بکە، لەگەل خۆتدا جەخت لەو بەکەرەو
کەدەتوانيت زال بيت بەسەر پۆژە لەناکارەكاندا،
خۆت فيرى بەهرەكانى بەرئۆبەردنى كات بکە،
پاشان هەرچى فيربويت جيبەجىي بکە.

وليەم جەيس دەلييت: (ئەگەر ئارەزوت
لەتايبەتەندبوونە، ئەوا بەجۆرى پەفتاربکە وەن
ئەوى خاوەنى تايبەتەندى بيت).

ئەگەر وەكو پيشەگەر مامەلە بکەيت، ئەوا
بەهاوينەماكانى ژيانى پيشەگەرەكان لەناخى
خۆتدا دەچەسپيىنى، ئاوەزى ناوەکيشت
بيروکەيەك وەردەگىرى سەبارەت بەوى تەو
دەيخوازيت، ئينجا هاوکارىشت ئەكات بۆ بەدى
هاوردنى ئەو بيروکەيە.

من، بەرئۆبەرى كاتەكانم، لەبەر ئەو بەلەين
ئەدەم بە:

..... ١

..... ٢

..... ٣

كات...ژيانه!!

كات پرېبه هاتړېن شته. گوره ترېن
ده ستمايه يه بڼه وه بهر هېڅان. ژيانته.
دنياته. هه نو كه و ټاينده نه.

نه گهر كاته كانت به فيرې بدهيت، زور به ساده يي ژيانست به فيرې
داوه و دهست بهرداري خهون وخوليا كانت بويت.

له فېرمووده يه كي پيړزدا هاتووه: (نه ي ټاوه ميزاد، من
پوړيكي تازم، گه واهي دهرم به سر كاره كانتووه،
بمقوړه ووه و به كارم بيته، چونكه تا پوړي قيامت
ناگه پرېموه).

به هيزو تواناو جيديه ته وه مامه له له گهل كاته كانتدا بكه.
ستراتيزيه ته كاني پيښور له پيڅ ستنې كاته كانتدا
به كاريته. چونكه وهك فهيله سوفې ټلمانې (گوته) ده لیت:
ته نها زانين بهس نيه، به لكو ده بېن كاريكه يت و نه وه ي
فيريويست جيبه جني بكه يت، بڼه وه ي بچيته پيړي
كه سايه تيه نايابه كانه وه، نهو كه سايه تيانه ي كه زور به باشي
بايه خ ونرخي كات ونامانج وخوليا كانيان ده زانن.

بیربگەرەوہ..سەرنج بدە...وورد بەرەوہ

دەکرئ فئیری سەرکردایەتی ببیت، بەلکو هەردەبن فئیری ببیت،
چونکە بەهرەو لێزانیه نەك نەریتیکی بەدەست هێنراو.

"بیتەر درکر"

*** **

هیچ مرقفیک وەك سەرکردە لەدایك نەبوو، سەرکردایەتی لەنیو
كرۆمۆسۆمەكاندا بەرنامە پێژى بۆ نەكراو، هیچ مرقفیک
بەسەرکردەیی دروست نەكراو.

"وارن پلاك"

**** **

دلى سەرکردە وەكو دەریا وایە، پۆخە دوورەكانى نادۆزینەو
"پەندىكى چینی"

*** **

سەختە بتوانیت كارى مەزن بكەیت. بەلام لەو سەختتر ئەوێه
سەرکردایەتی شتە گەورەكان بكەیت.

*** **

چەپكىن لەگۈلى پىياوانم كۆكردەۋە. ھىچيان ھىنى من نىن جگەلەر
پەتەي پىگەۋەي بەستونەتەۋە.

"مىشىل ئىكىم دى مۇنتانى"

*** **

ھەركەس فېرى گۈيرايەلى نەبىت، ناتوانىت سەركردايەتى بىكات.
"مارى كۆرى"

*** **

سەركردايەتى، تىكەلەيەكە لەستراتىزىيەت وگەسايەتى.. ئەگەر
سەرىشك كرايت دەست بەردارى يەككىيان بىت. ئەۋاۋاز
لەستراتىزىيەت بىنە.

"نۆرمان شۋارتزكوف"

*** **

ئەسپەكەت بەقىزۇ ھوپ رامەھىنە، كەچى لەۋلاۋە چاۋەپوان بىت
ۋەلامى چىپەكانت بداتەۋە.

"داگېرىت پۇنز"

*** **

مۇنتانى